Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XI. Ljubljana, 27. julija 1939. Štev. 30 (510)

»Vse je verjetno, nič ni pa gotovega.«

Protagoras, grški sofist (485—411 pr. Kr.)

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja ob četrtkih. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ulica št. 27/III. Poštni predal št. 345. Telefon št. 33-32. Račun poštne hran. v Ljubljani št. 15.393. Rokopisov ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. Za odgovor je treba priložiti za 3 din znamk.

NAROČNINA: 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, vse leto 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 70 frankov v Ameriki 2 1/2 dolarja. Drugod sorazmerno. — Naročnino je plačati vnaprej.

CENE OGLASOV: V tekstnem delu: enostolpčna petitna vrsta ali njen prostor (višina 3 mm in širina 55 mm) 7 din; v oglasnem delu 4·50 din. V dvobarvnem tisku cene po dogovoru. Notice: beseda 2 din. Mali oglasi: beseda 1 din. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu popust.

Danes:

HALO, TUKAJ POLJANE!

(Gl. str. 9)

TEDEN SVETOVNE POLITIKE

Poizkusni mirovni balonček

Na Daljnem Vzhodu delajo kravje kupčije. — Angleži ponujajo za mir 1 milijardo funtov. — Zakon proti irskim teroristom. — Nova slovaška ustava

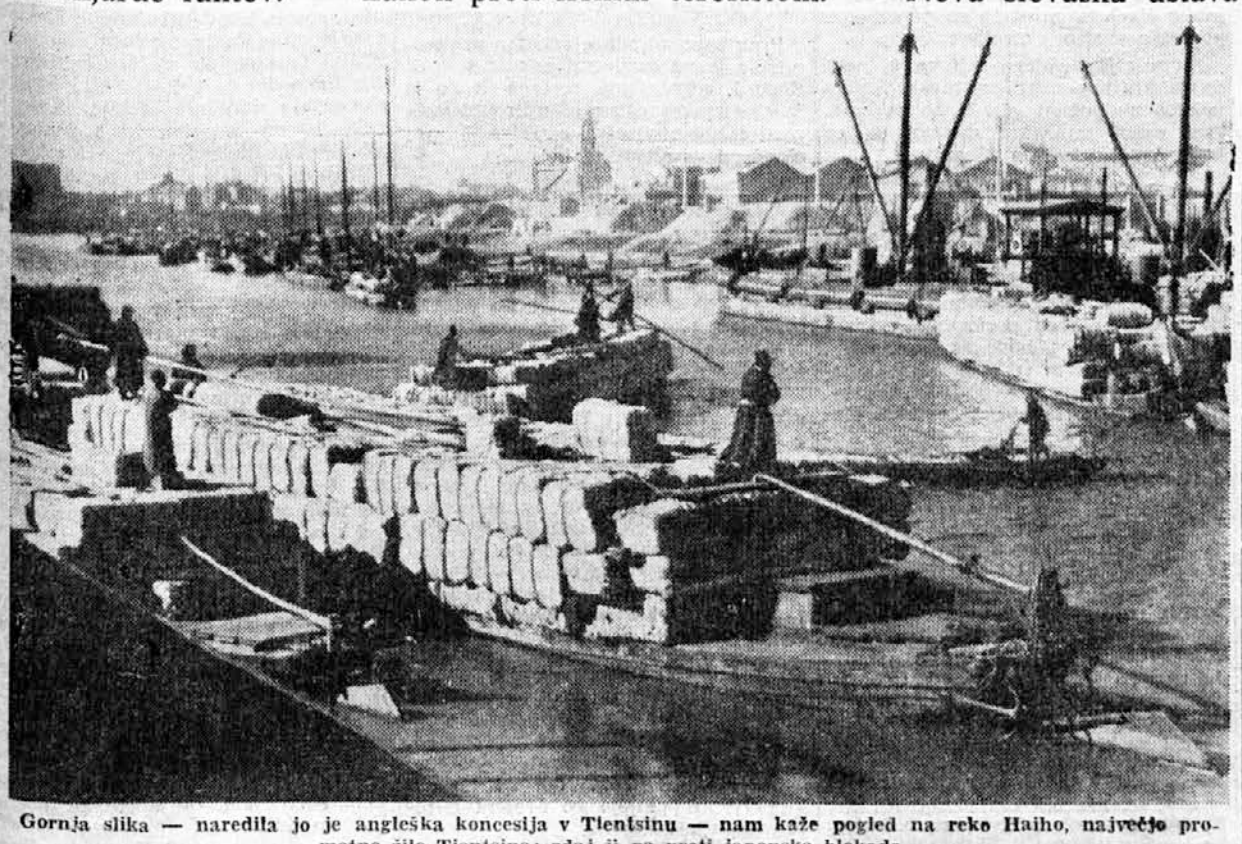

Gornja slika — naredila jo je angleška koncesija v Tientsinu — nam kaže pogled na reko Haiho, največjo prometno žilo Tientsina; zdaj ji pa preti japonska blokada.

Prejšnji teden je v splošni politični položaj prinesel vendar nekaj napredka. Po eni strani so se začela pogajanja med Anglijo in Japonsko v Tokiu, po drugi strani so v Londonu spustili v zrak balonček z napisom ‚Načrt za mir'. Vzlic pogajanjem v Tokiu in novemu mirovnemu načrtu, si od tega navideznega napredka v svetovni politiki ne smemo kaj prida obetati, kajti razgovori v Tokiu so šele v svoji prvi fazi, novi načrt za ohranitev miru je pa za zdaj res samo majhen balonček, ki z njim sicer radi vsi koketirajo, čigar usoda je pa tako zapečatena. Poletni vetrček bo sicer ta balonček zanašal sem in tja po sinjem političnem nebu, toda slej ko prej se bo zaradi previsoke temperature razpočil.

Pogajanja, ki so jih tako na dolgo in široko napovedovali med Anglijo in Japonsko, so se začela v Tokiu pretekli petek med japonskim zunanjim ministrom Arito in angleškim poslanikom v Tokiu sirom Robertom Craigiem. Pogajanja so zaključili s sporazumom, ki naj bi bil nekakšna podlaga za nadaljnje razgovore o tientsinški aferi in drugih nevšečnostih, ki jih imata med seboj Anglija in Japonska. Po končanih pogajanjih je minister Arita dejal, da je zdaj pot za nadaljnja pogajanja glede Tientsina naposled prosta. Toda japonski ministrski predsednik Hiranuma je prav tako dejal, da je sleherni preveliki optimizem odveč in je poudaril svojo trdno voljo, vztrajati pri politiki, ki jo je začrtala japonska vlada.

Razumljivo je, da so v veliki svetovni politiki takoj vprašali, kaj so prav za prav v Tokiu sklenili. Japonski časopis ‚Asahi' trdi, da so se Angleži in Japonci sporazumeli: 1. da priznajo Angleži sedanje dejansko stanje na Kitajskem; 2. da so se Angleži obvezali, da ne bodo storili ničesar, kar bi utegnilo škodovati japonski armadi ali kar bi rušilo mir in red na Kitajskem; 3. angleška vlada bo v zvezi s tem poslala britanskim oblastem na Kitajskem svoja navodila.

To je torej tisto, kar bodo dali Angleži. Japonci so pa baje zagotovili Angležem, da bo priznala Japonska tudi vbodoče angleške interese na Kitajskem. Z drugimi besedami bi lahko rekli, da so se Angleži obvezali nekakšne nevtralnosti na Daljnem Vzhodu, da ne marajo več podpirati Kitajcev, da bodo torej postali samo nepristranski opazovalci, in so si zato vsaj za zdaj zagotovili del svojega gospodarskega vpliva. Toda tudi glede teh pravic Angleži ne morejo biti popolnoma mirni, kajti nedvomno je, da jim bodo Japonci njihove pravice priznali le v toliko, v kolikor ne bodo niti najmanj motile japonskih interesov pri širjenju novega japonskega vpliva na Daljnem Vzhodu.

Angleški general Ironside s poljskimi generali na letališču v Varšavi. Drugi na desni je vrhovni nadzornik poljske armade general Norwed Neugebauer.

Najnovejši mirovni načrt

Prejšnji teden se je v Londonu mudil odposlanec nemške vlade dr. Wohltat. Dr. Wohltat je z angleškim ministrom za prekomorsko trgovino Hudsonom imel daljši razgovor o lovu na kite in o izseljevanju Židov iz Nemčije. Videti je bilo, da ti razgovori niso bili posebno zanimivi n da sta se oba omenjena gospoda pričela čisto zasebno pogovarjati o vse zanimivejših zadevah. Čeprav sta bila sama in čeprav so bili razgovori zelo zaupni, je nekega lepega dne zagledala svet senzacija o najnovejšem mirovnem načrtu. Po tej senzacionalni novici bi bili baje Angleži pripravljeni priskrbeti Nemčiji posojilo v višini 1 milijarde funtov šterlingov; Nemčija bi se morala pa obvezati, da se ne bo še dalje oboroževala.

Vest o teh razgovorih je v Angliji in Franciji zbudila veliko zanimanje in velike proteste. Angleški vodilni politiki so stvar od začetka tajili, predsednik vlade Chamberlain je celo dejal, da ne obstoja noben predlog za posojilo Nemčiji. Toda v politiki je zmerom tako, da govore tako, delajo pa drugače. Mnogo zanimivejša je zato izjava, ki jo je podal minister Hudson. On namreč trdi, da v načrtu, ki sta ga bila izdelala z dr. Wohltatom, ni govora o kakšnem omejevanju v oboroževanju in ne o Češkoslovaški.

»Vendar lahko rečemo,« je zaključil g. Hudson, »da je Nemčiji predana nova mirovna ponudba.«

Zakon proti irskim teroristom

V ponedeljek 23. t. m. so v angleški spodnji zbornici sprejeli zakon proti irskim teroristom z 218 proti 17 glasovom. Pri razpravi je minister notranjih del sir Samuel Hoare imel daljši nagovor; v njem je med drugim dejal:

»Razpolagamo z verodostojnimi podatki, da tuje organizacije pomagajo in aktivno podpirajo razdiralno delovanje irskih teroristov, toda prosil bi spodnjo zbornico, da od mene ne zahteva podrobnosti o tej zadevi, kajti ne bi bilo v interesu splošnosti, da bi te informacije prišle v javnost.«

»Med tem,« je dejal sir Samuel Hoare, »to niso neosnovana sumničenja, temveč točni zaključki, izdelani na osnovi verodostojnih podatkov. Glede na te podatke, kakor tudi na šest mesecev izkustva, ki so dokazali, da se razdiralno delovanje lahko še ojači, ne bi smel parlament oditi na počitnice, preden ne sprejme najstrožjih zakonskih predpisov in predpisov o redu.«

V nadaljnjem delu svojega govora je minister notranjih zadev poudaril, da je od januarja meseca doslej bilo v Londonu 57 terorističnih del, v notranjosti Anglije pa 70. Vsled eksplozij, ki so jih povzročili irski teroristi, je en človek umrl, 55 ljudi je bilo pa ranjenih. Policija je aretirala 1.000 atentatorjev, zaplenila dve toni raznih kemikalij, 7 posod žveplene kisline, kakor tudi mnogo drugih eksplozivnih snovi, ki bi z njimi lahko povzročili teroristi ogromno škodo, v vrednosti nekaj milijonov funtov šterlingov.

Še zmerom Gdansk

Gdanski senat je te dni izdal dvoje važnih odredb: s prvo odredbo ima gdanska policija pravico ne glede na starost in na spol zahtevati sodelovanje vseh meščanov pri delih, ki so v interesu splošnosti. Po drugi odredbi je pa dolžan vsak posameznik, ne glede na to, ali je meščan ali ne, dati svobodnemu mestu na razpolago vse svoje premičnine ali nepremičnine za nedoločen čas in brez odškodnine.

Ti ukrepi pomenijo, da v svobodnem mestu Gdansku delajo velika utrjevalna dela, da bo pri teh delih moral po svojih močeh pomagati vsakdo, ki ga bodo k temu delu poklicali, in da bo moral vsakdo prispevati z nepremičninami ali premičninami k utrjevanju Gdanska. Računajo, da bodo utrjevalna dela v Gdansku končana do srede ali šele do konca avgusta. Tedaj bo pa svobodno mesto Gdansk pripravljeno braniti se proti morebitnemu poljskemu napadu.

Odnosi med Poljsko in Gdanskom so še zmerom zelo napeti. Te dni si celo na ulicah Gdanska videl postavljati majhne topove proti tankom. Gdanska policija je te dni aretirala deset poljskih študentov, češ da so prestopili mejo. Več ljudi so aretirali in obsodili tudi do 6 mesecev ječe, ker so pri njih dobili poljske časopise, ki so v svobodnem mestu Gdansku kajpak strogo prepovedani. Nekega gdanskega meščana so kaznovali s petimi meseci zapora, ker nekemu svojemu someščanu ni odzdravil z narodno-socialističnim pozdravom.

Nova slovaška ustava

Slovaški parlament je te dni sprejel novo ustavo. Novi slovaški parlament bo imel 80 poslancev; izvolil jih bo narod s tajnimi, enakimi in neposrednimi volitvami za čas petih let. Volivci bodo morali biti stari najmanj 21 let, poslanci pa najmanj 30 let. Za volitev predsednika republike bo pri prvih volitvah potrebna tripetinska večina, pri drugih volitvah pa navadna parlamentarna večina. Predsednik republike ima pravico veta. Predsednik republike mora biti pa star najmanj 40 let. Izvolijo ga za dobo sedmih let. Njegova dolžnost je, imenovati in odstaviti predsednika vlade, ministre, vse višje uradnike in sklicati parlament. Hkrati je tudi vrhovni poveljnik slovaške vojske. Državni svet izvaja svoje funkcije za dobo treh let. Šest njegovih članov imenuje predsednik republike, 10 jih pa imenuje Hlinkova stranka in po enega člana izvolijo narodne manjšine in stanovi. Ustava navaja sedem stanov, in sicer: kmetijstvo, industrijo, trgovino in obrt, denarne in zavarovalne panoge, svobodne poklice, javne nameščence in kulturne delavce. Naloga stanovske ureditve je samouprava njihovih poklicnih zadev. Ustava odreja splošno vojaško dolžnost. Posebno pozornost je posvetila ustava pravicam narodnih manjšin. Narodne manjšine, ki so udomovinjene na slovaških tleh, imajo pravico, da se pod lastnim vodstvom kulturno in politično organizirajo. S svojo domovino lahko navežejo in goje kulturne stike. Dalje imajo tudi pravico v javnem življenju in v šolah uporabljati svoj materinski jezik.

Japonski ministrski predsednik Hiranuma.

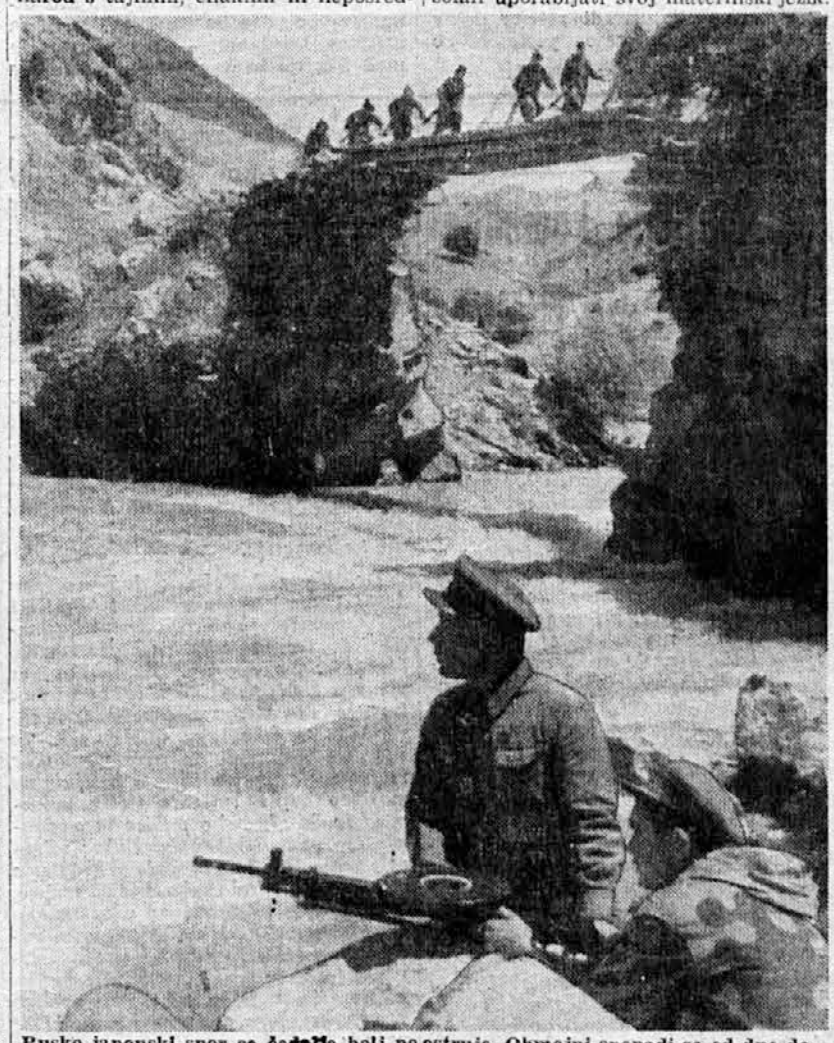

Rusko-japonski spor se čedalje bolj poostruje. Obmejni spopadi so od dne do dne večji, hkrati je pa nastal nov spor zaradi otoka Sahalina. Slika predstavlja eno ruskih obmejnih straž.

Družinski tednik

Znano je, da se dnevi pri plači vlečejo neznansko počasi, pri dopustu pa neznansko hitro. Nekako tako kakor z dnevi dopusta je tudi z vsakotedenskim ‚Kronistom' v času kislih kumaric. Kar na lepem je teden okrog in spet je treba nekaj napisati. ‚Kronist' sede za uredniško mizo, si pomane roke, zapali cigareto in čaka... Čaka na inspiracijo. Cigareta že dogoreva, inspiracije pa ni od nikoder. Ubogi kronist! Pozabil je, da je julij, da sije sonce navpično, skoraj kakor v centralni Afriki, in da je prav za prav čas kislih kumaric in pasjih dni. Njegovi znanci tega ne vedo. Kakor se spodobi, sede v kakšni senci in dremljejo, ali pa pretegujejo svoje krake po Savi, Iliriji ali celó po Dalmaciji.

Pa vendar, za vraga, nekaj moramo napisati! Kaj pa lani ob tem času? Saj res! V Rožni dolini je strašilo. To je bilo nekaj za kronista. No, letos v Rožni dolini noče strašiti in na račun strahu, ki noče strašiti, zamrmra kronist nekaj prav krepkih. Dobro, da ga strah ne sliši, takoj bi se maščeval in ga prišel ponoči — strašit.

O pasjih dneh, počitnicah, kopanju, o vročini in ljubezni so pisali že drugi. Vse senzacije so kakor nalašč pričele stavkati. Letos ni ne Lohneške pošasti, ne vojvode Windsorskega v Splitu, ne morskih kač in tudi ne — sporazuma v Moskvi.

Pač! Pred nekaj dnevi smo imeli senzacijo — dež, po dveh tednih afriškega sonca. Toda še ta senzacija je šepala, kajti prejšnji večer je dala naša vrla mestna občina poškropiti ljubljanske ulice... **Kronist.**

Politični teden

Nj. Vel. kralj Peter II. se je v petek pripeljal na Bled, kjer bo preživel drugi del svojih počitnic. V Lescah so sprejeli kralja Petra II. ban dr. Marko Natlačen, načelnik okraja dr. Vrečar in blejski župan dr. Benedik. Ljudstvo je sprejelo svojega vladarja z nepopisnim navdušenjem. — **Nj. Vel. kraljica Marija** se je te dni pripeljala v Cetinje, kjer so ji priredili Cetinjčani navdušene manifestacije. Iz Cetinja se je Nj. Vel. kraljica odpeljala v Miločer. — **Nj. Vis. kneza namestnika Pavla** je odlikoval angleški kralj Jurij VI. z najvišjim angleškim odlikovanjem, z redom hlačne podveze. — **Nj. Vis. kneževića Nikolaja** so te dni v Londonu operirali. Bolnikovo stanje je zadovoljivo. — **Dr. Maček** bo v septembru odpotoval v Bosno in se bo ustavil v vseh večjih krajih. — **»Jugoslavija in Grčija sta lahko drugim narodom v vzgled s svojim mirnim stališčem in zaupanjem v svojo moč«,** je izjavil te dni jugoslovanski poslanik Aleksander Vukčević predstavnikom grškega tiska.

Predsednik vlade in notranji minister Dragiša Cvetković se je v torek odpeljal na Bled in se na poti ustavil tudi v Ljubljani, kjer ga je pozdravil pomočnik bana dr. Majcen. — **Beograjskemu časopisu »Vreme«** je beograjska policija zaradi zaščite državnih in javnih interesov postavila komisarja.

Turško časopisje je pretekli teden objavilo turške zahteve po Dodekaneškem otočju, ki ga je imela in utrjevala doslej Italija, potem ko ga je leta 1912. zasedla. Italija je te zahteve ogorčeno odklonila. — **Nemška vlada ni zadovoljna z gospodarskimi pogajanji s Sovjetsko Rusijo** in bo zdaj poslala svojega veleposlanika v Moskvo z izrednimi pooblastili. — **»Vse balkanske države želijo mir«,** je dejal egiptovski zunanji minister Jahja paša ob svoji vrnitvi s potovanja po Balkanu. — **Po odredbi protektoratskih oblasti židovski otroci** ne smejo več hoditi v nemške in češke šole na Češkomoravskem. — **Nemci na Madžarskem** so te dni poslali madžarski vladi obširno spomenico, kjer v 13 točkah formulirajo svoje zahteve glede kulturne avtonomije, šolstva, udejstvovanja v madžarskem parlamentu in svobodne organizacije v vseh narodno-socialističnih strankah. — **Gospodarska pogajanja med Nemčijo in Italijo glede Trsta** so se te dni pričela. Nemčija naj bi imela v tem pristanišču iste ugodnosti, kakor sta jih nekdaj imeli Avstrija in Češkoslovaška. — **Redno podporo za zaščito političnih beguncev in Židov** iz raznih evropskih držav namerava ustanoviti angleška vlada. Zdaj živi v Evropi okrog 150.000 beguncev in Židov brez doma in zaposlenja. — **Bolgarski zunanji minister Kjoseivanov** bo v začetku avgusta odpotoval v Pariz in London, kjer bo pripravil obisk kralja Borisa, ki namerava pozneje odpotovati v Berlin, v London in v Pariz. — **Romunski kralj Karol** je odpotoval na svoji jahti v Egejsko morje. Ustavil se bo v Turčiji in Grčiji. — **Novega Dalaj Lamo** so po petletnem iskanju izvolili tibetanski menihi. Svetni in duhovni vladar tibetanske države je star komaj 5 let. — **Za 15 milijonov funtov** je prodala Amerika Franciji orožja v mesecu juniju. — **20 milijonov funtov** (6 milijard dinarjev) bo posodila Anglija Turčiji za utrditev Dardanel. — **Pri pogajanjih med Anglijo in Japonsko v Tokiu** sta obe državi dosegli načelni sporazum v vseh spornih vprašanjih. Na podlagi tega sporazuma se bodo pogajanja nadaljevala. — **V gdanskem vprašanju** ni nobene bistvene spremembe. Nobena država ni dala pobude za kakšna pogajanja, kakor to vedo povedati nekatere napačne vesti. — **Poljska pogajanja z angleško in francosko vlado** glede posojila so se te dni ugodno zaključila. Poljska bo od Francije in Anglije dobila 16 milijonov funtov (okrog pet milijard din) posojila. — **Največji angleški manevri** so se začeli v ponedeljek in bodo trajali do septembra. Manevri se vrše na kopnem, v zraku in na morju. — **Estonska in Letonska** sta te dni ratificirali svoji nenapadalni pogodbi z Nemčijo. — **Kitajske redne čete** so te dni prodrle do Šanghaja, Japonci so jih pa po več urah borbe zavrnili. — **Na mongolsko - japonski meji** posegajo v obmejne boje vedno večji oddelki pešcev, topništva in letalstva. Boji še zmerom trajajo. — **Angleško-francosko-ruska pogajanja** se še nadaljujejo in doslej še ni bilo bistvenih odločitev na tej ali oni strani. Sporazum sicer napovedujejo že dolgo v Parizu in Londonu, toda do končne odločitve lahko poteče še dokaj časa.

V Francovi Španiji so zadnji čas nastala močna trenja med monarhisti in falangisti. Zunanji izraz so za zdaj dobila v odstavitvi Francovega generala Quiepa de Llana in Francovega pomočnika generala Yagua. Zaradi možnosti uporov v Andaluziji je general Franco ustavil prvotno nameravano demobilizacijo treh zadnjih letnikov, ki so jih pozvali pod orožje v času španske državljanske vojne. — **250 angleških bombnikov je v torek preletelo 1.200 do 2.600 km nad Francijo** in se vrnilo na svoja letališča brez pristanka.

Kraljevska krona na poti po Evropi

Kako živita nekdanji albanski kralj in kraljica v izgnanstvu

London, julija.

Nekaj časa po svojem begu iz Albanije sta nekdanji albanski kralj Zogu I. in njegova mlada žena Žeraldina preživela v Turčiji, zdaj se je pa kralj naposled odločil, da se bo za stalno naselil na Angleškem. Na poti v London sta kralj in kraljica potovala čez Varšavo. V Varšavi je kralj svojemu spremstvu — prav mnogoštevilno je, saj so v njem tudi nekdanji albanski častniki in nekdanje dvorne dame — kupil za 1,250.000 din oblek, plaščev in krzna. Znano je, da nekdanji albanski kralj nosi s seboj ogromno premoženje, 150 milijonov dinarjev v zlatu!

Začelo se je kakor v pravljici, a končalo se je v prekruti realnosti. Pred nekaj meseci so bile obrnjene oči vseh žen na svetu v mlado, nesrečno albansko kraljico, ki je morala bežati dan po porodu v temno sovražno noč, v negotovost, ne vedoč, ali je njen mož mrtev ali živ. Marsikatero srce je vztrepetalo ob novici, da je zbolela mlada kraljica za porodno mrzlico in da je njeno življenje v nevarnosti. No, danes je vse to že daleč, daleč za nami, zdaj sta nekdanji albanski kralj in njegova žena spet skupaj in živita življenje bogatih zasebnikov.

Ko je Ahmed Zogu I. v Varšavi večerjal v nekem hotelu, je nagajivi slučaj hotel, da je prav v isti hotel prišel večerjat tudi italijanski poslanik. Sedel je za mizo, ravno nasproti mize nekdanjega albanskega kralja. Kraljica Žeraldina je hotela vstati in oditi, toda Zogu jo je zadržal in večerjali so molče do konca...

Iz Varšave je kralj Zogu odpotoval s svojim spremstvom v Stockholm, od ondod namerava potovati v Amsterdam, naposled pa v Pariz in London. V Stockholmu si je najel kralj Zogu prekrasen dvorec, tako da iz njegovih oken lahko vidi kraljevski dvorec švedskega kralja...

Bivša kraljica Žeraldina, ki govori angleški z lahnim ameriškim naglasom, je izjavila angleškim novinarjem:

»Angleži so tako dobrega srca. Zmerom sem jih imela rada. Nastanila se bova na Angleškem, ker bova tam lahko živela v miru in se popolnoma posvetila svojemu otroku.«

Na migljaj svojega tajnika je nekdanja kraljica hitro pristavila: »Kajpak to ne pomeni, da bomo za zmerom ostali tam, ker upamo, da se bomo kmalu vrnili v Albanijo.«

Tudi o svojem romantičnem begu iz Tirane je kraljica Žeraldina govorila novinarjem. Povedala jim je, da je komaj še utegnila vzeti s seboj nekaj nakita in en svoj kovčeg, tako so hiteli. Bila je zelo šibka in se skoraj ni zavedala, kaj se godi okrog nje. Otrok je kar venomer jokal in hujšal. Ko so se naposled stalno naselili, se je pa tudi otrok hitro popravil.

Kralj Zogu, oblečen v obleko za jadranje, je še prav takšnega ponosnega nastopa ko tedaj, ko je še nosil albansko krono na glavi in ne samo v kovčegu. Kraljica Žeraldina, zdaj ji je 23 let, se je, kakor se zdi, hitro popravila in vživela v svoj novi položaj. Oblači se po ameriški modi in je prav živahna. Ko sta se kraljica Žeraldina in kralj Zogu pripeljala v Stockholm, je nekdanji kralj pozdravljal po albanski šegi, kraljica Žeraldina je pa samo mahala z roko. Ljudje so pa ostali nemi in niso odzdravljali.

Prav tako ni nihče ničesar pripomnil, ko je na carinarni nekdanji kralj Zogu I. odprl svoje kovčege in ko se je v najrazkošnejšem od njih zablestela pred začudenimi očmi carinikov bogato okrašena — albanska krona...

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1458-66. Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

MAMICE!

Otroške vozičke, moderne, nove in rabljene, poceni dobite pri

„PROMET"

LJUBLJANA

nasproti Križanske cerkve.

treba strnitve vseh sil in dela za okrepitev naših postojank večja kakor kdaj koli prej. Tega se zaveda tudi vodstvo Mariborskega tedna in je zato poskrbelo, da ustvari iz prireditve resnično manifestacijo naše volje po življenju in napredku. — Letošnji VIII. Mariborski teden bo zato nudil toliko pestrosti kakor ne skoraj katera druga dosedanja prireditev v Mariboru. Po že določenem programu bo obsegal najprej veliko tekstilno razstavo, ki bo prikazala vse, kar zmore naša sodobna domača industrija, dalje obsežno tujskoprometno, gostinsko, narodopisno, jubilejno gledališko, skavtsko, vinsko in vezeninsko razstavo, kakor tudi razstave domačih malih živali in razne druge. Za pouk in razvedrilo bodo skrbeli koncerti, gledališki, športni in drugi nastopi, obenem z že znanim in tako privlačnim veseličnim parkom na razstavišču. Atrakcija tedna bo pa gotovo veliki festival slovenskih narodnih običajev 5. in 6. avgusta, na katerem bodo nastopile skupine iz Bele Krajine, Gorenjske, Koroške, Prlekije itd. — Kakor vsako leto, velja za obisk Mariborskega tedna tudi letos polovična voznina po vseh državnih železnicah od 1. do 17. avgusta. Mariborski teden bo zato najlepša priložnost za obisk našega severnega obmejnega ozemlja in njegove prestolnice Maribora, prekrasnega kopališča na Mariborskem otoku, zelenega Pohorja, sončnega Kozjaka, Slovenskih goric in vseh drugih prekrasnih postojank.

Bogata žitna letina je letos v Slavoniji. Kmetje so pridelali na eno jutro zemlje povprečno 12 metrskih stotov pšenice. K dobri letini je pripomogel dež, ki je napojil zemljo zmerom ob pravem času.

Ljudi je tihotapila čez mejo velika družba različnih agentov in šoferjev avtotaksijev. Proti plačilu so ljudem obljubljali dobre službe v Nemčiji in jih preko Maribora spravljali čez mejo. Vsak vtihotapljenec je pa v Nemčiji doživel razočaranje. Zato se je vrnil v domovino. Ker se je v Jugoslavijo takšnih vtihotapljencev vračalo zmerom več, je mariborska policija kmalu izvedela za sleparske posredovalce služb in jih spravila pod ključ.

Avto je trčil v kolesarja, 41letnega Lojza Grabljevica iz Velikega Gabra. Na ovinku blizu Ovnove gostilne v Št. Vidu pri Stični ni slišal hupe avtomobila Karla Kukacevicha iz Zagreba in se mu ni pravočasno izognil. Avto je kolesarja podrl na tla in mu po vsem telesu zadal nevarne rane. Grabljevic je kmalu po nesreči umrl. Svoje smrti je kriv sam, ker je vozil po nepravi strani ceste.

Na odru je umrla gledališka igralka Lenka Kujundžićeva iz Beograda. Ko je pred kratkim v zdravilišču Sokobanji v Srbiji nastopila v igri »Ivkova slava«, ji je na odru pri zadnjem dejanju postalo slabo in jo je zadela srčna kap.

30 angleških pevcev bo prispelo v Split v začetku avgusta. Pevci bodo priredili koncert angleške zborovske glasbe v Splitu, Dubrovniku, Mostarju in na Rabu.

Izredno veliko tujcev se letos mudi v Ljubljani. Tujci prihajajo predvsem iz Berlina in iz Budimpešte. Ljubljano si je prišlo ogledat tudi 56 turških dijakov, ki potujejo po Srednji Evropi v poučne namene.

Nezadostno delovanje hormonov podprete s pravilno Solea-nego. Aktivne sestavine Solea-kreme pomladijo in osvežijo kožo. SOLEA krema za boljšo prehrano kože.

Velik letalski miting se bo vršil v začetku avgusta na ljubljanskem letališču. Na mitingu bo nastopilo okrog 30 zasebnih športnih letal, sodelovalo bo pa tudi vojno letalstvo z najmodernejšimi lovskimi aparati in bombniki. 6. avgusta bo pa na ljubljanskem letališču cilj prvega krožnega leta šolskih in športnih letal po Jugoslaviji.

VIII. mariborski teden (od 5. do 13. avgusta 1939.). Približuje se čas osme prireditve tradicionalnega Mariborskega tedna, velike gospodarske in kulturne revije Maribora in vsega slovenskega severovzhoda. Letošnja prireditev, določena za čas od 5. do 13. avgusta, bo pa še toliko pomembnejša, ker živimo v dobi, ko je po-

Listek „Družinskega tednika"

Kozmetična komedija

NAPISAL

LOUIS MATTOX MILLER

Mnogi oglasi trdijo, da je ženska sama kriva, če ni lepa.

Če njena koža ni tako lepa kakor cvet, če niso njene roke nežne kakor angelska ljubezen, če njene oči nimajo sijaja, je vzrok samo v tem, ker ne kupujejo primerne vrste rdečila, pudra, parfuma ali kreme.

Kot odgovor na takšne trditve so Američanke preteklo leto porabile za 400 milijonov dolarjev kozmetičnih sredstev za obraz: s tem so pa le bolj pomirile svojo vest kakor polepšale svojo kožo. Kupile so veliko sumljivih obljub: težko, da bi se kdaj katera izmed teh obljub izpolnila. Porabile so 52.000 ton kreme za čiščenje kože, 27.000 ton vode za obraz in 20.000 ton toaletnih mil.

Da bi izvedel, kaj vse dobivajo ženske za toliko denarja, sem govoril z izvrstnim specialistom za nego kože in preiskal v laboratorijih nekaj kozmetičnih pripomočkov, ki jih ženske najbolj uporabljajo. Rezultat je pokazal, da je prav malo res, kar trdijo razni oglasi glede nege kože.

Dermatologi se niso navdušili za to kozmetično komedijo, ker menijo, da je večina pripomočkov neškodljiva, da so pretirano dragi in da ne morejo, razen v prav redkih primerih, narediti čudežev, ki jim jih pripisujejo. Strogo so proti neosnovanemu mišljenju, ki je plod domišljije profesionalnih trgovcev; ti namreč mislijo, da je ženska koža kakor nežna tkanina, potrebna, da jo kar venomer hraniš in otiraš z vsemogočimi olji, da bi bila zmerom sveža in lepa. Vaša koža, pravijo dermatologi, je dovolj odporna za vodo, močna je in trpežna in lahko prenese neverjetno mnogo. Narobe pa, kar trdijo oglasi, noče sprejemati hrane, ker se lahko hrani samo iz sebe in sama. Bleda in rumena koža je slika splošnega telesnega zdravja posameznikov. Vrhu tega dermatologi trdijo, da mnogoštevilne kreme in vode za obraz, ki o njih kozmetiki pišejo, da so izvrstno hranilo za kožo z vitamini in drugimi »koristnimi« pripomočki, koži prav nič ne koristijo.

Dr. Hauard Foks, redni profesor dermatologije na medicinski fakulteti v Newyorku, pravi, da so si kozmetični trgovci izmislili bajko iz kratke besedice: »znojnica«. Ta bajka pa prinaša ljudem milijone. Mnogo žensk kupuje vsa mogoča lepotila za zapiranje znojnic, ker mislijo, da se znojnice »odpirajo in zapirajo kakor ribja usta«. To pa ni res. Znojnic ne moremo zapreti. Glede tistih pripomočkov, ki »hranijo mišice in odstranjujejo gube,« meni dr. Foks: »Pravijo vam, da lahko, kakor hočete, z oljem nahranite vsako kožno mišico, kakor da bi imeli nalašč v ta namen pripravljen lijak, ki vodi olje v mišice. Noben pripomoček, ki ga uporabljajo za nego kože, ne deluje na kožne mišice. Prav tako tudi nobena krema ne more odstraniti gub, ki se narede zaradi pomanjkanja podkožne masti in zaradi zmanjšanja raztegljivosti kože.«

Čeprav lahko rečemo, da za nekatere kozmetične pripomočke zaman trošimo milijone, so tudi neke vrste pripomočkov, ki so za lepo oblečeno žensko zanesljivo prav tako važni kakor svojevrstni klobuki in čevlji z visokimi petami. Z njihovo pomočjo ženska sicer ne bo dobila zdrave kože, če zna pa spretno uporabljati rdečilo za ustnice in za lica, bo morebiti mislila, da je to dosegla, in bo dobre volje, kadar se bo ogledovala v zrcalu. Zato dermatologi sicer niso proti uporabi te vrste okrasa, vendar so mnenja, da ženska predrago plača najnenavadnejše kozmetične pripomočke za nego svoje lepote.

To smo dokazali z analizami, ki smo jih naredili na mojo zahtevo. Kupili smo nekaj kozmetičnih pripomočkov, ki jih največ prodajo v drogerijah in skladiščih, pa tudi v nekaterih lepotnih salonih. Te manj izrazite proizvode so analizirali neki znani newyorški laboratoriji. Rezultat teh raziskovanj je pokazal, da je kakovost pripomočkov kaj malo v zvezi z njihovimi cenami. Puder za obraz igra najvažnejšo vlogo v ženski toaletni mizici. Dober puder mora enakomerno pokriti ves obraz, mora se dobro prijeti kože in ne sme vpijati vlage. Vrhu tega mora majhna količina pudra pokriti velik prostor kože. Pri analizi smo spoznali, da so v tem pogledu boljši pudri, ki jih prodajajo po srednji ceni — po 47 centov, to je okrog 20 dinarjev za 30 gramov pudra. Dražji pudri niso bili nič boljši, čeprav so jih prodajali po 61 centov, to je okrog 28 dinarjev za 30 gramov.

Pri štirih najboljših vrstah kreme za čiščenje obraza smo z analizo ugotovili, da so popolnoma enake v fizičnem in kemičnem pogledu. Kreme prodajajo po 15 do 58 centov za 30 gramov. Naredili bi jih lahko povsod na svetu: razlika je samo v vonju. Morebiti je tako tudi bilo. Proizvajalci parafina in različnih petrolejskih proizvodov izdelujejo osnovno kremo v tonah; tej je treba dodati samo še kakšen vonj in jo porazdeliti v mične doze pod kakršnim koli trgovskim naslovom. Učinek teh krem je v glavnem čisto mehaničen. Kreme enostavno potegnejo iz kože umazanijo, ki jo mi potlej izbrišemo s kremo vred.

Pri rdečilu za ustnice so važne tele posebnosti: njegovo topišče ne sme biti veliko višje od temperature človeškega telesa; biti mora takšno, da ga lahko odstranimo s suho krpo ali z vodo in milom, da ostane njegov madež na tkanini kljub kuhanju v vodi in milu, in da so sledovi, ki jih pušča na ustnicah, popolnoma enaki, če jih človek gleda skozi mikroskop. Izmed štirih vrst rdečil za ustnice, ki so jih preiskali, se je rdečilo B — 30 g tega rdečila stane nekaj več ko en dolar — izkazalo za prav tako dobro kakor rdečilo C, ki stane več ko sedem dolarjev. Rdečilo D, ki smo ga kupili v nekem lepotnem salonu, je bilo pa prav tako slabo kakor rdečilo A, ki smo ga dobili v navadni trgovini, čeprav je bilo desetkrat dražje.

Pripomočki za »zapiranje znojnic« so predvsem iz vode in alkohola. Njihov učinek je zadovoljiv, a prav za kratek čas. Dermatologi trdijo, da se enake rezultate lahko doseže z mrzlo vodo izpod pipe v kopalnici. Vsi štirje kozmetični pripomočki te vrste so imeli v sebi 23% alkohola. Bili so enaki po vsebini, toda bili so različne barve in vonja. Rezultati raziskovanja pa niso bili takšni, da bi bila razlika v cenah upravičena.

Večino kozmetičnih pripomočkov izdelujejo po več ali manj standardnih formulah, ki so dostopne vsakemu proizvajalcu. Mnoge dobre kozmetične tvrdke nimajo v službi niti enega kemika. Velika večina proizvajalcev pa sploh ničesar ne proizvaja, temveč kupuje svoje blago od proizvajalcev kemičnih proizvodov.

Ker se vsi proizvajalci poslužujejo istega presnega materiala, je jasno, da »nova odkritja« in »specialni dodatki« niso nič drugega kakor navadna reklama.

Kozmetiki pa imajo neki skriven pripomoček, ki ga ni mogoče analizirati. Imenujemo ga lahko ‚upanje'. Lepota je delno odvisna od tega, če se ima človek sam za lepega. Lepi lončki in visoke cene pa znatno pripomorejo k temu občutku.

Katera ženska bi bila zadovoljna, če bi morala v špecerijski trgovini kupovati svojo kozmetiko na najnavadnejši način kakor kupuje mast?

Pametna ženska ne sme predrago plačati svojega ‚upanja' v lepoto. Vedeti mora, da so reklame kozmetikov preveč pretirane, da bi se lahko po njih ravnala. Vemo namreč, da dobro blago redko kdaj prodajajo v pisanih zavitkih. Zato se bo pametna ženska sicer borila z naravo, toda te borbe ne bo predrago plačala.

OKVIRJI

za

SLIKE, FOTOGRAFIJE, GOBELINE

JULIJ KLEIN

LJUBLJANA, Wolfova ul. 4

Če verjamete ali ne

Če verjamete ali ne, neka kokoš je v Bosanskem Brodu znesla v enem dnevu dve jajci, težki po 250 gramov. Mnogi meščani kar v trumah prihajajo h kokošjemu lastniku Omerju Haviću gledat to nenavadno »kokošje čudo«.

***

V Prilepu živi zelo nadarjen Aleksander Sekulić. Pred kratkim je napravil izpit čez tretji in četrti gimnazijski razred. Najbolj zanimivo je pa, da je Sekulić po prvem gimnazijskem razredu zapustil šolo in začel v Beogradu hoditi v boksarsko šolo, vrhu tega se je izučil pa čevljarske, krojaške, mizarske in brivske obrti, slikarstva, bil je trgovski pomočnik, potlej vrtnar in kamnosek. Vse te poklice je menjal v trinajstih letih. Zdaj se je pa odločil, da bo v dveh letih dokončal gimnazijo, potlej bo pa odšel v umetniško šolo.

***

V Rimu so italijanske oblasti z novo uredbo zelo prizadele moške, ki na cesti napadajo dame z vsemi mogočimi opazkami. Ta navada se je namreč v Rimu tako razpasla, da jo je lahko odpravila samo policija s trdo kaznijo. Po italijanskih zakonih bodo oblasti vsakega moškega, ki bi se obregnil ob damo na cesti, kaznovale s šest meseci zapora, vrhu tega pa bodo njegovo ime objavile v vseh italijanskih dnevnikih in ga tako osramotile pred javnostjo. Mogoče bi kazalo kaj takšnega uvesti tudi pri nas!

***

Neverjeten a vendar resničen je dogodek, ki se je nedavno pripetil v nekem kraju na Francoskem. Avtomobil je povozil mačko. Tedaj se je zgodilo nekaj nenavadnega: velik pes, ki je bil v bližini, je pritekel k ranjeni mački in jo začel lizati. Mačka je vzlic veliki pasji ljubezni — poginila.

Beograjska matuzalemka

V Beogradu živi že 59 let kaj zanimiva starka. Stara je 103 leta. Marija Pradić-Hrdova se je rodila leta 1837. na Češkoslovaškem. Tam je preživela svoja otroška leta, pozneje je pa morala v svet za kruhom. Pot jo je privedla tudi v Beograd, kjer se je leta 1885. za stalno naselila. Pod Avstrijci je morala prestati dosti hudega. Sovražila jih je, kaj rada je pa nagajala objestnim Madžarom. Ko se je nekoč neki Madžar norčeval iz imena njenega psička, mu je pojasnila, da ščenetu ni ime tako kakor ga kliče, temveč »Forgaš« (tako se je pisal tedanji avstroogrski minister). Na srečo je kazni ušla.

Kljub svoji starosti se še prav dobro počuti, dobro vidi, sliši in bere brez očal. Novinarjem je pa zaupala še veselo skrivnost, da ji je začel rasti nov zob. Še na stara leta se mora boriti za skorjico kruha, kajti podpora, ki jo dobiva od konzulata, je premajhna, da bi z njo krila svoje življenjske potrebe. Nad trdim življenjem se zmerom pritožuje in najrajši bi videla, da bi jo »Alah vzel k sebi«. Poleg te čudne želje ima starka še eno posebnost, in sicer to, da zelo rada kadi. Kljub temu je dosegla visoko starost, ki ji jo marsikdo zavida.

---

50 zgodovinskih pisem je ukradel iz muzeja v Cetinju ruski emigrant Mihajlo Partahov. Bil je uslužben pri upravi muzeja in je svojo tatvino nemoteno izvršil. Dragocena pisma je že prodal čez mejo in hotel tudi sam pobegniti v tujino. Oblasti so mu pa zaprle pot in se bo moral najprej zagovarjati zaradi svoje nepoštenosti.

Orožniki so prijeli zloglasnega razbojnika in vlomilca Franca Mesariča iz Hrastovice pri Poljčanah. Kradel je po Savinjski dolini in so mu dokazali že 10 vlomov. Menijo tudi, da bodo v najkrajšem času pojasnili umor gostilničarja Antona Ocvirka in njegove žene Rozalije v Medlogu pri Celju, ker že mnogo stvari kaže, da je morilec Mesarič.

Okrog 2500 rudarjev stavka v rudniku Trepča pri Kosovski Mitrovici. Stavkoti so začeli zato, ker uprava rudnika noče povišati delavskih mezd in pristati še na nekatere druge zahteve rudarjev.

Pod vlak je skočil zaradi slabe vesti 40letni Savo Simić iz Viziča blizu Sremske Mitrovice. Letos januarja je ubil svojega najstarejšega sina, pa ga je sodišče oprostilo. Simića je neprestano pekla vest, zato je začel piti. Naposled se je odločil za samomor in je skočil pod vlak.

Meso steklih svinj so jedli cigani iz okolice Petrovgrada v Vojvodini. Nekemu kmetu so zaradi stekline poginile svinje. Zakopal jih je na travniku, cigani so jih pa izkopali in pojedli. Ko so za to izvedele oblasti, so cigane takoj cepile zoper steklino, nekaj romunskih ciganov, ki pa niso bili cepljeni, je že steklo.

S pomočjo ponarejenih legitimacij je sleparil trgovce Vuksan Stevo iz Založnice, okraj Otočac. Po poklicu je zidarski pomočnik, s ponarejenimi legitimacijami se je pa izdajal za železniškega uradnika. Za pisalni stroj je opeharil tvrdko Kerbeutz iz Maribora, Perčevo tvrdko pa za harmoniko. Obe osleparjeni tvrdki sta namreč Vuksanu kot državnemu uslužbencu zaupali kredit. Vuksana je razkrinkal g. Pichler, lastnik agenture iz Ptuja. Zdaj mu bodo na sodišču temeljito izprašali vest.

Moža je ubila v silobranu kmetica Stanimika Banićeva iz vasi Vitonavac blizu Kraljeva. Ker je bil mož pijanec in nasilnež, se žena svojega dejanja prav nič ne kesa in pravi, da je s svojim zločinom otrokom vsaj zagotovila posestvo, ki bi ga mož zanesljivo zapil.

Materinska govorica je zvabila v domovino 30letnega Milana Bujaca iz Šibenika. Pred dvajsetimi leti se je z italijanskimi mornarji odpeljal v Italijo in stopil tam v civilno pomorsko šolo. Kot mornar se je pa te dni na trgovski ladji pripeljal na Reko. Ko je zaslišal hrvatsko govorico, je ves prevzet skočil v reko Rječino in splaval na naš breg. Ker se je izkazalo, da je še naš državljan, so ga obmejni organi pustili, da je po 18 letih pohitel v svoj rojstni kraj, v Šibenik.

Velik požar je izbruhnil v skladišču lesne tvrdke Ugar v Donjem Vakufu pri Sarajevu. Ogenj se je razširil na več poslopij in skladovnico lesa. Zgorelo je 2500 metrov obdelanega lesa, 3000 železniških pragov in več stavb. Škodo cenijo na 2 in pol milijona dinarjev. Na srečo so bila skladišča zavarovana.

Tisočak je ukradla ciganka v hiši mizarskega mojstra Franca Tomšiča iz Zg. Kašlja pri Zalogu. Prišla je prosit vbogajme, a ker je gospodar delal v delavnici, gospodinja pa v kuhinji, je neopaženo smuknila v neko sobo. Kmalu je v njej našla tisočak in pobegnila. Gospodinja je tatvino na srečo takoj zapazila in jo naznanila orožnikom. Ti so prijeli ciganko v neki gostilni v Zalogu in našli ukradeni tisočak v njenih kodrih.

Utonil je pri črnuškem mostu v Savi 25letni šolski upravitelj v Brigi na Kočevskem Silvo Mehora iz Ljubljane. S svojo zaročenko in njenim bratcem se je šel kopat na Ježico. Ko se je deček med plavanjem začel potapljati, mu je Mehora priskočil na pomoč, pa je še njega zgrabil vrtinec. Kopalci so dečka rešili, Mehora je pa izginil pod vodo in utonil. Pokojnik je bil naši javnosti dobro znan kot talentiran gledališki igralec in režiser.

Direktno zračno progo Beograd—Dubrovnik brez pristanka v Sarajevu je uredil Aeroklub. Na tej progi bodo letala vozila v delavnikih popoldne v obeh smereh, na progi Beograd—Sarajevo—Dubrovnik pa dopoldne. Nova zračna proga je tako spet vključila v mrežo zračnega prometa lep obmorski kraj.

Žareč karbid se je polil na 39 letnega pomožnega delavca v ruški tvornici pri Mariboru Leopolda Robiča. Robič je zaradi hudih opeklin omedlel in so ga odpeljali v bolnišnico.

Protialkoholni petdnevni počitniški tečaj za učitelje in učiteljice je priredila na ljubljanskem državnem učiteljišču protialkoholna liga. Na predavanjih so skušali strokovnjaki pridobiti slovensko inteligenco za boj proti kvarnim vplivom alkoholizma in za vzgajanje mladine k treznosti.

Slep zidarski mojster je nadzoroval zidanje šole v vasi Trnovici v dubrovniškem okraju. Ker so otroci iz Trnovice morali hoditi v šolo daleč v neko drugo občino, so vaščani sami začeli graditi šolo. Poslopje so zgradili sami kmetje; pri delu jim je pomagal samo en zidar, 70 letni Franjo Sušilo, ki je bil nekoč zidarski mojster, a je pozneje oslepil, jih je pa pri delu nadzoroval. Na novo šolo so kmetje zelo ponosni.

Smrtna žrtev kolesarja je postala 50 letna zasebnica Frančiška Zavrlova iz Mokronoga. Ko je šla po cesti iz Doline v Mokronog, se ni pravilno umaknila 28 letnemu Alojziju Glihi, ki je zanjo privozil s kolesom. Kolesar je Zavrlovo podrl na tla. Nesrečnica je udarila ob cestni kamen in se tako hudo pobila, da je že čez dve uri umrla. Kolesarja ne zadene nobena krivda, ker je pravilno vozil po desni strani ceste.

184 svinj je poginilo od vročine med vožnjo od Subotice do Maribora. Svinje so odposlali iz Srema in Banata v Nemčijo. Med dolgo vožnjo so pa zaradi žeje in vročine poginile. Škoda znaša okrog 300.000 dinarjev, ker je vsaka svinja tehtala več ko 200 kg.

Surova šala je zakrivila smrt mlade služkinje Ljubice Kanačkove iz Beograda. V železniškem kopališču v Beogradu je s svojim znancem, delavcem Mihajlom Vasiljevićem v šali skakala po vodi. Na lepem jo je pa Mihajlović pahnil v globoko vodo. Ker Ljubica ni znala plavati, se ni več prikazala na površje in je utonila pred očmi kopalcev.

Težko kladivo je udarilo v trebuh kmeta Marka Filipoviča iz Račinovcev pri Vinkovcih. Kovaču je pomagal popravljati svoje kolo. Ko je pa kovač zamahnil s kladivom, se je kladivo snelo in Filipoviču odletelo v trebuh. Nesrečneža so takoj odpeljali v bolnišnico, kjer mu pa niso mogli rešiti življenja, ker so mu počila črева.

Kongres Kristusa Kralja se je začel v Ljubljani 25. t. m. in bo trajal do 30. t. m. Na kongres je prišlo mnogo odličnih katoliških osebnosti iz vseh krajev sveta. Papeža zastopa na kongresu kardinal-legat poljski primas nadškod dr. Avgust Hlond. Ob kongresu se vrši na ljubljanskem stadionu vse polno prireditev v čast Kristusa Kralja.

Grobišče iz staro-rimske dobe so odkrili na Savski cesti v Zagrebu. Ko so kopali temelje za garažo podjetja »Jugo-Fiata« so v 1 meter globoki jami našli kose starih predmetov, kakršne so že večkrat našli v starih rimskih grobnicah. Prof. dr. Hoffiler je ugotovil, da spada odkopana grobnica v dobo 80 do 100 let po Kristusu.

BSK je igral na mednarodni nogometni tekmi v Celovcu z reprezentanco Dunaja z 2:2. Tako si je BSK v tujini spet pridobil velik ugled, ki je nekoliko zatemnel ob porazu v Budimpešti.

Palada je premagal na kvalifikacijskih teniških tekmah med štirimi našimi najboljšimi igralci v Zagrebu Kukuljevića v treh setih, Punčec je pa premagal Mitića. Po trenerjevem mnenju bo Jugoslavija v boju za Nemčijo zanesljivo zmagala s 3:2.

Angleški turist se je poročil z jugoslovensko študentko Valentino Popovo. Paul Harry Stanley iz Londona se je spoznal z njo na Plitvičkih jezerih. Poroka je bila v katoliški cerkvi v Drežnik-gradu, po poroki sta se pa mlada novoporočenca takoj odpeljala v London.

Najspretnejši lovec strupenih kač v Hercegovini in morebiti v vsej naši državi je kmet Mušan Muratović iz vasi Vanje v Hercegovini. Mušan lovi kače s precepom in jih prodaja različnim zavodom. Za Higienski zavod v Zagrebu bo nalovil 500 živih strupenih kač, da jih bodo uporabljali za serum proti kačjemu piku. Največ kač ulovi Mušan na planini Prenj.

Vode primanjkuje v Beogradu. Zaradi hude vročine porabijo v Beogradu več ko 50 milijonov litrov vode na dan, begrajski vodovod pa več vode ne more dati. Zato so višji kraji mesta po več ur na dan brez vode. Da bi odpravili ta nedostatek, bi morali napeljati Beograjčani nove studence, ki bi dovajali vodo v beograjski vodovod.

Analfabetski tečaji so se končali v banjaluškem srezu. Tečaje je priredila Seljačka sloga. V nekaj mesecih se je naučilo brati in pisati več ko 700 vaščanov. Konec jeseni se bodo analfabetski tečaji spet začeli.

Strašna ljubezenska drama se je odigrala v Lipovcu blizu Celja. Komaj 20 letni posestniški sin Ivan Vrečko iz Lipovca je ustrelil svojo izvoljenko, 17 letno Hedviko Novakovo, šiviljsko vajenko iz Arclina pri Vojniku, nato je pa še sebi pognal kroglo v glavo. Kaj je gnal omlada zaljubljenca v smrt, ne vedo.

Z brezmotornim letalom se je ponesrečil na letališču pri Begunjah 16 letni dijak Janez Golob iz Lesc, član jadralne skupine na Jesenicah. Mladi jadralec je hotel pristati. Pri tem se je pa v krmilnih napravah letala nekaj utrgalo in je letalo zgrmelo na tla. Golob je dobil hude notranje poškodbe in so ga takoj odpeljali v ljubljansko bolnišnico. Golob je kljub skrbni zdravniški negi umrl.

Na državnih tekmah za meč Aleksandra I., ki so se vršile v Zagrebu 22. in 23. t. m. na velikem sokolskem stadionu v Maksimiru, je zmagal Ljubljanski Sokol in si z zmago že petič zaporedoma pridobil dragoceno stalno prehodno darilo, meč Aleksandra I. Tekmovalci so tekmovali v orodnih panogah in lahki atletiki. Ljubljanska sokolska vrsta si je pridobila 551.39 točke, nevarnega tekmeca je pa imela v beograjskem Sokolu, ki je dosegel 537.21 točke.

Osebne vesti

Poročili so se: V Ljubljani: g. Jože Žele, uradnik socialnega ministrstva v Beogradu, in gdč. Vlanka Zornikova. V Mariboru: g. Franc Loos, magistratni uradnik, in gdč. Tinka Mirtičeva, poštna uradnica. V Zemunu: g. Božo Brejc, poročnik fregate, in gdč. Gordana Tijaničeva, hči načelnika štaba vojne mornarice. V Kamniški Bistrici: g. Tone Flegar, učitelj v Trbovljah, in gdč. Hilda Počivavškova. — Obilo sreče!

Umrli so: V Ljubljani: Janez Špeh, mestni delavec v pok.; Helena Balantova, roj. Petričeva; Valerija Hudečkova, roj. Smerekarjeva; Uršula Hribarjeva, pos.; Jernej Biščak, zvaničnik drž. žel.; Štefan Mihelak, trg. potnik; Valentin Vrhunec, trg. poslovodja in pos.; Josipina Kraigherjeva, roje. Lavrenčičeva. V Mariboru: Alojz Ban, kolarski pomočnik; Viktor Rep, čevljarski pomočnik; Marjeta Krajgerjeva, delavka; 52letni August Špendl, poštni inšpektor; 70letna Frančiška Cehnerjeva; 8letna Terezija Breznikova, posestniška hči; Marija Danevova; Mira Leverjeva, dijakinja. V Celju: 56letni Mirko Kupljen, žel. uradnik v pok.; Jurij Novak, pos. iz Št. Petra v Sav. dolini; 63letni Franc Lebič, trg.; 49letni Anton Krašovc iz Marije Gradca pri Laškem. V Ptuju: Andrej Černič, železniški inšpektor. V Št. Vidu nad Ljubljano: Ivan Kremžar, pos. V Radomljah: Franc Kanc, pos. V Hrastniku: 51letni Pepče Žibret, steklar. V Trzinu: 91letna Ana Silova, posestnica. V Kamni gorici: Franc Udir, pos. in mlinar. V Mostah pri Ljubljani: Valerija Bensova, žena učitelja. Na Otovcu pri Črnomlju: Jakob Vrščaj, pos. in gostilničar. V Zagrebu: Alojz Jan, strojevodja v pok. V Berlinu: Karel Soss, trg. — Naše iskreno sožalje!

Rajši več kakor premalo!

Zaradi varčevanja sigurno niste dali napraviti prekratke obleke. Prav tako bi bilo pogrešno, če bi pri kuhanju bele kave vzeli manjšo mero »Pravega Francka«. Ta kvalitetni dodatek daje kavi fin okus in lepo barvo. Zato vzemite vedno dobro mero »Pravega Francka«, rajši več, kakor premalo!

Franck
KAVNI PRIDATEK

Le krojač zna narediti obleko

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno

TERPENTINOVO MILO Zlatorog

Ne zamudite!

Več Singer-jevih, Pfaff-ovih in raznih drugih popolnoma novih **šivalnih strojev** z 20 letno garancijo prav poceni na prodaj pri

„Promet"
Ljubljana
nasproti Križanske cerkve.

ŽRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Neokusna šala

Ker sem ves dan na nogah, se mi zvečer, ko pridem domov, prav prileže, da se nekoliko odpočijem. Po večerji sva z ženo kvartala in se pogovarjala o vsakdanjih rečeh. Bil je že mrak, ko me žena opozori, da se nekaj smodi. Gledava na vse strani, kar opazim, da se pri oknu kadi. Našel sem cigaretni ogorek, ki je obvisel na zastoru, in ga vrgel skozi okno neki brezobzirnež. Kaj bi bilo, če bi bila slučajno z ženo zdoma. Gotovo bi nastal požar. Iz previdnosti, kljub vročini, nočeva več puščati ponoči oken odprtih. **Meščan.**

Socialni čut

Neka ‚milostljiva' iz večjega mesta naše države, je pripeljala svojega sinčka, edinčka v neki sanatorij za pljučno bolne. Imela je priporočilo nekega vplivnega gospoda, zato je ostala tudi ona pri svojemu sinku in zavzela s tem sobo v oddelku, ki je tako natrpana, da stoje postelje čez dan pred vrati spalnice. Povrhu vsega je ta otrok kolikor toliko zdrav in s tem sta zavzela ta mati in njen sin mesto hudo bolnim bolnikom, ki čakajo na posteljo že mesece in mesece. Pa to še ni vse. Ta gospa ustavlja bolnike in jih podi od sebe, češ da se bo nalezla bolezni od njih.

Zakaj si ne bi takšna gospa izbrala rajši drugo letovišče, kjer bi uživala večje ugodje in ne motila ubogih bolnikov?

J. P.

Recept za zmanjšanje dela

Soseda je prišla k meni, ko sem ravno delila kosilo. Pa mi reče:

»Zakaj ne daste vsem skupaj v eno skledo, bi manj porabili?«

Odvrnila sem ji, da smo pač tako navajeni. Tedaj sem se spomnila na neki svoj doživljaj. Ker je možev zaslužek preskromen za naše potrebe, sem si poiskala dela kot postrežnica. Nekaj dni v mesecu, so mi dejali pri nekih boljših ljudeh, bi me potrebovali za težja dela. Pristala sem, čeprav je bilo plačilo v primeri z delom malenkostno. Takoj prvi dan, ko sem prišla v kuhinjo h kosilu, mi reče gospodinja:

»Kar na svoj krožnik sem vam dala kosilo. Veste, ker sama pomivam, se mi tako dobro zdi, če je treba en krožnik manj pomiti. Preje, ko sem imela služkinjo, sem tudi nanjo gledala, da sem ji tako prihranila delo.«

Ko sem tisti dan dokončala delo, sem prosila gospo, da mi je plačala, in s trdnim sklepom, da ne pridem več, sem odšla domov.

S. M.

Malomarnost

V nedeljo zvečer sem se vračala z vlakom proti Ljubljani. Bil je poln, da sem stala z nekaterimi potniki kar na hodniku. Na neki majhni postaji je vstopila vesela družba. Ko je vlak potegnil, se družbi ni zdelo vredno zapreti vrat, temveč se je v pretirani živahnosti postavila prav med nje in brezskrbno prepevala. Neki sopotnik jih je opozoril na nevarnost, stati v drvečem vozu pri odprtih vratih, toda nihče se za to ni zmenil. Ni čuda, če se zgode nesreče, ko so pa ljudje za lastno osebno varnost tako malomarni. **Sopotnica.**

NEPRIČAKOVANI MILIJONI

Newyork, julija.

Ameriški listi pišejo o neverjetni dogodovščini, o neki dedščini, ki je dedič dobil šele po 38 letih.

Dogodek se začenja v večnem snegu in ledu na polotoku Aljaski. Neki pustolovec, zanesljivo je že tisočkrat menjal svoj poklic, je naposled odšel s kopači zlata na Aljasko, kjer je po nekem hudem pretepu obležal ranjen v snegu. Že je mislil, da bo umrl kakor mnogi drugi kopači zlata, ko mu je na lepem prišel na pomoč neki kanadski lovec. Ko je zagledal onemoglega in naspol zmrznjenega ranjenca, ga je naložil na svoje sani in odpeljal v bolnišnico v Dawson Cityju. Tu ga je izročil zdravniški negi. Odtlej je bila sreča dobremu Kanadčanu na moč naklonjena.

Ko je Stevbridge ozdravil, je na vse strani poizvedoval o svojem rešitelju, a nihče mu ni mogel povedati o njem več kakor to, da je bilo lovcu ime Harrison, da je odšel v Yukon, in da se bo morebiti čez šest mesecev spet vrnil. Stevbridge ni mogel pričakati svojega rešitelja, da bi se mu zahvalil, zato je prosil v bolnišnici zdravnika, naj izroči Harrisonu prstan in se mu v njegovem imenu zahvali.

Pretekli sta dve leti. Stevbridge je obogatel in postal »kralj gramofonskih plošč« v Ameriki. Ves čas je povpraševal po Harrisonu, neprestano dajal v časopise oglase in naposled najel celo četo detektivov, da so ga iskali. A vse je bilo zaman. Harrisona ni bilo.

Pred svojo smrtjo je Stevbridge svojemu rešitelju ali njegovim naslednikom zapustil četrtino svojega premoženja, druge tri četrtine pa svoji družini.

Preteklo leto je prišla Stevbridgeva družina na francosko riviero. Tukaj se je hči »kralja gramofonskih plošč« spoznala z nekim mladim in lepim ita-

Ženske so si priborile vstop v vse moške poklice. Na naši sliki vidimo neko mlado Švedinjo, ki študira notranjo arhitekturo. Ker je pa mlada dama mnenja, da se mora vsakdo temeljito seznaniti s svojim poklicem, je za nekaj časa stopila v neko podjetje kot navadna zidarka.

lijanskim plemičem Arisijem in se z njim poročila. Še prej kakor v enem tednu sta imela zaročenca vse potrebno za poroko in ko sta mlada novoporočenca pri poroki sprejemala čestitke od mnogoštevilnih znancev, je prišla policija in ženina prijela; izvedela je namreč, da je nevarna ‚hotelska podgana'. S tem se pa čudna dogodivščina mladega gizdalina še ni končala. Policijska preiskava je kmalu ugotovila, da je aretiranec sin nekega Kanadčana Harrisona, ki je že pred tridesetimi leti prišel iz Kanade v Italijo in se tam oženil. Čez leto dni se mu je pa rodil sin, toda srečni oče je umrl, ko je bilo malčku šele šest mesecev.

Zdaj se je hitro pojasnila vsa zadeva. Po čudnem naključju je plemič Arisi, hotelska podgana, postal na lepem milijonar, ker je sin tistega Harrisona, ki je rešil življenje očetu svoje neveste.

Vendar je moral milijonar Arisi nekaj mesecev odsedeti v zaporu. Zdaj je pa prišel na svobodo in je takoj odpotoval v Newyork, da se bo poročil z bogato nevesto.

Ameriški datlj

Newyork, julija.

Mnoge vzhodnjaške pravljice govore o pomenu ‚najslajšega sadu na svetu' — datljev za Daljni Vzhod. Ali morda kdo ve, da so datlji tako važna rastlina, da so vse datljeve palme na Daljnem Vzhodu skrbno preštete? Tudi Američani imajo nekaj takšnega podnebja in nekaj takšnih predelov, kjer bi uspevali datlji. In lepega dne se je med Američani znašel mlad, bister človek, in se odločil, da bo pričel tudi v Ameriki gojiti datlje.

To je bilo pred pet in tridesetimi leti. V Kaliforniji in Arizoni je zraslo torej v teh letih nič več in nič manj ko 160.000 datljevih palm Prekrasen je

Predsednik poljske republike Moscicki preživlja svoje počitnice na svojem veleposestvu. Na sliki ga vidimo pri ogledu žetve; mlade poljske žanjice so mu po stari slovanski navadi zavezale šop klasja okrog rokava.

pogled na gozd teh vitkih dreves. Včasih je pa pogled na te nasade prej smešen kakor krasen. Zakaj? Dat jeve palme potrebujejo vroče, sončno podnebje, njih korenine pa terjajo izredno mnogo vode. Brihtni Američani so sicer storili vse, da so jim napeljali vodo h koreninam, in sicer skoraj k vsakemu drevesu posebej. S tem pa le niso še vsega storili. Palme sicer potrebujejo mnogo vode, toda samo pri koreninah. Če pa pada dež na sadeže, se datlji razpočijo in izgube svoj duh, svojo sladkobo in sočnost. Prav zato morajo lastniki datljevih nasadov pred vsakim dežjem, ali kadar se pripravlja na dež, razpeti nad dragocenimi drevesi velike dežnike.

Včasih pa vidimo takšne dežnike tudi na tleh, toda obrnjene tako, da padajo datlji v njih mehko naročje. Nekateri sadeži namreč počasi odpadajo in da se ne bi razbili in obtolkli, jih spretni farmarji love v nalašč zato prirejene dežnike.

Sovraštvo med japonskimi kastami

Tokio, julija.

Uradno Japonci niso razdeljeni v kaste kakor Indijci in tako med njimi ni nedostojnih, ‚paria', vendar pa živi na Japonskem več ko tri milijone »etov«, nekako takšnih kakor so paria. Beseda »eta« pomeni po naše »nečloveški«; tako imenujejo na Japonskem ljudi, ki smejo izvrševati samo nekatere poklice, in sicer koniederskega, grobarskega, krvniškega ali v najboljšem primeru tudi mesarskega in strojarskega. Vse te poklice namreč prepoveduje japonski budizem in šintoizem.

V Indiji celo manj prezirajo parije kakor na Japonskem ete, ki si že leta in leta ne morejo priskrbovati najpotrebnejših življenjskih sredstev. Celo oblasti jih preganjajo povsod in pri vsakem koraku. Okolica, ki v njej žive, jih prezira in vsak Japonec beži od ‚eta' kakor od gobavca in takoj dvigne nad glavo štiri prste. To namreč varuje »čistega« Japonca pred slabim vplivom »nečloveškega« brata, hkrati pa hoče Japonec s tem pokazati, da je v njegovi bližini četveronoga žival.

Ko so upokojili dva japonska generala, ki so o njih trdili, da izhajata iz kaste etov, je prišlo na dan vprašanje, če se ministrstvo v tem primeru ni ravnalo po stari tradiciji, in kako je

Vsakih [illegible] prav nenavadne muhe, kakor vidimo to tudi na naši sliki. Nekje na poljsko nemški meji teče meja tako neredno, da deli hišo na dvoje. Beli madež med moškim na sliki kaže, kje gre točno meja. Eden izmed obeh fantičev na sliki stoji torej na poljski, drugi pa na nemški strani. Stanovalci te nenavadne hiše jedo na Poljskem, spe pa na Nemškem.

bilo mogoče takšne ‚zverine' sprejeti v vojsko in jim podeliti tako visok čin. Po drugi strani pa vsi moderni Japonci zahtevajo, da bi že enkrat ukinili to neznosno krivico, in da bi milijone ljudi rešili preganjanja, ki ga nikakor niso zaslužili.

Vsi japonski listi pišejo zdaj o tem vprašanju in obsojajo vse, ki so za sovraštvo med posameznimi kastami. Iz teh člankov lahko vidimo, da se eti prav nič ne razlikujejo od svojih sorojakov, da se pa vendar vrhu vsega tega ne morejo rešiti preganjanja in preziranja svoje okolice. Samo če eta odide iz svojega domačega kraja in se pomeša med velikomeščane, kjer ga nihče ne pozna, lahko nekaj doseže v življenju. Ko pa postane bogat in slaven, nova okolica spet neutrudljivo poizveduje, iz kakšne kaste izhaja; če izve, da je eta, ga spet pahne v največjo bedo. Tragična usoda nedolžnih ljudi v deželi fanatikov...

Otroški hotel

London, julija.

V Londonu bodo v kratkem odprli svojevrsten hotel — hotel za otroke. Vsako leto pride na tisoče šolarjev z Angleškega in angleških dominijonov v glavno mesto Anglije. Ti otroci so morali doslej, če niso stanovali v zasebnih hišah, drago plačevati stanovanje po hotelih. Z ozirom na korist, ki bi jo imeli šolarji, če bi v resnici videli kraje, ki so o njih slišali pri zemljepisu, je šolsko društvo v Londonu spremenilo dve poslopji v londonskem okraju Clapham v otroški hotel. Tukaj bodo lahko otroci med svojim bivanjem v Londonu poceni živeli — stroške bodo določili njih učitelji po njih starosti in njih gmotnem položaju.

Levja farma pri Londonu

London, julija.

Kljub upiranju grofijskega sveta namerava Stanley Turpin, bivši upravni uradnik v Shappertonu, v kratkem odpreti prvo levjo farmo na Angleškem. Na približno 50 juter velikem prostoru, ki se razteza ob bregu Themse, bo gojil 300 levov.

»Ne vem, zakaj mi grofijski svet ne pusti odpreti levje farme, čeprav bi bila to prva farma takšne vrste na Angleškem,« je dejal te dni Turpin. »Pravijo mi, da ne smem onečastiti pokrajine, tega pa vendar ne bom storil. Kajpak moram svojim levom približno ustvariti pokrajino, ki jo imajo v Afriki. To se pravi, zgradil jim bom umetne skalnate pečine; kamenje uvažam nalašč za to iz Južne Afrike. Za visoko železno ograjo se bodo levi prosto gibali, nevarnosti, da bi ušli, pa prav tako ne bo, kakor je ni, da bi pobegnili iz živalskih vrtov. Skrbel bom celo, da bodo imeli tukaj takšno hrano kakor jo imajo v svoji domovini in bom zato uvažal potrebne živali iz Afrike. Prve leve zame so ujeli že v Transvaalu in jih bodo meseca septembra pripeljali na Angleško.«

Turpin, ki je v 55. letu starosti, je zadnja tri leta preživel s svojo ženo v Transvaalu, da bi pripravil vse potrebno za svojo farmo. Zveri ne namerava samo pripeljati na Angleško, temveč tudi krotiti in jih prodajati cirkusom in živalskim vrtovom, ki morajo zdaj vse živali kupovati od tujih trgovcev. Hkrati računa na velik postranski zaslužek, ker bo farma ob nekaterih dneh odprta tudi za gledalce.

Dvojčka je rodila: enega na morju, drugega na kopnem

Solun, julija.

Julijska vročina je pretekli teden izvabila na neko peščino pri Solunu vse polno kopalcev. Tudi mlada Hrisula Politu se je šla kopat, čeprav je bila v blagoslovljenem stanju. Toda to ji še ni bilo dovolj; sedla je v majhen čoln, da bi se vozila po morju in priveslala v Solun.

Sredi morja so jo pa napadli porodni krči. Njeni prijatelji, ki so se vozili z njo, so ji nudili prvo pomoč in kmalu nato je mlada žena rodila zdravega fantiča.

Komaj 6 let je vsakemu od obeh ‚boksarskih mojstrov' na naši sliki, toda že sta se te dni v Floridi v Ameriki spoprijela kakor prava boksarja. Morda ju — glede na njune dobro merjene udarce — čaka še lepa bodočnost v boksarskem športu.

Ko je čoln prispel k obali, so hoteli ljudje spraviti mlado mater v bolnišnico. Tedaj so pa ugotovili, da se porod še ni končal in mlada kopalka je na obali rodila še drugega sina, še laže kakor prvega.

Ker sta bila dvojčka rojena eden na morju, drugi na kopnem, so mornarji sklenili, da ju bodo po svoje krstili.

Umetniki risanja v pesek

London, julija.

Na Angleškem poleti na peščinah tako imenovani umetniki risanja v pesek igrajo veliko vlogo. Ti umetniki so prav tisti, ki pozimi v Londonu na najprometnejših ulicah zbujajo pozornost mimoidočih s tem, da z barvano kredo rišejo na cestni tlak Shakespeara ali pa Henrika VIII., da dobe od gledalcev nekaj drobiža. Zdi se, da takšno zabavanje kopalcev tudi nese, kajti umetnikov risanja v pesek je zelo veliko.

Kakor kaže neki primer v zadnjem času, se med seboj ti umetniki tudi živo sporečejo. Z umetnostjo risanja v pesek je pred 43 leti v Hastingsu začel James Cook, ki je danes star 71 let in je v svojem poklicu dobro izurjen. Na lepem so mu njegov poklic prepovedali, ker so oblasti odkrile, da dela brez dovoljenja; za to so ga kaznovale z globo petih šilingov. Cook je pojasnjeval, da bo odrinil 31 funtov, če mu izdajo potrebno dovoljenje. Izkazalo se je pa, da so oblasti dale dovoljenje že nekemu drugemu, ki jim je ponudil 40 funtov. Cook se je skliceval na svojo starost in na to, da je bil prvi, ki je na Angleškem začel z risanjem v pesek, da danes ne more več potovati po svetu in si poiskati drugega zaslužka, samo da bi smel nadaljevati svoje delo z dragocenim dovoljenjem oblasti. Zaradi devetih funtov, ki jih je dal drugi več, so ga oblasti pahnile v bedo.

Naša slika kaže veliko skavtsko svečanost pri Monzie Castlu na Škotskem, kjer so se te dni zbrali skavtski zastopniki 42 narodov. Na tribuni desno vidimo nekaj visokih osebnosti in hkrati skavtskih voditeljev; od leve na desno: Mr. M. Howie, švedski princ Gustav Adolf in Mr John Colville, škotski minister.

Človeške muhe

Kaj vse mogoče in vse nemogoče zbirajo ljudje na svetu

Mož, katerega muha je to, da zbira muhe drugih ljudi, si je s to nenavadno mislijo priskrbel dobro službo pri eni največjih ameriških radijskih družb. Ime mu je D. Elman, in vsak četrtek ob pol devetih zvečer ga lahko slišimo, kako predava o muhah raznih ljudi.

On je odkril damo, ki si je zadala za življenjsko nalogo, da dela oljnate in druge slike na pajčevino. Privedel jo je pred mikrofon; deset minut je navdušeno pripovedovala, kako je iskala uporabno pajčevino; že naslednji dan je imela v žepu pogodbo za razstavo slik na pajčevino v Newyorku. Danes ima potujočo razstavo in potuje z njo po vseh Združenih državah.

Gospod Elman je odkril tudi moža, ki je dolga leta uporabljal ves svoj prosti čas za pevske vaje, toda za pevske vaje posebne vrste: učil se je sam peti duet; ko se je tega naučil, je prešel na trio, in dandanes je na najboljši poti, da bo sam tvoril edini kvartet na svetu.

Že več ko sto ljudi je zaslovelo v radiu po svojih muhah. Med njimi je neki vojni invalid, ki ima najpopolnejšo zbirko lesenih nog na svetu. Potem je rudar, katerega mojstrovine iz premogovih skladov so dosegle priznanje umetniških strokovnjakov. Nekoliko manj razumljivo je, zakaj je neka Mrs. Oglethorpova ponosna na svojo zbirko, ki jo je napravila v dveh desetletjih: na štirideset tisoč obranih kokošjih prsnih košev. Toda tudi ona je prišla do besede v radiu in je našla toliko posnemovalk, da je zdaj celo že več klubov gospodinj, ki zbirajo obrane kokošje prsne koše. Nadalje je cela vrsta društev, ki zbirajo, kakor miss Dorothy Evansova, pripiske v pismih, ker pač sodijo, da je navadno najvažnejši del v pismu pripisek, ki ga je človek napravil šele na koncu.

Dosti ljudi si privošči muho, da zbirajo živali ali jih pa vadijo. Nekateri poskušajo učiti pse govorjenja ali plesanja po vrvi, miši ali race uče peti ali pa love dve sto petdeset kilogramov težke želve z golimi rokami. Neki odvetnik iz Filadelfije vadi o prostem času deževnike; danes je že tako daleč, da pokažejo deževniki glave iz prsti, ko jim požvižga. Po svoje je občudovanja vreden tudi gospod Mac Inness iz Queensa pri Newyorku. Njegov ostriž »Friderik«, ki tehta dvanajst funtov, mu jemlje hrano iz roke, če gospod Mac Inness pri tem trobi z avtomobilsko hupo.

Gospa Winchellova iz Akrona pri Ohiu je največja strokovnjakinja v izdelovanju raznobarvnih slik s pisalnim strojem; njen mož izdeluje umetne dragulje iz ribjih oči. Nedavno je privedel Mr. Elman pred mikrofon mladega inženirja, ki je ponosno pripovedoval, da slika najnežnejše akvarele na steklo naočnikov, in potem je prosilo takoj tucat ljudi, če bi se smeli pri njem učiti. Kulturno zgodovinsko zanimiva je zbirka nekega knjigovodje iz New Jerseya. Ta zbirka obsega drobce vseh letal, ki so preletela ocean. Za to zbirko so mu ponujali že precej tisočev dolarjev, pa se ne more od nje ločiti.

Število ljudi v Združenih državah, ki imajo kakšne posebne muhe, cenijo na dvajset do pet in dvajset milijonov. Seveda pa nimajo ne zbiralci znamk, ne zbiralci škatlic za vžigalice nobenega upa, da bi kdaj prišli pred mikrofon gospoda Elmana. Pred ta mikrofon pridejo le ljudje s prav posebnimi muhami. Toda tisti, ki te muhe imajo, ne ostanejo dolgo osamljeni. Če kdo danes pripoveduje, da ima najlepšo zbirko avtomobilskih izpuhov, je lahko prepričan, da bo jutri v Združenih državah že najmanj tucat zbiralcev takšnih izpuhov, pojutrišnjem pa že cel klub.

Pasja grobnica

Solun, julija.

Že več let živi v vasi Kilasu nedaleč od Soluna neki star ruski vojaški živinozdravnik Berdezevski. Med vojno je videl, kako je neki pes nekaj dni brez hrane in vode na bojišču čuval svojega mrtvega gospodarja.

Nekaj let pozneje je Berdezevski, ko je s svojo ženo prišel v Prago, kupil psa in mu dal ime Bek. Z ženo sta ga varovala kakor otroka. Nekega dne je pa pes zbolel in kljub skrbni zdravniški negi poginil. Za stara človeka, ki sta izgubila domovino, delo in vse, kar sta imela, je bila izguba psa velika nesreča. Zato sta Berdezevski in njegova žena za njim dolgo žalovala in nosila črno obleko, kakor da bi jima umrl kakšen sorodnik. Gospa Berdezevska je od žalosti celo zbolela in v omedlevici neprestano izgovarjala Bekovo ime.

Ker je le počasi okrevala, je živinozdravnik z letalom odletel v Prago, da poišče psa iste pasme, kakršne je bil Bek, in ki bi bil Beku kar najbolj podoben. Mesec dni je bil v Pragi, naposled se mu je le posrečilo najti psa, ki je bil Beku čisto podoben. Moral ga je drago plačati. Ves srečen ga je odpeljal k svoji ženi, ki je takoj ozdravela, kakor hitro je zagledala Bekovega dvojnika.

Po ženinem okrevanju se je Berdezevski odločil, da bo postavil Beku sredi vrta grobnico in vanjo zakopal svojega zvestega psa. Tamkajšnji kmetje s prstom kažejo na pasjo grobnico, ki je simbol človeške ljubezni do psa.

Čeprav imata zakonca drugega psa, se nihče od njunih znancev ne upa pred starim ruskim častnikom in njegovo ženo omeniti Bekovega imena, ker bi oba takoj planila v pretresljiv jok.

Reklama za obiskovanje cerkve

London, julija.

Župnik neke vasi blizu Liverpoola je bil ves obupan, ker je prihajalo v cerkev zmerom manj vernikov. Zato so cerkvene oblasti hotele cerkev zapreti. Da bi pa to preprečil, se je župnik odločil, da bo poskusil z reklamo pridobiti vernike. V časopisih je objavil, da bo vsak, ki bo prišel v cerkev, dobil brezplačen zajtrk. To svojo obljubo je župnik tudi držal in tako rešil cerkev, kajti odtlej je bila vsak dan napolnjena do poslednjega kotička.

»Šesterki« v Sau Paulu

Rio de Janeiro, julija.

Kriki navdušenja so začeli odmevati po brazilskem časopisju: »Šesterki v Sau Paulu... Pomislite, šest na en mah! O, kakšna rodovitna, kakšna edinstvena dežela je naša ljuba Brazilija!«

Tako in podobno smo lahko nedavno brali v brazilskem časopisju. Ubogega delavca v opekarni blizu Saoa Paula je zadela sreča v obliki tega presenetljivega družinskega prirastka — tako je vsaj pisalo časopisje. Splošno vznemirjenje je bilo posledica tega pisanja, zlasti ker je blagoslovljeni oče ves srečen trdil, da je imel že pred temi šestimi otroki šest in dvajset sinov in hčera, in da ima zdaj torej skupaj, beri in piši, dva in trideset otrok. To je bilo tudi za rodovitno Brazilijo, kjer so mnogoštevilne družine nekaj vsakdanjega, nekoliko mnogo, in prav razumljivo je, da so hoteli vsi priskočiti na pomoč marljivemu očetu.

Ker v Braziliji ne skrbi država za rodovitne družine, je prišla na pomoč zasebna dobrodelnost, in neko dobrodelno žensko društvo v Sau Paulu je pripravilo ekspedicijo, ki se je z zdravniki, strežnicami, zdravili, hrano in oblekami odpravila v divjino, kjer je prebivala srečna družina.

Žal se je tam izkazalo, da je bilo vse domišljija, tropska fata morgana! Bahavi gospod oče, pravijo zdaj, ni imel vseh koleščkov v redu. Zaradi tolikšne reklame, ki so jo doživele kanadske peterke, je izgubil poslednji ostanek svojega razuma in je hotel še on priti v ospredje splošne pozornosti.

No, naposled se mu je to prav za prav posrečilo!

Zaradi sinčka se bo poročila

Newyork, julija.

Mesto Vancouver je te dni doživelo kaj nenavadno senzacijo. Senzacija je zbudila posebno pozornost, ker sta njena glavna junaka dva Vancouverčana iz višje družbe. Do senzacije je prišlo zaradi ljubezni nekega mladeniča Maurica Leesa do lepe vdove Alice Binstonove. Zaljubljeni mladenič je vdovi dvoril več mesecev in jo neprestano prosil, naj se poroči z njim. Lepa vdova ga je pa vselej odbila, ker ni mogla pozabiti svojega pokojnega moža, ki se je pri neki prometni nesreči smrtno ponesrečil.

Ker je naposled spoznal, da z lepimi besedami ne bo ničesar dosegel, je hotel Maurice vdovo prisiliti v zakon. Nekega večera je šel mimo vdovinega vrta; ko je zagledal njenega dvoletnega sinčka, je že skoval svoj načrt. Čeprav v Zedinjenih državah ugrabitev kaznujejo s smrtjo, je od ljubezni zaslepljeni Maurice Lees vseeno ugrabil vdovinega sinčka in z njim brez sledu izginil.

Čeprav so ugrabitev takoj opazili in že v prvih dneh preiskave dognali, da je dečka ugrabil Maurice Lees, je bilo vse iskanje za ugrabiteljem in ugrabljenim otrokom zaman. Ker se zdi, da bo policija ugrabitelja le težko našla, je vdova objavila v vseh ameriških listih, da se bo poročila z Mauricem Leesom, samo otroka naj ji vrne.

Negujejo kožo

in posebno dobro vplivajo na lepoto Vaše nežne polti:

ELIDA MILA

Za žene, ki imajo rade dermatološko preizkušeno milo:

ELIDA 7 MILO CVETIC

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Ali se še spominjate ljubke otroške igre ‚škarjice brusiti'? Prav takšno igro poznajo tudi tangari, južnoameriški tropski ptiči. Sede po drevesih v jatah, eden izmed njih pa sedi v sredi na tleh. Ko ptič v sredini zažvižga, vsi njegovi tovariši menjajo prostore — prav tako kakor smo mi delali kot otroci, diagonalno in navzkriž — tisti ptič pa, ki ostane brez prostora, mora v sredo.

***

Indijanci v Srednji Ameriki zelo radi pijejo čokolado, toda ‚osladkajo' jo s poprom in cimetom. Dober tek!

***

Na pobočjih Perry Countyja, v ameriški državi Ohiu gori ogenj že od leta 1884. Vsi poskusi da bi ta, skoraj bi rekli ‚večni ogenj' pogasili, so bili zaman. Plameni požirajo po malem vse, kar dosežejo in je naredil ogenj v tem času že za več ko 50 milijonov dolarjev škode. Ogenj so pred leti zanetili neki stavkujoči delavci.

***

Neka nizozemska odprava je na otoku Celebesu ugotovila, da žive v glavnem mestu Tomini skoraj sami levičarji. Mesto ima 5.000 prebivalcev, od teh je 30% levičarjev. Učenjaki si zdaj belijo glave, kako je prišlo do tega. Najbrže se je zgodilo to zato, ker je otok popolnoma odrezan od sveta in se zato prebivalci iz generacije v generacijo priuče levičarstva namesto desničarstva, in sicer ne v politiki, pač pa v naravi...

***

Kako so prihajala prva pisma? Malokdo ve, da pisem v 17. stoletju niso nosili na dom, temveč da so jih puščali kar na pošti. Izobesili so jih pred poštna okenca in vsak prebivalec vasi ali mesta je imel dolžnost priti pogledat, ali je zanj kaj pošte. Šele, če se za kakšno pismo prejemnik zelo dolgo ni oglasil, mu ga je poštar odnesel na dom, kajpak proti primerni odškodnini. Mati časi, ko je bilo še tako malo hitrice na svetu!

***

Nekako tri četrtine vseh ljudi na svetu ne ve dneva, ko so se rodili. Ta važen datum so pozabili bodisi iz površnosti, bodisi ker so jim starši prezgodaj pomrli. Ljubi bralci, ali je tudi med vami kdo iz ogromnega števila teh nevedneževv?

Ko se je pred leti neka ameriška odprava mudila v Mezopotamiji, so si arabski delavci, ki so odpravi pomagali, zaželeli, da bi se naučili pisanja in branja. Ker je primanjkovalo papirja in drugih pisalnih potrebščin, so Američani učili Arabce brati in pisati črke kar s prsti v puščavski pesek. Tako so imeli Arabci namesto šolskih zvezkov puščavski pesek.

***

Severne dežele, posebno pa Finska, slove po svojih poštenih ljudeh. Na Finskem so na primer trafike brez prodajalcev. Tamkaj so časopisi razstavljeni po policah kakor v naših trafikah, toda za prodajno mizo ni prodajalca, pač pa samo krožnik, ki vanj kupovalci polagajo denar. Te trafike gredo prav tako dobro, kakor da bi bili v njih prodajalci.

***

Njega dni so menili zdravniki, da se morajo bolniki pred cepljenjem postiti. Tako so se morali vsi bolniki, ki so se hoteli dati cepiti, nekaj dni pred tem ‚nevarnim' postopkom trdo postiti. Smeli so jesti samo čaj, prepečenec in čisto juho.

Novela „Družinskega tednika"

RAZTRESENOST

Napisal W. Gunn

»Zakaj sem hrom?... Zadeli ste, gospa. Temu je vzrok neki dvoboj. Do dvoboja sem imel močne noge, tako močne, kakor drugi ljudje. Vprašate, če trpim? Moj Bog, s časom se človek vsemu privadi. Vendar me kljub temu od časa do časa grize, da je moralo priti do dvoboja zaradi ene same malenkosti... Nerad govorim o tem, a na koncu koncev...

Spoznal sem jo na parniku, ko sem se vračal iz Afrike. Ladja — najpripravnejši kraj za ljubimkanje. Nikoli nisem bil don Juan, toda na ladji se je vse spremenilo. Zaljubil sem se v mlado, veselo, zlatolaso bitje, ki ni imelo ravno najslajšega življenja zraven surovega, neprijaznega moža. Nikoli nisem mogel razumeti, kako je prišlo do te poroke. Spoznal jo je v Afriki, kjer se je rodila in preživela svojo mladost. Potlej se je, pogosto sem ji to dejal v šali, poročila z njim iz raztresenosti, kajti najznačilnejša lastnost te mlade ženice je bila nenavadna raztresenost, in ta njena lastnost je njenega moža pogosto spravila v obup. Nikoli ni vedela za svoje stvari in stalno je kaj izgubila: robec, ovratno ruto, torbico... Vselej je bila že vnaprej prepričana, da so te stvari zanjo za zmerom izgubljene, toda zmerom so se našle kje prav blizu.

Ni lastnosti, ki ne bi ženske storila še prikupnejše in privlačnejše za človeka, ki je vanjo zaljubljen. Zato sem ves dan tekal za izgubljenimi stvarmi, prepričan, da se ji je med tem časom posrečilo izgubiti že kaj drugega. Pri tem je pa postajalo najino prijateljstvo vse tesnejše...

Ob večerih, ko je njen mož v salonu igral bridge, se je iz naveličanosti prikradla na palubo, kjer sem jo čakal in kadil cigarete. Strahovito se je bala Evrope, saj je bilo tam zanjo vse tako tuje. Nekoč, ko je bil njen mož spet zelo grob nasproti svoji mali ženici, je pritekla k meni vsa trepetajoča in s solzami v očeh. Storil sem, kar bi storil sleherni moški na mojem mestu: objel sem jo, s poljubi posušil njene solze, pripovedoval sem ji o svoji ljubezni in prisegel, da bom zmerom njen zaščitnik...

*

Čez nekaj dni smo prispeli v Hamburg in Erna je z možem takoj odpotovala dalje v Berlin. Sam sem nekaj dni preživel v Hamburgu, na lovih, in sem se šele v začetku zime vrnil v Berlin. Enkrat ali dvakrat sem dobil od Erne nekaj vrstic, ki so prišle v moje roke kajpak z veliko zamudo. Erna je seveda, svoji raztresenosti v zahvalo, zmerom pozabila naslov.

Ko sem se vrnil v Berlin in se udobno nastanil v stanovanju s štirimi sobami, sem še teden dni počakal, preden sem se odpravil k Erni. V Berlinu sem se šele spametoval, bal sem se igre z ognjem in se nisem hotel izneveriti svojim principom glede poročenih žensk. Naposled sem šel vendar k Erni, našel sem jo doma in sprejela me je. Kesal sem se, ko sem zagledal njen bledi obraz z velikimi, temnimi očmi, ki so žalostno zrle v svet. Sam sebi sem očital, zakaj sem jo tako dolgo pustil samo. Ni se pritoževala, a njene žalostne oči so povedale mnogo več...

‚Tako osamljeno se čutim!' je dejala. ‚Ne morem se navaditi novih ljudi... Njihovi interesi so mi tako tuji in razen tega... saj veste, kako sem raztresena! Nikakor si ne morem zapomniti toliko imen in vedeti, kdo je s kom v sorodstvu, kdo s kom v prepiru! Neprestano delam neumnosti in napake...'

‚Zmerom pripovedujem kakšni ločeni gospe o njenem prvem možu ali pa vprašam starega generala za zdravje njegovega sina, ki ga je spodil od hiše... In mož se zato kajpak neznansko jezi name. Rad bi si ustvaril sijajen položaj v družbi in živel razkošno življenje... Jaz pa ne samo, da mu prav nič ne koristim pri tem, temveč ga celo oviram...'

Potlej je prišel mož, živo nasprotje svoje žene: zdrav, močan, pomlajen, zadovoljen s samim seboj in z vsem svetom. Prijazno me je pozdravil. Le zakaj so možje zmerom ljubeznivi s tistimi moškimi, ki bi se jih morali najbolj varovati? Po nobeni ceni me ni pustil domov. Moral sem ostati pri njih na kosilu. Mož je dejal, da se mora prijateljstvo, ki se je začelo na ladji, ne samo nadaljevati, temveč še poglobiti. In na koncu koncev sem preživel prav prijeten večer.

Lica mlade gospodinje so pordečila in oči so zasijale; celo grobe moževe besede je niso spravile ob dobro voljo. Slišati jih je morala pa zato, ker je sprejela zanj brzojavko in mu jo kajpak pozabila izročiti. Potlej jo je iskala po vsej hiši več ko celo uro.

Odtlej sem prihajal k njim vsak dan. Mož me je ljubeznivo vabil, Erna se je pa razcvetala in je bila vsak dan bolj sveža. Toda jaz sem jo vsak dan bolj pomiloval. Njen mož je živel svoje življenje: hodil je po barih in jo varal, ne da bi to kakor koli prikrival. Zato so se počasi tudi moji dvomi razpršili. Zakaj ne bi prižel nase tisto, kar je drugi pahnil od sebe?

Preživeli smo krasno poletje. Ernin mož je bil zadovoljen, da sem ji razkazal znamenitosti in okolico Berlina. Ko se je prepričal, da nisem dober tovariš v pogledu nočnih zabav, ni imel ničesar proti temu, da sem se brigal za njegovo ženo. Moj avto je sleherni dan po kosilu stal pred njihovo hišo in z Erno sva se vozila v okolico mesta. Erna se je vselej veselila kakor otrok. Domov sem jo pripeljal vselej med sedmo in osmo uro, a čas po večerji je bil spet najin.

Če je bilo slabo vreme, sva dneve preživela pri njej. Kmalu sem se na to navadil, kljub temu pa se nisem nikoli ravno prijetno počutil. Neprijetni so bili zame obrazi služinčadi in pomenljivi nasmeški vratarja, ki mi je odpiral vrata.

Vse to mi ni bilo prav nič všeč, zato je začela prihajati rajši Erna k meni. Deževni dnevi so postali dnevi sreče. Nihče ni pazil na naju. Po prvih razburjenjih so postali Ernini obiski običaj. Nekaj trenutkov pred njenim odhodom sva se zmerom bala, da ni česa pozabila ali izgubila pri meni.

Nikoli ni vedela, kje je pustila rokavice ali torbico, in tako je nastal vselej pravi lov za izgubljenimi rečmi. In naposled smo na srečo zmerom vse našli...

*

Lepega dne je bila pri meni, vendar je šla kmalu domov, ker so zvečer pričakovali goste. Med povabljenimi sem bil tudi jaz. Zbežala je od pripravljanja doma, da bi bila vsaj nekaj trenutkov sama z menoj. Ko je odhajala, nikakor ni mogla najti svoje velike diamantne igle. V začetku sem mirno sedel v svojem globokem naslanjaču in se smehljal njeni vročični razburjenosti. Prepričan sem bil, da se bo igla našla, kakor so se našle vse njene stvari. Toda to pot je nismo našli, čeprav sva se jaz in moj sluga na moč potrudila. Erna se je strahovito prestrašila. Igla je bila zadnje darilo njenega moža in navadil se je, da jo je zmerom videl na njeni obleki. Naposled ni preostalo drugega, kakor da se je vrnila domov brez diamantne igle.

*

V goste sem prišel okrog osmih. Večerja je v redu minila, ako ne računam, da je Erna pozabila naročiti sladoled in izgubila jedilne liste, ki bi morali krasiti mizo z imeni povabljencev.

Ko smo vstali izza mize, smo se podali v moževo knjižnico, potlej pa v Ernin salon. Zabavali smo se slabo, ker Erna še ni bila izurjena gospodinja. Njene misli so pogosto uhajale drugam. Na lepem se je obrnila in jaz sem na robu njene temne obleke zagledal nekaj svetlikajočega se. Pripognil sem se in pobral. Bila je namreč krasna igla s sijajnim briljantom, ki jo je bila izgubila v mojem stanovanju.

»Ali je to vaša igla, milostljiva?« sem jo vprašal.

Erna jo je vzela v roko, jo razburjeno pogledala in v tišini, ki je na lepem nastala, je veselo vzkliknila:

‚Saj to je tista briljantna igla, Peter, ki sem jo vse popoldne iskala v tvojem stanovanju...'

V naslednjem trenutku se je pa zdrznila, zardela in prebledela hkrati.

‚Moj Bog, kaj sem rekla?' Navzočni so začeli glasno govoriti, da bi vsaj nekoliko popravili mučen vtis, ki so ga pustile njene neprevidne besede. Njen mož se je delal, ko da ni ničesar slišal.

Drugi dan me je pozval na dvoboj. In od takrat imam hromo nogo, gospa! Njej je mož velikodušno odpustil... Morebiti zato, ker tudi sam ni imel čiste vesti...

Zdaj živita nekje v Italiji. Ona je še prav takšna, kakršna je bila — majhna, pozabljiva, raztresena, lepa ženica...

Morebiti je celo že pozabila, da je njena raztresenost kriva, da imam hromo nogo...«

Križanka in uganke

KRIŽANKA ŠT. 25

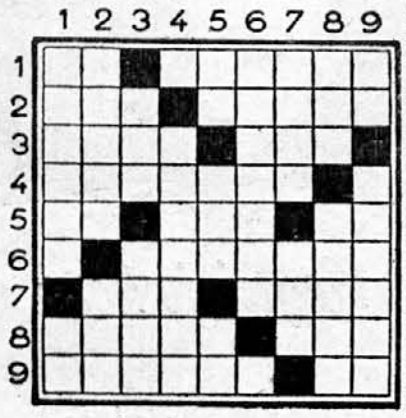

Pomen besed:

Vodoravno: 1. nada; ostanek v mlinu; 2. Prešernov prijatelj; posledica slabega bojevanja; 3. prislov; zver; 4. tropska žival; 5. pesnitev; oseba iz sv. pisma; italijanska reka; 6. zvočnik; 7. stara dolžinska mera; kraj v Sloveniji; 8. uradnik; sukanec; 9. svetopisemska gora; zaimek.

Navpično: 1. posledica; predlog; 2. dogodek iz sv. pisma; zelenjava; 3. del obleke; žensko ime; 4. vsako leto nova knjiga; 5. pesnitev; del živalskega telesa; egiptski bog; 6. Koroška; 7. mesto v Jugoslaviji; pomladanski veter; 8. zaimek; zločinsko dejanje; 9. narobe predlog; skladateljska umetnina.

*

SKRIVALNICA

PODOBA, SATELIT, POMETAČ, ZMAGA, PRIDNOST, LEANDER, SLIKAR, ZMEŠNJAVA, SANJAČ, VIHAR, KOČEVJE, SNEŽINKA, PRISMODA, PREGOVOR, ŽIMNICA, SVEČAR, TIRANA.

Iz vsake besede vzemi dve zaporedni črki in sestavi iz njih pregovor.

*

MAGIČEN KVADRAT

1. A A A A A
2. A A A M M
3. N O O O O
4. R R R R R
5. V V V V Z

Pomen besed: 1. človek, ki dela na skrivaj proti svojemu nasprotniku; 2. del pohištva; 3. bolgarski pisatelj; 4. prijeten vonj; 5. ravnina.

Besede se berejo enako v navpičnih in vodoravnih vrstah.

*

ZEMLJEPISNA UGANKA

Iz zlogov

a, a, be, ce, ce, če, di, ga, go, go, grad, ja, je, la, lo, na, ne, ni, o, pa, pa, se, ško, tec, tin, ti, u, ži,

sestavi imena devetih krajev v Jugoslaviji. Če jih prav urediš, ti dajo začetnice teh krajev slovensko mesto.

*

ZLOGOVNICA

Iz zlogov

a, ba, ba, ca, čr, dar, do, e, er, er, ev, ga, gen, iz, ja, jan, je, ju, ka, ke, ko, la, la, lan, li, li, lin, lju, lu, lu, ma, ma, maš, mej, men, ni, ni, ni, nik, nje, nje, nje, nost, o, ob, pa, pi, pro, ra, ro, so, sta, ta, ta, tes, ti, ve, vik, za, zmer,

Sestavi besede naslednjega pomena: 1. interes; 2. oštevanje; 3. žuželka; 4. bližina kraja; 5. duhovnik; 6. moško ime; 7. špansko žensko ime; 8. žensko ime; 9. ruska reka; 10. onemoglost; 11. geometrovo delo; 12. žensko ime; 13. napisni listek, pa tudi pravila vedenja; 14. žena; 15. oseba iz grškega bajeslovja; 16. obet; 17. Aškerčeva pesem; 18. ruski politik; 19. nemško mesto.

Vse prve in tretje črke besed, brane od zgoraj navzdol, dajo dober rek.

*

PIRAMIDA

A
A A
A A A
A A A B
B B B B O
O O R R R R
R R Š T T T T

Pomen besed: 1. samoglasnik; 2. površinska mera; 3. naš otok; 4. sorodnik; 5. mesto na Češkem, znano izza časa Husitov; 6. suženjsko delo; 7. gora nad Skadrom.

Vsaka beseda ima vse črke prejšnje besede in še eno novo.

Rešitev ugank iz prejšnje številke

Križanka: Vodoravno: ep, nakana, bor, Boris, orel, ian, napoved, iz, gis, pa, Saratov, sat, reka, zelen, rod, proces, pa. — Navpično: ebonit, Zorko Prelovec, poraz, ser, rep, salo, Logatec, a, b, vir, ne, kolesar, Arad, ter, Nin, pokop, as, navada.

Črkovnica: Začneš pri črki D v četrti vrsti in bereš potem naokoli: Dobra gospodinja tri vogale v hiši podpira.

Enačba: Jugoslavija.

Izpopolnilnica: Silvin Sardenko.

Plot: Največ sveta otrokom sliši Slave.

Veriga: Korana, navada, darilo, lopata, Talija, Jalovec.

Piramida: a, Ra, rak, roka, koran, karton, Korotan.

Lepota vaših otrok

Ali veste, da je samo od vas odvisno, da so vaši otroci zdravi, lepi, sposobni za borbo v življenju? Čeprav pri tem niso dane vse možnosti, bo vaša materinska prevdarnost ob spominu na preživljena otroška leta našla prava pota, po katerih bo izoblikovala otrokovo telo in njegovo duševnost. Z mnogo potrpežljivosti, daru opazovanja — ki je materi že prirojen — in pravičnostjo se vam bo posrečilo razviti to ali ono zmožnost in popraviti to ali ono napako. S svojim vzgojnim delom morate pa pričeti že prve mesece in sleherni dan v tej ali oni stvari doseči napredek. Opazili boste, da se otrok kakšne reči nauči skoraj brez slehernega truda, tako rekoč mimogrede, ker se nekako privadi, medtem ko bi mu v poznejših letih delalo mnogo težav.

V naši dobi, ko je lepota tako važna v življenju, ko imajo uspeh samo lepi in samozavestni ljudje, je skoraj neodpustljivo, če vidiš stran štrleča ušesa, okrogle hrbte, vdrte prsi, grde noge, ščetinaste lase, oglodane nohte, grde zobe itd. V današnji dobi tehničnega napredka te fizične napake lahko popravimo. Posebno pri otroku, v mladosti, ko se da še vse popraviti in izravnati. Pozneje bodo imeli vaši otroci pravico, da bodo svoje fizične napake in slabosti očitali vam samim — in posredno — dolžili vas za neuspehe in nesreče v življenju.

Šport igra v današnjem življenju veliko vlogo — zato napravite iz svojih otrok športnike, seveda le toliko navdušene za šport, da jih ne bo oviralo pri učenju. Poznam ljudi, ki jim manjka samozavesti, ki se boje življenja, ki nimajo uspeha — vse to samo zaradi nezanimanja za šport. Marsikdo šport sovraži. Res je vsaka pretirana stvar zoprna, a zmeren človek bo imel od športa veliko koristi. Preveč razvajeni otroci postanejo boječi ljudje, strahopetni, prav nič samozavestni; drugim zavidajo njihovo moč in samozavest, ki se z njo z lahkoto prebijajo skozi življenje. Njim nesrečnežem pa manjka fizičnega in moralnega ravnovesja.

Ve vse bi hotele, da bi bili vaši otroci najlepši izmed vseh. In prav imate. Ne opustite nobene priložnosti za dosego svojega cilja. Veste pa, da so otroci lepi, če so zdravi. Samo od vas je odvisno njihovo zdravje.

Posebno važno je to zdaj, ko pošiljate svoje otroke na počitnice, ali še bolje, ko greste same z njimi. Posvetujte se poprej z zdravnikom glede izbire kraja. Ne poskušajte uveljaviti samo svojih želja. Za nekatere otroke je morje priporočljivo, za druge gore, tretjim bo spet najbolj prijalo na kmetih. Toda, naj bodo vaši otroci kjer koli, pazite posebno na to, kaj bodo jedli. Skrbite, da bodo imeli preprosto in izdatno hrano. Nikar sestavljenih, kompliciranih jedi, majonez, narezkov, omak in podobnega. Predvsem veliko presne hrane in sadja, mleka in sočivja. Bodite previdne na soncu, posebno pa pri prehodu z mrzlega na toplo. Bodite nepopustljive kar se tiče počitka v opoldanskih urah, ko najbolj močno pripeka sonce. Nikar naj vas ne omečijo ko orehi debele solze in prošnje vaših malčkov, saj oni še ne vedo, kaj je zanje dobro. Pustite jih, da se sprehajajo, tekajo, se igrajo, športirajo, toda nikoli preko njihovih moči.

Zato pa, drage mamice, izravnajte na svojih otrokih kar je bilo v vaši mladosti na vas opuščenega in zanemarjenega, ne zamudite ničesar, kar bi jim olajšalo življenje. Tako jim boste pomagale skozi življenje bolj, kakor če bi jim dale kopice denarja, kajti kaj jim pomaga vse bogastvo, če pa ne bodo zdravi in samozavestni. Potlej je le še od njih samih odvisno, kako se bodo v življenju vedli: da se bodo izpopolnili in stremeli za napredkom.

Moderen, zelo svojevrsten poletni klobuk, ki kar nekoliko preveč spominja na tropsko čelado. Videli so ga pri velikih francoskih dirkah v Parizu. Zbudil je dokaj pozornosti.

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Jedilnik za skromnejše razmere

Četrtek: Cvetačna juha, pečen krompir, solata. Zvečer: Krompirjev riž.

Petek: Prežganka, palačinke. Zvečer: Krompirjeva solata.

Sobota: Goveji golaž, polenta, solata. Zvečer: Kava.

Nedelja: Goveja juha z rižem, pražen krompir, špinača, borovničev kompot. Zvečer: Ocvrta jajca in solata.

Ponedeljek: Ajdovi žganci, solata. Zvečer: Kisel stročji fižol.

Torek: Mesna rižota, solata. Zvečer: Krompir v kosih; kava.

Sreda: Češnjevi cmoki, kompot. — Zvečer: Mlečen riž.

Jedilnik za premožnejše

Četrtek: Obarna juha[1], pečen krompir, ohrovt. Zvečer: Hrenovke, pesa v solati.

Petek: Pečena tunina[2], solata, breskov kipnik[3]. Zvečer: Sir, presno maslo, kakao.

Sobota: Goveja juha z možganjimi cmoki[4], krompirjev pire, kumare v solati. Zvečer: Makaroni, solata, kava.

Nedelja: Riževa juha, ocvrti piščanci, pečen krompir, solata, vaniljevi kifeljci, sadje. Zvečer: Pečena jagnjetina, kumare v solati.

Ponedeljek: Gobova juha, polpeti, solata. Zvečer: Pražena jetra, krompirjeva solata.

Torek: Francoska juha, marelični cmoki, kisel stročji fižol. Zvečer: Palačinke, čaj.

Sreda: Telečji zrezki, grahova omaka, krompirjev pire. Zvečer: Pečenjak, kompot.

Pojasnila

[1] **Obarna juha:** Kilo telečjega mesa razreži na kosce in ga duši na presnem maslu ali na svinjski masti. Pridaj čebule, peteršilja, zelene, ohrovta in korenja. Ko je meso že mehko, ga vzemi iz koze in potresi na ostalo v kozi dve žlici moke, ki naj se lepo zarumeni. To prežganje zalij z juho, da bo redko, in pusti, naj še vre. Juho nato precedi skozi cedilce in vanjo zakuhaj na koscé zrezanega mesa, riževe klobasice, kruhove cmoke, zelenega graha, ki mu pridaj na koščke zrezane v presnem maslu ocvrte žemlje, rezance ali kaj drugega.

[2] **Pečena tunina:** Ostrgaj tunini luskine, iztrebi jo in očedi, potlej jo osoli, pokapaj z oljem in speci na mrežici. Posipaj jo z janeževim cvetjem in jo nesi na mizo z limonovimi rezinami.

[3] **Breskov kipnik:** Vmešaj dve žlici presnega masla, 5 rumenjakov in 5 žlic sladkorja. Pozneje pridaj še 8 dušenih, skozi sito pretlačenih breskev, tri žlice drobtin od kifeljcev in sneg petih beljakov. To nakopiči v skledo, namazano s surovim maslom in peci tričetrt ure v pečici.

[4] **Možganji cmoki:** Odrgni pol žemlje in jo namoči v mleku ali vodi. V ponvi zarumeni na presnem maslu ali na kakšni drugi dobri masti narezane čebule in zelenega peteršilja. Potlej ožmi žemljo in jo vrzi v mast, da se malo precvre. Ko se skorja ohladi, prideni malo kisle smetane, stolčene dišave, 2 rumenjaka, sneg dveh beljakov, naspol kuhanih možgan, nekoliko soli, 3 žlice kruhovih drobtin in žlico moke. Naredi iz tega testa cmoke in jih zakuhaj v juho. Lahko jih tudi povaljaš v jajcu in drobtinah in daš ocvrte na juho.

Priljubljenost pletenih oblek poleti

Marsikatera izmed nas je mislila, da se bodo pletene obleke poleti umaknile lahkim pralnim oblekam. Pa ni tako. Samo stopimo v nekatere modne salone, pa bomo videle vse polno pletenih oblek, pletenih na stroj ali pa na roko.

Monogrami — entel — ažur
gumbnice — gumbi — plise
fino in hitro izvrši
Matek & Mikeš
LJUBLJANA, Frančiškanska ulica
Vezenje perila, predtisk ženskih ročnih del

Moderna pričeska s pentljo

Da so pletenine tako priljubljene tudi poleti, ni nič čudnega, kajti na počitnicah je najbolj praktična pletena jopica, ki se zapenja spredaj, ali pa jo oblečemo čez glavo.

Neki modni salon krasi obleke iz belega platna s pletenimi rdečimi ali zelenimi telovniki; ti telovniki so brez rokavov, oprijeti, zapenjajo se spredaj in dobivajo klasično obliko telovnikov, zadaj stisnjenih z jermenčkom.

Prednja stran telovnika je sinja, druga pa rdeča; takšen telovnik se zelo lepo poda k belemu krilu.

Večina oblek iz debelega platna ima pleten životek iz bele volne, s platnom so pa obrobljeni rokavi, ki segajo do komolcev, in vratni izrez.

H klasično ukrojenim oblekam se poda jopič z reverji. Ti kompleti so spleteni iz sončnorumene in bombažastobele, medle volne. Da se krila ne raztegnejo, jih podložo z lahkim mušlinom. Tudi večerne obleke so pletene. So precej dolge in imajo široka krila. Najbolj ljubke so plisirane pletene večerne obleke.

Zdi se, kakor bi se ustvaritelji mode v Parizu pomišljali ob vzorčastih pisanih oblekah za na peščino, ki jih že vidimo po svetovnih kopališčih. Očitno se jim zdi potrebno uveljaviti posebno mirno novost v obliki belega kopalnega plašča, s črnim našivom.

Tudi kopalne obleke so v modi še zmerom pletene. Te obleke imajo dve vrsti životkov: klasične pletene pahovke za čez grudi ali pa pletene telovnike, spredaj zapete z vrsto gumbov.

Za večerne obleke izberejo zelo občutljivo volno; vso volno ali svilo za čipke pregledajo posebni strokovnjaki.

Te obleke so spletene iz bele ali pa iz kakšne druge zelo svetle volne. Svetle pletene obleke so namreč najbolj lepe.

Delajo jih tudi iz bombažastih ali svilenih nitk, a jih ne spletejo, temveč kvačkajo.

Iz Pariza nam poročajo...

...da so vse poletne obleke za peščino sešite iz zelo preprostega, a pestrega blaga, kretona, tobralka, kvečjemu platna. Svile vidimo med poletnimi oblekami za peščino prav malo.

...da barvajo Parižanke nohte poleti samo z nežnim rožnatim loščem. Krvavordečih nohtov — hvala Bogu — letos torej na počitnicah ne bomo več videli.

...da letos na peščini ni več v modi napudran, pač pa naoljen obraz. Na trepalnicah, obrvih in tudi po obrazu si razmažeš nekaj olja. Parižanke pravijo, da je to zelo ‚mladostno' in ‚študentovsko'.

...da so modna novost (norost?) tako imenovane ‚večerne pidžame'. Te večerne pidžame so sešite po zgledu muslimanskih hlač, so zelo široke, spodaj nabrane in v gležnju stisnjene. Pogosto so te večerne pidžame plisirane. Navadno nosimo k njim kratke bolere ali pa ogrinjala.

...moderni naočniki niso več navadni kakor doslej, pač pa v obliki cvetlic. Rob iz roževine je iz samih majhnih cvetlic, ali pa iz lističev, tako da je videti steklo naočnikov kakor en sam slikovit cvet. Nekatere naočnike privezujemo s pentljo okrog glave, tako da pentlja pada po hrbtu.

...da so za mlada dekleta kot večerne obleke v modi prosojne, nežne bluze iz žoržetnega krepa in dolga ozka ali široka krila.

...da so črni ali temnomodri kostimi za poletne dni pretemni. Poživimo jih z belim cvetjem iz spretno nabranega in ukrojenega pikeja ali organdija. To cvetje kakor v kiti zataknemo v prsni žepek, kjer smo njega dni nosile robčke.

...da so spet v modi starinske rokavice brez prstov, iz prelepih barvastih ali pa črnih in belih čipk. Te rokavice so včasih tudi iz črne svile in imajo okrog komolcev koketen bel naborek.

...klobuki iz celofana so najnovejša ‚norost' na peščini. Tak klobuk je praktičen tudi, ko se vsuje dež, saj je popolnoma nepremočljiv.

... da je moderna popoldanska obleka za dekleta iz črnega in belega progastega blaga; krilo je zvončasto, životek se pa oblega k telesu in je izrezan, kakor pri dečvah. Pod životkom nosijo mušlinasto bluzo z močno nabranimi rokavi.

Nogavice perilo dežniki
v najboljši kvaliteti, po **tovarniških cenah**, v prodajalnah tovarne
VIDMAR
Pred Škofijo 19
Prešernova ul. 10
Gosposvetska 2
Tyrševa 5, Palača „Slavija"

Praktični nasveti

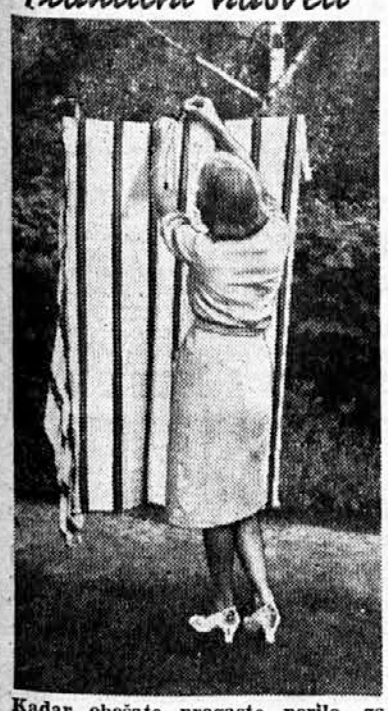

Kadar obešate progasto perilo, ga obesite tako, da bodo proge tekle navpično. S tem se namreč izognete nevarnosti, da bi se barve zlile druga v drugo, kar je zelo grdo.

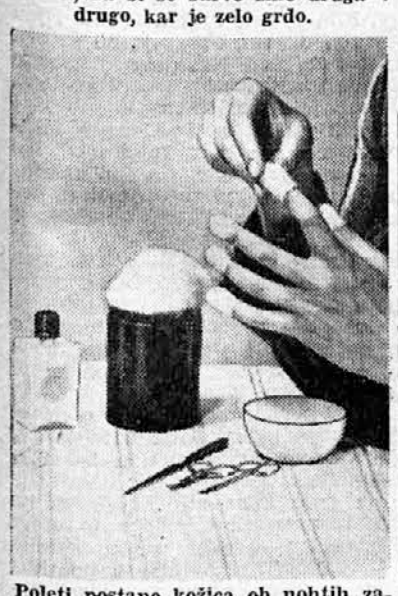

Poleti postane kožica ob nohtih zaradi sonca, vetra in slane vode suha in se razcefra. To boste pa preprečili takole: nekaj koščkov vate pomočite v olivno olje in jih nataknite kakor naprstnik na prste. Tako jih nekaj časa pustite, na primer med jutranjim branjem časopisov.

Potenje

Marsikatera dama, ki bo zagledala naslov tega članka, bo našobila ustnice in dejala: »Dobro, da se ne potim.« Toda potenje je nad vse važno za kožo, in organizem, ki se ne poti, ne more živeti. Potenje ureja temperaturo človeškega telesa in odstranjuje iz organizma vse strupe; ko se spotimo poleti zaradi vročine ali pa ob bolezni zaradi visoke temperature, takoj začutimo olajšanje, padec temperature in očitno izboljšanje.

Zdravljenje mnogih bolezni je prav v tem, da se mora bolnik kar najbolj potiti. V ta namen uporabljamo razna zdravila kakor tudi vse mogoče parne in električne kopeli. Mozoljev na obrazu pa še odpraviti ne moremo brez rednega in daljšega parenja in prepotenja obraza.

Zanimivo je, da pot, ki je še v znojnicah, nima v sebi kisline, takoj pa, ko pride na površino telesa, oksidira zaradi stika s kisikom in takorekoč pokrije vse telo z zelo tanko kislo plastjo.

Kakor vemo, se vseh vrst bacili radi množe v alkalijah, v kislini pa poginejo. Zato ima telo, ki se pravilno znoji, na sebi neke vrste naravno obrambo, ki preprečuje razvoj kužnih bakterij. Ljudje so zmerom nagonsko uporabljali kis za drgnjenje in osvežitev zdravega ali bolnega telesa, čeprav nihče še pojma ni imel o kisli in alkalni reakciji, kakor tudi ne o bacilih.

Znoj zdravih ljudi nima neprijeten vonj. Če ima pa znoj močan in oster duh, je jasno, da v organizmu, posebno pa v živcih, ni vse v redu. Človek s takšnim znojem se mora takoj obrniti do zdravnika.

Proti prehudemu potenju po vsem telesu je dober toaletni kis kakor tudi pudranje z magnezijo ali riževim škrobom.

Poten obraz moramo umivati s salicilnim milom. Parenje, borovi obkladki, maska iz beljaka, limone in led ugodno vplivajo na razširjene znojnice, jih zožujejo in preprečujejo potenje obraza.

Proti potenju pod pazduhami uporabljajte vsak večer tole mešanico: 70 gramov toaletnega kisa, 15 gramov beladone, 10 gramov formaldeksida, 5 gramov limonovega olja in prav toliko lojevca s 5 % salicilnim bismutom. Potnice niso priporočljive, ker povzročajo še močnejše potenje.

Potne roke umivajte v borovi vodi. Ljudje z vlažnimi rokami se posebno neugodno počutijo v družbi ali pri zabavi, kajti spolzke in vlažne roke zbude v vsakem, ki se jih dotakne, gnus. V hujših primerih si lahko pomagate z radioterapijo.

Potne noge je pa treba umivati dvakrat do trikrat na dan v slani vodi in jih držati po 20 minut v zelo razredčenem hipermanganu. Čisto umite podplate namažite dvakrat na teden z vazelino. Vrhu vsega tega pa kar najpogosteje menjajte nogavice in zračite čevlje.

Sonce in nega oči

Kakor nam z leti pešajo roke, noge, mišice in sploh vse telo, tako se nam kvarijo tudi oči. Zato moramo oči varovati, negovati in z njimi telovaditi, to pa zlasti poleti, ko pohitimo iz ozkih ulic in naših mračnih domov na sonce.

Severni narodi imajo navadno sive ali sinje oči, ki se zde, kakor bi bile nalašč ustvarjene za meglo in dolge zimske dneve. Njihove trepalnice so slabe in kratke, obrvi so pa ozke, zato ti ljudje težko prenašajo sončno svetlobo. Južnjaški narodi imajo pa črne oči, goste črne trepalnice in košate obrvi. Ti so pa navajeni na vroče sonce in zaradi naravne obrambe — močnih trepalnic in obrvi — lahko prenesejo močno sončno svetlobo.

Kdor prenese sonce, ne mežika, gleda mirno in ne sme nositi naočnikov. Njegove oči se kmalu prilagode soncu brez naočnikov in drugih zaščitnih pripomočkov. Kdor ima slabe in občutljive oči, mežika, kremži obraz in na soncu komaj gleda; moderne dame, ki si brijejo in pulijo obrvi in so tako brez naravne zaščite, morajo nositi zelenkasto sive ali pa nikljastosinje naočnike. Pred dvema letoma so upeljali sinje naočnike, a optiki so ugotovili, da sinje steklo oči draži in kvari.

Učenjaki in uradniki, ki dolge mesece napenjajo in mučijo svoje oči, morajo ta dragoceni zaklad varovati pred soncem: nosijo naj naočnike, celuloidne ščitnike ali pa klobuke s širokimi okraji. Rdeče oči in vnetje vek so pogosto posledica nezmernega in hitrega izpostavljanja slabih in občutljivih oči vplivu sončnih žarkov.

Zapazili so, da rečna voda slabo vpliva na oči; zaradi neprestanega močenja obraza postanejo rdeče in razdražene. Zato za dame plavanje pod vodo ni priporočljivo, sicer naj pa pred kopanjem trepalnice namažejo z vazelinom. Morska voda pa narobe izvrstno vpliva na očesno zdravje in je izpiranje oči v morju zelo priporočljivo.

Redno negujmo oči takole: izpiramo jih v 1 % boraksovi raztopini; če so oči otekle, dajajmo nanje tople obkladke. Važno je tudi, da od časa do časa zapremo oči, da se tako odpočije vidni živec. Da popolnoma odpočijemo vidni živec, glejmo nekaj časa na zelen travnik, kajti zelena barva na vidni živec zelo ugodno vpliva. Branje na soncu oči kvari; sončni žarki ne smejo padati na bel papir in čitanje na peščini bi morali strogo prepovedati.

Mladeničem in dekletom, ki hodijo gologlavi in nočejo nositi temnih naočnikov, na soncu obrvi in trepalnice močno porasejo in jih narava tako sama zaščiti. Pri odraslih in starejših ljudeh pa tega porasta trepalnic in obrvi ne opazimo.

V kopališčih so letos v nevarnosti ribiške mreže in na mnogih krajih so pametni ribiči rajši naučili mlade dame, kako si lahko same narede mrežo, ko da bi posojali svoje dragocene mreže. Mi vas bomo pa poučili, kako si sami ta lepi turban na glavi zavežete. Edino, kar ne morete razvideti iz slike, je to, kam z obema koncema. Zato vam povemo, da jih je treba potisniti za ušesi pod turban.

Dežni plašč

Moderen dežni plašč je precej širok in je ukrojen tako, da ga lahko obležeš čez svileno obleko ali pa tudi čez volnen kostim ali plašč. Vsak dežni plašč ima kajpak tudi kapuco. Kapuco lahko odstranimo s plašča, če hočemo zraven nositi klobuk; kajpak je treba potlej nositi dežnik s seboj. Kapuce so pa tudi tako velike, da se z njimi lahko pokrijemo čez klobuk brez okrajev.

Balonska svila svetle barve je najbolj ustrezajoče blago za dežne plašče. Tudi prozorni celofan je zelo praktičen, ker lahko cel plašč spravimo v torbico. Ogrinjala so pa prav tako moderna kakor dežni plašči. Kakor plašči imajo tudi ogrinjala kapuce.

POZOR!
PRIHODNJIČ:
Kako spleteš kopalno obleko za triletnega otroka

Lonec, ki žvižga

Da bi gospodinjam olajšali delo, so si moderni tehniki izmislili vse mogoče stvari. Tako so na primer izumili lonec, ki zažvižga, takoj ko začne v njem voda vreti. Moderni lonec je posebno praktičen za gospodinje, ki morajo zjutraj pospravljati sobe in se hkrati oblačiti, pa še kuhati zajtrk. Če imajo takšen lonec, so lahko tudi v oddaljenejši sobi, pa bodo vseeno slišale, kdaj bo voda zavrela, kajti tedaj ko para začne uhajati skozi majhno odprtino, lonec zažvižga.

Kakršne noge, takšni čevlji

Če hočete, da se bodo vaše noge zdele majhne, si morate izbrati čevlje, ki dajejo nogi majhno obliko. Čevljev izrez mora biti globok, sega naj v bližino prstov in noga se bo res zdela majhna.

Če imajo noge preveč izrazite palce in bi jih težko obuli v okroglo ukrojene in kratke čevlje, kupite čevlje z globokim izrezom; čevlji naj bodo pa spredaj kvadratasto ukrojeni.

Če hočete, da se bo zdela oblika gležnjev lepa, nosite precej visoko zaprte čevlje, izrez naj bo le tolikšen, da se noga prijetno počuti; čevljevo dolžino pa poživite s primernim okraskom.

Če imate premočne gležnje, morate tudi paziti na obliko čevljev. Čevlji s preprostim izrezom in poudarjajočo obliko na zunanji strani in s skrito notranjo stranjo, dajajo močnim gležnjem nežnejšo obliko.

Če imate lepo oblikovane noge, se vam bodo najbolj podali kratki klasični čevlji. V takšnih čevljih se zdi noga še manjša, izboči se za toliko, kolikor je potrebno.

Če imate suhe noge in šibke gležnje, obujte solidne in precej okrašene čevlje. Pete ne smejo biti visoke, ker se noga v njih zdi težka.

Če imate premajhne in predebele noge, se zdi skoraj kakor bi bili hromi. Visoka peta najbolj odpravi ta občutek, sicer naj bo pa čevelj nizek in preprost. Izrez ne sme biti preveč okrogel, ker daje nogi še močnejšo obliko.

Če imate majhno nogo in srednje močan gleženj, se najlaže lepo obujete. Nosite lahko čevlje vseh mogočih oblik. Edina vaša skrb naj bo, da se noga udobno počuti in da imate dobro ravnotežje.

Če imate tenke in suhe noge, se vam bodo lepo podali čevlji s polno peto in zelo tenkimi podplati. Pri takšnih čevljih je lepo zlasti to, da črta kombiniranega usnja omili prehod od stopala na gležnj.

ČIST BEL OBRAZ
v 10 dneh z uporabo FEMINA kreme proti PEGAM. Suha ali mastna 20·- din. Po povzetju pošilja:
PARFUMERIE BALOG — STARI BEČEJ,
Dunavska banovina.

Pri vojaški paradi v Hydeparku, ki jo je gledal tudi angleški kraljevski par, je bilo videti nove ženske uniforme. Od leve proti desni vidimo zastopnice teritorialnih pomožnih čet, mornarice, zrakoplovstva, bolničark in poljskih čet. Najnovejše angleške ženske uniforme so žele navdušeno priznanje, ker so hkrati lepe in zelo praktične.

Kvik
S TOPLO ALI HLADNO VODO
PROIZVAJA "UNION" ZAGREB

ŠAH

Problem št. 76

Sestavil A. M. Dahl (1902)

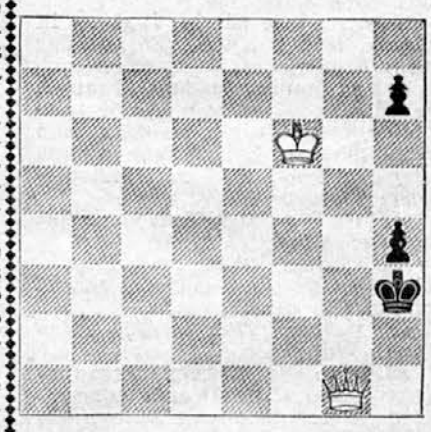

Mat v 3 potezah (B 10)

Problem št. 77

Sestavil O. Nemo (1894)

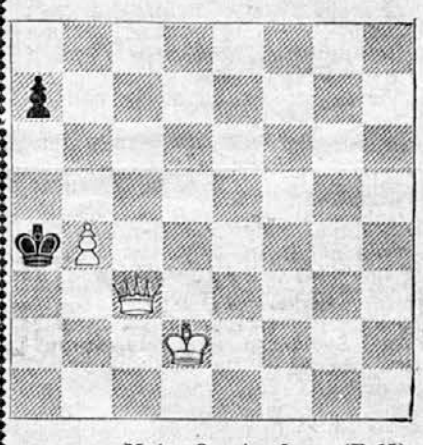

Mat v 3 potezah (B 15)

Kratka partija št. 27

Beli: J. Benzinger (Monakovo)	Črni: N. N.
1. e2—e4	e7—e5
2. Sg1—f3	d7—d6
3. d2—d4	Sb8—d7
4. Lf1—c4	Lf8—e7?
5. d4×e5	d6×e5?
6. Dd1—d5!	Črni se vda.

Rešitev problema št. 74

1. Db6—h6	Ka4—b4
2. Dh6—c1	Kb4—a4
3. Dc1—a3 mat.	
1.	Ka4—a5
2. Ka2—b3	b5—b4
3. Dh6—b6 mat.	

Rešitev problema št. 75

1. Db5—e8	La1—d4
2. De8—g6 šah	Kf6—e5
3. Lf8—d6 mat.	
1.	Kf6—f5
2. Lf8—h6	La1—e5
3. De8—g6 mat.	
1.	Kar koli
2. Lf8—h6 (šah)	Kar koli
3. De8—e6 (g6) mat.	

DRUŽINSKI TEDNIK V VSAKO SLOVENSKO HIŠO!

OD ZAKONA DO LJUBEZNI

LJUBEZENSKI ROMAN ★ Iz francoščine prevedla K. N.

17. nadaljevanje

Rekla sem to zelo živo in vsa kri mi je silila v lice. Moja tašča je živahno prisluhnila:

»Nikar se ne jezi, ljuba Renata! Jaz sem stara, starejša kakor so moja leta, stara po neštetih izkušnjah. In povem ti, sonce nikoli ne sije dva dni zaporedoma z isto močjo.«

»Kaj hočete reči s tem?«

»Svetujem ti: kar koli boš storila, ne stori ničesar nepopravljivega.«

Na mojem obrazu je vztrepetal smehljaj. »Ali mislite, da more kaj takšnega povzročiti moje ime, napisano v uglednem pariškem dnevniku?«

Obraz stare dame je pokrila rahla rdečica. »Vse je odvisno od slučaja... Navada je pa, da v takšnih kronikah popisujejo le ljudi, ki se zabavajo...«

»Res, jaz se zabavam po mili volji,« sem dejala razigrano.

»To ni še nič hudega... Toda pokloni, zaljubljena pisma, šopki, moški...«

»Preziram vse to!«

Vzdihnila je. »Toda prav vse to je nepopravljivo!«

»Pokloni, in celo upravičeni?« Modrovanje moje tašče me je nepopisno zabavalo.

»Ne pokloni, toda njih posledice.«

Nekaj mi je šinilo v glavo in planila sem v smeh. »Saj vendar ne morete zahtevati, da se zadovoljim s skromnimi pokloni, ki mi jih je bil povedal vaš sin. Ali je tako čudno, če se drugim ne zdim tako nepopravljivo grda kakor njemu, in če mi kdo izmed teh ljudi privošči dobro besedo?«

»Ljuba Renata, ničesar si ne daš dopovedati!«

»Da, na svetu so neprevidneži, ki hočejo po vsaki ceni preizkusiti moč svojih kril.«

»Neprevidneži, ki pozneje obžalujejo svoj polet!«

»Bah! Jaz ne morem ničesar izgubiti, zato ni nevarnosti zame.«

Na njenih ustnicah sem videla ugovor, toda premagala se je. Obrnila je pogovor v drugo smer: »Ali naj ostanem pri tebi, Renata, ali naj se nastanem v kakšnem hotelu? Mislim, da pač nimaš prostora zame...«

»Narobe, mati! Pripravila sem ljubko sobo samo za vas, ker ste mi obljubili, da boste večkrat prišli k meni v vas.«

Videla sem, kako se je oddahnila. Ubožica, najbrže me je imela za dosti slabšo kakor sem v resnici. Zdaj je pa videla, da me njen prihod ni spravil iz ravnotežja.«

Prijela me je pod roko: »No dobro, ljubo dekle, pokaži mi to čudovito sobo. In če ti ne kvarim načrtov, vzemi si nekaj časa in pojdi z menoj nakupovat.«

»Nobenih načrtov mi ne kvarite, mati. Svobodno živim in ne maram, da bi se morala pokoravati kateri koli tuji volji. Če se mi zljubi, preživim ves teden doma, daleč od ljudi in družbe, če mi je pa drugače všeč, pridem vsak večer šele o polnoči domov. Toda vselej sama...«

Videla sem, kako všeč ji je bila ta moja izjava. »Ženska, ki je svobodna v vseh svojih dejanjih, navadno nima ljubimcev, ki bi ji kradli čas.«

Popoldne sva šli nakupovat. Kakor toliko žensk s podeželja, ki prihajajo v Pariz samo v razdobju nekaj mesecev za nekaj dni, je imela tudi moja tašča mnogo poti in nakupov.

Zvečer sva šli v Francosko komedijo. Drugi večer so naju videli v Komični operi. In tako vsak večer, povsod naju je bilo dosti. Tako je pretekel prvi teden.

Neko jutro je prihitela moja tašča vsa razburjena v mojo spalnico, držeč v roki enega največjih pariških dnevnikov: »Renata, poglej, kaj piše tu! Med dvajsetimi drugimi gosti slavnostne večerje pri grofici Vandi naštevajo tudi tvoje ime... Saj vendar nisi bila ta teden nikjer. Ves čas si bila z menoj.«

»Ljuba mati, nikar se ne razburjajte. Ti novinarji so vseh muh polni. In njihova slabost je, da tolikokrat zamenjajo važne datume.«

Videla sem ji na očeh, da mi ni verjela, čeprav sem govorila golo resnico. Morda je mislila, da sem šla ven po gledališču. Lahen smehljaj mi je zatrepetal okrog ustnic; ko je odšla iz sobe, sem pozvonila Leonardu.

»Poslušaj. Vsako jutro mi prinesi vse časopise, ki nam jih prinese poštar. Pregledati jih moram prej, preden pridejo v roke moji tašči.«

»Prav, madame.«

Tako je minilo nekaj dni. Moja tašča je hotela k zdravniku, kajti že dalj časa je čutila, da z njenim srcem ni vse v redu. Neko jutro sva se torej odpeljali k znanemu pariškemu specialistu za srčne bolezni.

Moja tašča je ostala pri meni še štirinajst dni. Hodili sva na dolge sprehode v Boulonjski gozd in v pariške muzeje. Le redkokdaj je odhajala sama ven. Pogosto me je spremila tudi k baronici de Montavelovi, kjer so naju vselej z veseljem sprejeli.

Moja tašča je zelo rada zahajala k baronici de Montavelovi. Dobro se je počutila v tej stari, patricijski hiši in dobro ji je dela pažnja stare gospe.

»Če bi vedela, draga Renata, kako vesela sem, ko vidim, da te ti ljudje tako spoštujejo.«

»Takšnega spoštovanja prav za prav nisem vredna. Petnajst mesecev sem živela pri gospe de Montavelovi, zato vsi ravnajo z menoj nekako tako, kakor da bi bila njena hčerka. Stara gospa sama me ima tako rada in vsakdo ji skuša narediti veselje s tem, da ji pokaže, da tudi mene upošteva in ljubi.«

»Zanesljivo bi ti pa vsi ti ljudje obrnili hrbet, kakor hitro ne bi več stanovala pri baronici, če bi tega spoštovanja v resnici ne bila vredna.«

Planila sem v smeh: »Menda res nisem ničesar storila, da bi padla v oči te družbe!«

»Res! To je zelo lepo od tebe, zlasti... zlasti ker živiš čisto sama v tako velikem in živahnem mestu kakor je Pariz! Renata, zdaj popolnoma zaupam v tvoj dober okus in tvojo dobro vzgojo.«

»Torej mati, obljubite mi, da vsega tega ne boste pripovedovali svojemu sinu.«

»Zakaj vendar ne?«

»Hotela bi, da ne bi nikoli ničesar izvedel o mojem sedanjem življenju od vas, po vašem pisanju. Hotela bi, da bi me v svojih pismih Filipu sploh ne omenjali.«

»Le kako prideš na takšno misel?«

»Rada bi, da bi se pozneje, morda čez več let Filip na lepem vprašal: »Mar nisem oženjen? In kaj dela moja boljša polovica?«

»O, Renata!«

»In bi mu vi lahko dejali. Res ne vem, kje se pravkar mudi. Na tej ali na oni poluti sveta...«

»Pretiravaš!«

»Toda mati, stavim, da bi bilo bolj prijetno vašemu sinu, kakor pa če bi mu kar venomer omenjali moje ime, bodisi v pismih, bodisi kako drugače. Predvsem, nikar ne mislite, da sem res vredna toliko hvale, kakor mi jo dajete vi. Kakor hitro boste odpotovali, bom spet pričela zahajati na prireditve, večerje, plese, zabave, vse dotlej, dokler me ne prime želja po kakšni daljnji deželi na svetu...«

»Ali boš odpotovala iz Francije?«

»Obljubila sem prijateljem, da jih bom obiskala, pozimi, v Ameriki. Z njimi bom odpotovala kam daleč, točno še ne vem, kam. Vidite, bolje je, da ne govorite tako dobro o meni, kajti že jutri utegnem storiti nekaj, kar vam ne bo prav nič po godu.«

»Torej, pogodiva se,« je dejala z nasmeškom. »Odslej bom govorila o tebi samo še slabo.«

Rdečica me je oblila: »Najbolj preprosto bi bilo, če sploh ne bi toliko govorili o meni!«

Prav težko mi je bilo pri srcu, ko je naposled moja tašča odpotovala. Zelo sem se je bila navadila. Teh pet tednov, ki jih je bila preživela pri meni, je bila res tako dobrohotna, tako nežna in obzirna, da je splahnela vsa moja nekdanja jeza in se umaknila plemenitejšim čustvom. Pri tem razstanku pač nisva slutili, da bo poslednji sestanek v Parizu.

27

Dva meseca sta že minila, odkar se je moja tašča odpeljala domov. Neki večer, ravno sem se vračala z neke umetniške razstave, me je Leonard sprejel z brzojavko v roki. Živčno sem odprla ovoj:

»Grofica Jeana d'Armonsova hudo obolela. Prosi, da pridete takoj.«

Serge de Louvigny.

Srce se mi je stisnilo v neslutenem strahu. Serge Louvigny je bil brat moje tašče. Nisem ga poznala. Zakaj me je o njeni bolezni obvestil prav on? Zanesljivo je bilo stanje moje tašče tako nevarno, da se njen sin ni mogel baviti s takšnimi postranskimi zadevami, in da je vse svoje sile posvetil samo negi svoje matere. Zato torej mi je sporočil to žalostno novico taščin brat. Ukazala sem Leonardu, naj pripravi avto, da se takoj odpeljem v Louvigny. Mojega srca se je polastil smrten strah.

Ne vede kdaj in kako, sem vzljubila svojo taščo. Bila je edino bitje, ki sem se z njim lahko pogovorila o svojem daljnem možu, ki sem mu lahko potožila njegove napake, ne da bi pri tem trpelo njegovo dobro ime.

Sama ne vem, kakšna sramežljivost mi je branila, da nisem nikoli govorila drugim tujim ljudem o svojem možu in o svoji nenavadni usodi. Samo baronica de Montavelova je vedela za nekatere zaupnosti, toda ona je bila tako daleč od mene. Toda vseeno je bila v mojem srcu moja tašča prva, čeprav sva se tolikokrat sporekli in čeprav sva bili tako različnega mnenja o raznih perečih problemih.

In medtem ko je naš avto skoraj neslišno drsel proti Louvignyju, se je v mojih možganih porodilo tisoč domnev in misli. Ali je bila moja tašča že dolgo bolna? Ali so že obvestili Filipa? Ali ga ne bom morda celo že srečala ob bolniški postelji stare gospe?

Ta zadnja misel me je kar venomer morila. Skušala sem jo zadušiti, toda preganjala me je brez prestanka. Naposled sem pričela sumiti, da bi me morda radi ob bolniški postelji moje tašče s silo pobotali z mojim možem. Zdrznila sem se ob tej misli in malo je manjkalo, da nisem ukazala Leonardu, naj obrne domov. Bila je že polnoč, ko sva se pripeljala v Louvigny. Vse nadstropje, kjer je stanovala grofica, je bilo razsvetljeno in videti je bilo, da se za spuščenimi zavesami vročično gibije nekaj oseb. Moj avto se je ustavil pred velikimi železnimi vrati na dvorišču. Kmalu nato je prihitel Carolin, stari služabnik, grofičin strežnik od mladih let; skočil je k avtomobilu in ves obupan sklepal roke:

»Kakšna nesreča, Madame! Kakšna nesreča!«

»Moja tašča...«

»Pred štirimi dnevi je imela hud srčni napad. Dejala je, da ji je odleglo, toda včeraj se ji je ponovilo in zdravnik je dejal, da lahko pričakujemo danes še tretji napad.«

»Ali leži?«

»O, že teden dni.«

»In njen brat?«

»Je ob njeni postelji, kakor hitro je legla.«

»Ali pa so pozvali še kakšnega zdravnika, da bi potrdil diagnozo prvega?«

»Da, neki profesor iz Orleansa je prišel že včeraj.«

»In ni nobenega zdravila, nobenega upanja?«

»Nobenega.«

»Kaj pravi grof d'Armons?«

»Gospod Charles se ne gane od materine postelje, ves je iz sebe, posebno ker je tudi njegova žena v postelji, hudo hripo ima.«

»In njegov brat?«

Nehote sem zardela, ko sem mu zadala to vprašanje.

»Brzojavili so gospodu Filipu že predvčerajšnjim, toda še nikakšnega odgovora ni bilo; danes so odposlali novo brzojavko, istočasno z vašo.«

»Da, da, Egipt je daleč.«

»Ubogi gospod Filip! Da bi vsaj prišel o pravem času!«

»Res, bilo bi strašno, če bi bilo drugače.«

Mehanski, tako mi je bila ta misel tuja, sem slekla plašč in odložila klobuk. Oboje sem ponudila Carolinu, rekoč: »Ali bi lahko stopila h gospe? Ali je moj prihod ne bo vznemiril?«

»O, ne. Sama nas je prosila, naj vas pokličemo in danes se je večkrat vznemirila, ker vas tako dolgo ni bilo.«

»Takoj ko sem prejela brzojavko, sem se odpeljala v Louvigny.«

»Da, bolniki pač zmerom menijo, da gre vse prepočasi in da premalo pazimo na njih želje.«

Ko sem stopila v sobo svoje tašče, se mi je zdelo, da stara gospa spi. Bila je zelo spremenjena. Njen že tako droben obraz je bil še ožji in še bolj bled. Nos dolg in nekako stisnjen, ustnice brez kapljice krvi. Dihala je težko in kratko.

Velik, siv starec in Charles d'Armons sta sedela v kotu sobe. Ko sem stopila v sobo, sta oba vstala: »Dober dan, Madame,« je nato dejal mlajši od njiju.

»Hvala vam, nečakinja, da ste tako hitro prišli.« Spoznala sem Sergea de Louvignyja, brata svoje tašče.

»Da,« sem zajecala in silno težko mi je bilo pri srcu. »Ali ni nobenega upanja več? Morda pa še ne bo nastopila kriza?«

Stari gospod je zmajal z glavo. »Težko je pričakovati izboljšanja, žila dovodnica je menda že čisto poapnela.«

»O, kako bridko je to, da se ne morete prav nič tolažiti z upanjem v izboljšanje.« Solze so mi stopile v oči. Stopili smo bliže k bolniški postelji. Stara gospa je počasi odprla oči in zdelo se je, da me je spoznala. Brezkrvne ustnice so skušale najti pravo besedo. Stopila sem čisto k njej:

»Mati, ne govorite, ne trudite se,« sem zašepetala tik nad njenim izmučenim obrazom.

Prijela sem njene blede, drobne roke in jih obsula s poljubi. »Prišla sem takoj, ko sem zvedela, da ste bolni... Ozdravili vas bomo. Zmerom bom pri vas, pozneje, ko bo spet vse dobro, bova klepetali kakor nekdaj.«

Na njenih trepalnicah sta se zalesketali dve solzi.

»Filip?« je s težavo dahnila.

»Filipu smo brzojavili. Vsak čas bo tu... Kmalu ga boste lahko objeli.«

»Prepozno!«

Solze so ji privrele v oči in jt tekle po bledih, upadlih licih. Še zmerom sem držala njene roke v svojih. Zdelo se mi je, ko da se me te roke oklepajo in ko da me, čeprav brez besed, nečesa prosijo.

»Filip!« so znova zašepetale njene blede ustnice.

Vso svojo dušo je položila v to samo besedo, samo da bi jo razumela.

»Oprosti! Opro...sti!«

»Mati, rotim vas, nikar se tako ne trudite!« Videla sem, da je njen obraz le še bolj pobledel in se skrčil, kakor v neznani bolesti. Vsa iz sebe od strahu in žalosti sem se sklonila k njenim rokam in jih močila s solzami, ki so mi pričele kar vreti iz oči.

»Ne govorite, mati,« sem ponovila. »Skušala vas bom razumeti, ne da bi se vam bilo treba tako zelo truditi.«

»Da,« je dejala skoraj neslišno, in v njenem pogledu sem opazila nekakšen mir.

»Filip,« je ponovila.

»Filip bo kmalu prišel,« sem spet dejala.

»Da, prepozno.«

»Bojite se, da se bo na poti zamudil.«

»Da.«

»Pomirite se, mati. Ozdraveli boste in videli ga boste, ko bo prišel.«

V njenih očeh je spet zaplapolal nemir in spoznala sem, da se prav nič ne vara o svojem stanju. Z gotovostjo ljudi na smrtni postelji je čutila, kako malo ji je še usojeno živeti.

»Ali želite, da mu pišem?«

»Ne.«

»Da mu povem?«

»Da.«

»Filipu?«

»Prav. Kaj naj povem Filipu? Kaj mu želite sporočiti?«

»Oprostiti...«

»Da mu oprostite, da je prišel prepozno? Da mu popišem vso ljubezen, ki ste jo gojili do njega?«

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče v Jugoslaviji

zdravi z uspehom

bolezni srca, ledvic, živcev, želodca, notranjih žlez.

Julij, avgust penzion 10 din din 750·— Vračunano: stanovanje (izvzemši sobe Terapije), hrana, zdraviliške takse, sobna postrežba ter pitna kura·— Zdravnika ter zdravilne kopelji je plačati posebej.

Obširne prospekte dobite na zahtevo pri Putniku ali naravnost od uprave kopališča

SLATINA RADENCI

Humor in anekdote

Če se srečata dva profesorja

Na nekem profesorskem kongresu se srečata dva gimnazijska profesorja, nekdanja sošolca.

»Glej ga no,« meni prvi, »še spoznal te nisem. Postal si profesor za latinščino, kaj ne?«

»Uganil si. Ti si pa menda profesor zgodovine, če se ne motim.«

»Da, zgodovino sem si izbral. Menda si tudi ti nekaj semestrov študiral zgodovino?«

»Študiral sem že, toda preslab spomin za letnice imam, zato sem se rajši posvetil klasičnim jezikom.«

»Jaz pa z letnicami res nimam nobenih težav. Poglej: moj starejši sin se je rodil 2.420 let po proglasitvi rimske republike, moj mlajši sin 1.848 let po izbruhu Vezuva, ki je razdejal Pompeje, in moja žena 1.799 let po smrti Julija Cezarja...«

Iz otroških ustk

»Slišala sem, da si dobil bratca, Petrček,« vpraša učiteljica prvošolčka Petra.

»Dobil sem ga. In pomislite, kakšno razburjenje je bilo. Doma sva bila samo mama in jaz. Še dobro, da je bila mama doma, pomislite, kaj bi bilo, če bi bil sam!«

Poznavalec

Hotelski ravnatelj ob vhodu hotela: »Kakor sem slišal, ste inženir?«

»Da. Prišel sem vam ponudit svoj najnovejši izum. Pripravo, ki bo z njo lahko vsak gost sam v nevarnosti ognja splezal iz najvišjih nadstropij na tla.«

»Čudovito. To si moram ogledati. Samo, hm..., ali ne bi že vnaprej poravnali svoj račun?«

Med prijateljicami

»Pomisli, Tilka, danes me je ta grdavš Franc vprašal, če se še spominjam tiste hude zime 1894. leta?«

»Nič ne bodi jezna, saj on vendar ne more vedeti, da si tako pozabljiva.«

Krzno in zakonski mož

»Kaj praviš, ali bo moje krzno tudi za dež?«

»Nedvomno. Saj menda nisi še nikoli videla, da bi zajci po dežju hodili z dežniki.«

Dobro se je odrezal

Neka igralka, splošno znana po svoji skoposti, je na neki prireditvi sedela zraven zelo slavnega pariškega zdravnika. Kajpak je hotela igralka takoj izkoristiti priložnost in zdravnika vprašati, kaj naj bi storila, če bi si nakopala kakšen prehlad. Previdno je pričela:

»Pomislite, gospod doktor, pravkar sem šestkrat kihnila! Kaj pravite na to?«

Zdravnik, kajpak je takoj uganil, kam pes taco moli, je galantno dvignil svoj kozarec in dejal: »Na zdravje!«

Kdo je vljudnejši?

Neka dama je očitala slavnemu zgodovinarju in vzgojitelju H. G. Welsu, da so Francozi vljudnejši od Angležev. Wels je kajpak ugovarjal.

»Toda Angleži vendar pogosto to sami priznavajo,« je trdovratno vztrajala pri svojem gospa.

»Vidite, prav to priznanje je dokaz, da smo mi Angleži vljudnejši.«

Mark Twain

Mark Twain se je zabaval ali pa dolgočasil — v neki družbi s pripovedovanjem raznih dogodivščin iz svojega življenja. Pričel je pripovedovati, kako se je vozil z neko ladjo po morju, kako je nastal hud vihar in vse potegnil s seboj na dno morja.

»In kako si se potlej rešil iz globine?« so vsi napeto vprašali.

»Sploh se nisem rešil. Utonil sem z vso posadko vred,« je nedolžno odgovoril navihani šaljivec.

Verjetno

»Ali veš, kdo je bil edini moški, ki svoji ženi ni lagal o ljubezni?«

»Kdo?«

»Adam, in sicer tedaj, ko je ob stvarjenju dejal Evi: Ti si zame edina ženska na svetu.«

Strokovnjak

Ko se je slavni pianist in komponist Ksaver Šarvenka peljal v Ameriko na koncertno turnejo, je sédel lepega dne med vožnjo v skrit kotiček ladjine jedilnice, da bi nekoliko komponiral. Neki sopotnik, trgovec z maslom na debelo iz Baltimora, ga je z zanimanjem opazoval. Naposled ga je vprašal, kaj prav za prav dela.

»Note pišem,« je odvrnil Šarvenka.

»Glej, glej,« je menil trgovec dobrosrčno, »a čemu se toliko trudite? Saj se ne izplača! Zdaj note kupite že za tako mal denar.«

KADAR JE V SENCI 35° C

Halo, tukaj Poljane!

Vesele in okrogle iz najcenejšega slovenskega letovišča

Zadnjič sem se napotil v Poljane. V Ljubljani je takšna neznosna vročina, da nimaš obstanka, prijatelj mi je pa svetoval, naj si le grem ogledat to najcenejše slovensko letovišče. Tako sem se nekega lepega dne znašel pred evangelijsko cerkvijo, vstopil v poljanski avtobus in čakal. Čakati je bilo treba precej dolgo, kajti lastnik avtobusa se je tam nekje za vogalom pogovarjal z nekim znancem in videti je bilo, da ga šofer pri tem ni smel motiti, kajti na naša prigovarjanja, naj le malo zahupa, je vselej dejal, da se bomo tako vsak trenutek odpeljali. In res. Ko je bil pogovor na vogalu končan, smo se naposled odpeljali.

Vožnja do Medvod po naši svetovnoznani asfaltirani cesti je minila hitro in brez posebnih tresljajev. Ko smo zavili pri Medvodah na stransko pot, smo ob Sori videli mnogoštevilne kopalce in kopalke in tudi prekrasne weekend hišice, podobne tisti hišici Janka in Metke, ki jo poznamo iz pravljic. Skratka hišice, ki si jih vsi mi tako zelo želimo, hrepenimo po njih, hišice, ki so svet zase, ki pa zanje žal — nimamo denarja.

***

Človeku se kar čudno zdi, kako suvereno šoferji krmilijo avtobuse. Čudno se mu zdi, kako zdrvi takšen velik avtobus skozi ozke škofjeloške ulice, pod tistimi nizkimi oboki in zidovi na levi in desni. Toda preden smo se zavedli, smo že stali pred veliko, rumeno hišo v Škofji Loki, kjer je stalna postaja vseh avtobusov. Neverjetno je, kako dolgo tam avtobusi stojijo. Ne da se jim naprej in kar po četrt ure stojijo, pa menda prav nobenega vzroka ni zato. Za tiste, ki se mislijo voziti na tej progi, naj velja tale dober nasvet: naj ti bo še tako vroče, dragi prijatelj, v modernem avtobusu, kar lepo in potrpežljivo sedi na svojem sedežu, kajti veliko ljudi je, ki bi prav na tvoj sedež tako radi sedli. Če stopiš le za trenutek dol, se bo že našel kakšen nevoščljivec, ki bo hotel po vsaki ceni sesti na tvoje mesto. Koliko jih je samo pokukalo noter, eden je pa celo s prstom pokazal na sedež in je vprašal, ali je to sedež. Odgovorili smo mu enoglasno, da je to res sedež, toda zaseden...

***

Naposled je le napočil tisti znameniti trenutek, ko je zatulila sirena. Vsi smo se oddahnili, toda naše veselje je bilo prezgodnje, kajti iz neke pekarne so prinesli na avtobus še kruh, iz neke mesarije pa klobase. Šele ko so vse to naložili, smo se odpeljali do našega končnega cilja: v Poljane. Pot od Škofje Loke do Žirov je res lepa. Cesta se vije zdaj navzgor, zdaj navzdol, zdaj na levo, zdaj na desno, toda skoraj ves čas ob prijazni Poljanščici in ob gozdnatih hribčkih, ki tako dobro denejo našim mestnim očem. Po pol ure prijetne vožnje se naposled le potegnemo do Poljan. To sicer ni zadnja postaja avtobusa, vendar pa za dober del potnikov vseeno poslednja.

Poljane so svet zase. To je v prvi vrsti najcenejše slovensko letovišče. Celotna dnevna oskrba, to je spanje in dobra, prav dobra domača hrana: vsak dan 35 din, za otroke kakor povsod polovična cena. Okolica Poljan je izredno lepa. Najlaže sklepate to po vse večjem in večjem številu letoviščarjev — Ljubljančanov, kajti Poljane in Poljanska dolina sta skoraj izključno letovišče Ljubljančanov. Okolica ima prekrasne izlete, kaj prijetno klimo in izredno dober zrak. Ljudje, ki jih srečate, so vaši znanci iz Ljubljane, prav prijetni in simpatični ljudje, zelo preprosti, zelo ljubeznivi; ni jim do razkazovanja lepih oblek, kar vsemu ozračju daje posebno družabnost in neprisiljeno sproščenost. Poljane so torej za nas, preproste ljudi, ki ljubimo naravo, imamo radi družabnost, in se radi kopljemo v prijetno topli vodi, nekaj, kar bi človek kar objel.

***

Tam, na nekem hribčku, četrt ure daleč od Poljan, pravijo mu ‚v Vinharjih' so štiri kmetije; o njih moram spregovoriti vsaj nekaj besed. So to štirje napredni slovenski kmetje, ki bi lahko bili vsem našim kmetom v zgled. Rad se spomnim tiste hiše, do katere sem najprej prišel. Krasna hišica je to, tako čedna, čista, da si človek še mislil ne bi, da boš takšno hišo videl kje na kmetih. Vse je na svojem mestu, vse tako čisto, posebno če se spomnim tiste javorjeve mize, ki bi na njej lahko jedli brez prta. Z vodo je sicer križ, toda lastnik se je tudi za to potrudil. Vso deževnico je napeljal v poseben vodnjak, kjer se voda hkrati tudi filtrira. Tako daleč je šla njegova smotrnost, da je to vodo napeljal celo v hišo in da jo lahko toči tako kakor mi v Ljubljani z vodovodom. Toda ne samo hiša, hlev in dvorišče, vse je tako snažno, da bi lahko o tem napisali celo razpravo, ki nam bi nazorno pokazala, da naprednih in izobraženih kmetov nimajo samo na Danskem, pač pa tudi pri nas, v Sloveniji. Pri drugem kmetu imajo tudi lastno elektriko; žene jo vodna turbina. Pri tretjem kmetu imajo motor na plin, ki črpa vodo, žene slamoreznico in mlatilnico. Pri tem kmetu imajo tudi štiri velike vzorne silose za shrambo sveže krme. Človeku se lepo zdi, ko sliši o takšnih naprednih ljudeh na naši vasi; ko srečuje kmete, ki nove pridobitve niso šle mimo njih, temveč so jih znali izkoristiti v svoje dobro in drugim v zgled.

Glavni junaki naše zgodbe: Miha, Mia in Dušica pri koncertu v Poljanah

***

Američan Ripley, po vsem svetu znan po svoji knjigi ‚Believe it or Not!' (‚Če verjamete ali ne') bi prav za prav moral priti tudi v Poljane. Gospod Ripley namreč zbira same neverjetnosti — resnične neverjetnosti. Tako si je prislužil ogromne denarje. Ko sem zadnjič slišal zgodbico o cerkvi sv. Križa nad Poljanami, sem ugotovil, da je to morda edina stvar, ki je Ripley še ni zapisal. Pri cerkvici sv. Križa, nedaleč od Poljan zvonijo vsak dan poldne, ne ob dvanajsti, temveč ob enajsti uri dopoldne. Baje je ta navada še izza turških časov. Kmetje se zelo ravnajo po njej in tudi kósijo vsak dan ne ob dvanajstih, ampak ob enajstih. Roko na srce, to bi bila stvar za gospoda Ripleya! Kazalo bi napisati Ripleyu pismo. Takole nekako: »Come to Yougoslavia, za oči in ušesa neverjetnosti na prebitek! Pohitite, dokler se ljudem pri Sv. Križu pri Poljanah še ljubi kósiti ob enajstih namesto opoldne!«

***

Zvečer, ko zahaja sonce, se v kopališču oblečemo, sedemo kakor velika družina po klopicah in se malo pogovorimo. Otroci imajo kajpak tudi tu glavno besedo. Zbero se v krog in si prično nekaj šepetati. To so važni razgovori. Posvetujejo se namreč, ali naj bi se lovili ali pa šli skrivalnice. Ko se pa naposled zedinijo, se razporede v krog, eden izmed njih je pa v sredini in šteje:

»Ena, dve, tri,
v luknjo teče kri,
zraven pa tobak,
ti si pa kak!«

Tisti, ki je ‚kak', izpade, tisti pa, ki ostane, lovi. To traja nekaj časa. Ko je te komedije konec, prídejo na vrsto skrivalnice. Spet se postavijo v krog, Mia, Dušica ali pa Miha šteje, samo to pot drugače:

»En kovač konja kuje,
kol'ko žebljev potrebuje?
Ena, dve, tri,
to povej mi ti!«

In ko je tudi tega konec, vzame ‚gospodična' Mia svojo harmoniko in nam zaigra nekaj prav veselih in okroglih, da ploskanja ni ne konca ne kraja. Mia, Dušica in Miha so sploh nerazdružljivi prijatelji; pridobili so si že simpatije vseh Poljan. Miha je prav za prav človek-kača. Tako je gibčen, da si lahko noge ovije okrog vratu. Tudi drugače je zelo družaben in prikupen fant. Mia in Dušica sta pol punčki, pol fantka. Nosita namreč kratke hlačke. Toda, pardon, tudi punčki nista več, kajti znano je, da jima v šoli učitelj nič več ne pravi ‚ti', ampak ‚vi'. Stvar je torej dokaj kočljiva. Punčki nista, gospodični pa še ne marata biti. Vsekako kočljivo! V kopališču na poljanski peščini, bolje mehki, zeleni travici, je pa še ena ‚zvezda': psiček Bato. To je psiček, silno zvest psiček, toda ne svojemu gospodarju, temveč nekemu gospodu, ki že več let prihaja v Poljane. Bato je pa dvomljiv junak. O njem krožijo po Poljanah kaj nelepe zgodbice. Ko se je nekoč lotil neke mačke, ga je baje dvakrat mahnila s šapo; moral je stisniti rep med noge in pobrati šila in kopita. Isti dan se ga je prijela še ena, prav tako sramotna zadeva. Bato se je zakadil med piščance; ko se je pa koklja nekoliko naščeperila in se zagnala vanj, je prav tako sramotno pobegnil.

Kaj težko sem se poslovil od Poljan in od prijetne družbe. Ko sem si naposled le našel skromen prostorček med ‚sardelicami' v ‚stari škatli', sem še enkrat v slovo pomahal znancem in prijateljem, posebno pa našemu Mr. Catu. Trenutek nato smo že drveli po cesti proti Škofji Loki. Tisti kolesar na dirkalnem kolesu, ki je štartal nekaj minut pred avtobusom, se je kar zgubil pred nami in ga do Škofje Loke niti videli nismo, tako divjaško je dirjal. ‚Stara škatla' je plesala zdaj na levo, zdaj na desno, tako da je neka starejša gospa zraven mene vsak trenutek zavpila šoferju, naj ustavi:

»Ustavite, takoj ustavite!« je vpila. »To je nesramnost! Jaz se ne maram ubiti!«

Zaman smo ji dokazovali, da sedi na zadnjem koncu avtobusa in da je razumljivo, da jo meče sem in tja, gori in doli. Tudi nas je metal, toda naposled smo se vseeno srečno pripeljali do Škofje Loke.

Stara gospa je bila vsa srečna, ko je cela, živa in zdrava stopila v vlak.

***

V kopalnem vlaku proti Ljubljani nas je bilo v Škofji Loki dobrih deset. Ko smo se ustavili v Ratečah, se je na vlak vsula nepregledna množica ogorelih Ljubljančanov. V Medvodah, kjer stoje tiste krasne weekend hišice, nov naskok na vlak. V Mednem prav tako. Po cestah vse polno kolesarjev in kolesark, ogorelih in v kratkih belih hlačkah. Vse je drvelo proti Ljubljani. Ko smo na gorenjski postaji izstopili, smo na poti srečavali kopalce z Ilirije, tam na Tyrševi cesti proti Bežigradu pa trume kolesarjev s Save. Vsi smo se malo kopali in malo osvežili, toda v Ljubljani nam je pljusknil v obraz spet nov val vročine in prahu. Naša draga in lepa Ljubljana nas je spet sprejela v svoj vroči objem. **Haka**

Vsak dinar, porabljen za pravilno nego zob, Vam ustvarja kapital za vse življenje: zdrave, trdne in bele zobe!

SARGOV KALODONT
PROTI ZOBNEMU KAMNU

Naš Kotiček

*

SIMPATIJA — ANTIPATIJA

Prvič dva kužka na cest' se dobita,
brž se z repkom pozdravljat' hitita,
še se povohata in sklenjeno je
prijateljstvo zvesto za čase vse.

Blizu pa druga se kužka dobila,
repke pokonci sta jezno nosila,
renčat' začela in vojska je tu,
oba pa ne vesta, zakaj in čemu.

Naravi enaki sta prej se združili,
takoj med seboj sta se bili vzljubili;
pri paru pa drugem narobe je bilo,
po pasje za zmerom se bo sovražilo.

Prav isto pa vidimo tud' pri ljudeh,
pri prvih koj jeza, pri drugih nasmeh.
Narava je sama storila tako,
prijateljstva splošno ni b'lo in ne bo...

Prof. Albert Sič

V LETALU NAD LJUBLJANO

Stric me je za spričevalo povabil v letalo, da bi si iz sinjih višav ogledala naše mesto. Neznansko sem bil nestrpen, kar prekipevalo je vse v meni od radosti in veselja, saj nisem mogel verjeti, da bom res letel. Pilot je že sedel na svoj prostor in skrbno preizkušal motor; tedaj mi je pa srce le začelo malo utripati, toda nikar ne mislite, da sem se zelo bal.

Ko smo vzleteli, se prvi trenutek sploh nisem dobro zavedel, tako nekam čudno sem se počutil. Hitro je tudi to minilo in ko sem pogledal navzdol, sem se kar začudil, kako globoko pod nami se je v soncu bliščala Ljubljana. Vse se mi je zdelo tako majhno kakor pobarvane lesene igračke za otroke. Stric mi je strokovnjaško razkazoval glavna poslopja in ko mi je pokazal še našo hišo, sem se moral na glas zasmejati, skoraj nisem mogel verjeti, da stanujem v takšnem majhnem kurniku. Hitro smo obleteli vso Ljubljano in spet srečno pristali. Kako majhen je zdaj svet za ljudi, ki tako hitro potujejo po zraku. Trdno sem se odločil, da postanem pilot, mama mi pa pravi, naj bom rajši strojni inženir, kajti tudi on lahko preizkuša motorje v letalu.

Marjan Kajzelj, dijak.

Pred 25 leti...

Kronološki pregled dogodkov po sarajevskem atentatu

Po podatkih iz diplomatskih arhivov

Nadaljevanje

24. julija

Nemška vlada pošlje okrožnico svojim veleposlanikom, da naj skušajo »lokalizirati« avstrijsko-srbski spor.

Srbski prestolonaslednik Aleksander (poznejši jugoslovanski kralj) apelira na carja. Ruska vlada sklene načelno »postaviti« v »vojno stanje« 13 armadnih zborov za »morebitne operacije prot. Avstro-Ogrski«.

25. julija

Ruski poslanik na Dunaju zaman zahteva podaljšanje 48urnega ultimata Srbiji. Berlin pošlje podoben angleški predlog prepozno na Dunaj.

Ob 15. splošna mobilizacija v Srbiji. Ob 18. sporočitev srbskega odgovora in prekinitev diplomatskega razmerja z Avstro-Ogrsko. Ob pol 19 se avstro-ogrski poslanik baron Giesl odpelje iz Beograda. Srbska vlada se preseli v Niš.

Ruska vlada obvesti velesile, da v avstrijsko-srbski vojni »ne bi mogla stati ob strani« Car odobri vladne sklepe prejšnjega dne in odredi priprave za mobilizacijo 1. in 2. kategorije.

26. julija

Sazanov se sestane z avstrijskim veleposlanikom Szaparyjem in z nemškim veleposlanikom Pourtalèsom in predlaga direktne razgovore z Dunajem. Proglasitev obsednega stanja v Petrogradu in Moskvi.

Angleški zunanji minister sir Edward Grey predlaga popoldne sklicanje konference vseh velesil, ki niso »neposredno prizadete pri srbski aferi«.

Nemški poslanik v Parizu, v. Schoen pritiska na zunanje ministrstvo, naj Francija pomirjevalno vpliva na rusko vlado.

27. julija

Rim, Pariz in Petrograd pristanejo na Greyev predlog 26. julija. Berlin odkloni.

Rusija predlaga na Dunaju, naj avstrijska vlada pristane na srbski odgovor na njen ultimat kot osnovo za nadaljnje razgovore. Berchtold odkloni.

Sir Edward Grey sprejme nemškega veleposlanika Lichnowskega. Britanska vlada sklene pripravljenost vojnega brodovja.

Viljem II. se vrne s križarjenja po morju. Ob 23. sporoči Bethmann Hollweg nemškemu dunajskemu poslaniku Greyev predlog z nalogom, da ga izroči Berchtoldu.

28. julija

Avstro-Ogrska napove Srbiji vojno.

Berchtold sprejme popoldne na znanje nemško demaršo in izjavi, da je angleški predlog prepozno prišel, ker je vlada že napovedala Srbiji vojno.

Viljem II. omeni zunanjemu ministrstvu možnost posredovanja med Avstrijo in Srbijo; toda v ta namen naj bi Avstrija poprej zasedla Beograd.

Nadaljevanje na 12. strani

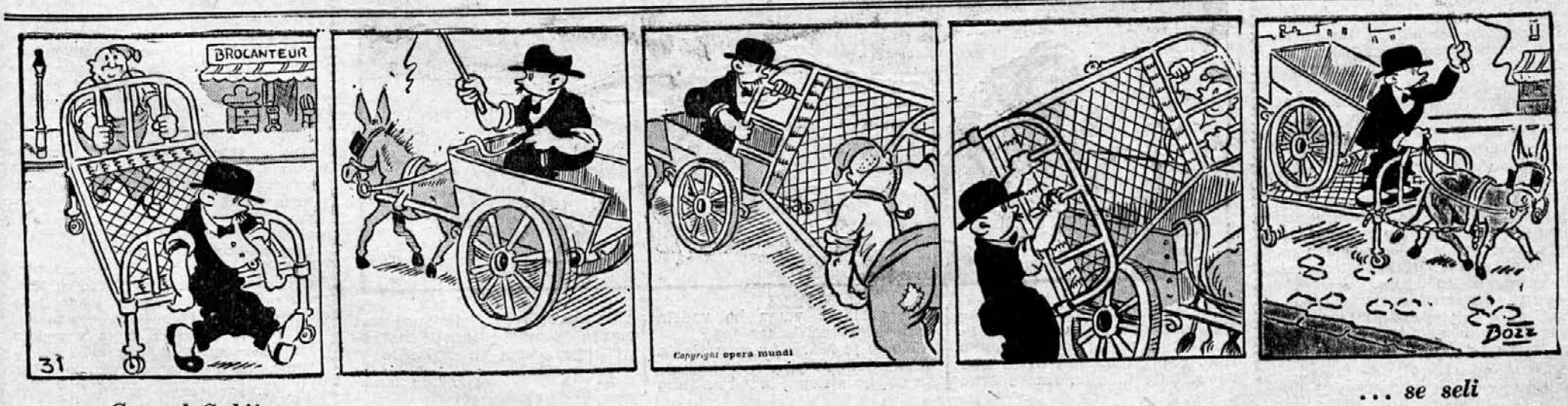

Gospod Subito ... *... se seli*

PINGVINI

Po »Sciences et voyages«

Pingvini imajo v živalskih vrtovih isto vlogo kakor klovni v cirkusih in gledalci jih zelo radi opazujejo. Za svojo učinkovitost se morajo v veliki meri zahvaliti pokončni drži, ki daje njihovi vnanjosti nekaj človeškega, ta videz pa še podkrepita njihovo častitljivo vedenje in njihova družabnost. Radi se med seboj prepirajo, tako da so tudi v tem pogledu zelo podobni ljudem in vidijo tako ljudje v njih svojo karikaturo. Celo njih prirojena razumnost jim dokaj pripomore do smešnosti. S svojo klovnovsko dušo počenjajo vse mogoče neumnosti.

Malo je pa manjkalo, da jih ne bi naša doba poznala samo po poročilih starih mornarjev, kajti komaj so ti odkrili pingvine na njihovih izgubljenih malih otokih, že so jih začeli strastno pobijati, samo za zabavo, kakor so sami priznali.

»Ta lov nas je zelo zabaval,« so pisali. »Saj skoraj ni zanimivejšega od takšnega lova. Preganjali smo jih, zasledovali, ali pa smo jih obkolili in potem s palicami pobili.«

Med tem so pa razumni ljudje že začeli pisati o neumnosti tega škodljivega pobijanja in o njegovi posledici.

Ali so pingvini zaradi vztrajnega zasledovanja pobegnili v polarno samoto? To je prav verjetno. Njihov rod je zelo star in je bil razširjen nekoč vsaj po vsej južni polovici zemeljske oble, kajti pingvine srečamo še dandanes ob Rtiču dobre nade in na Galapaških otokih ob polutniku. Zaneslјivo pa je, da bi jih bili ljudje že davno iztrebili, ker ne morejo letati, če se ne bi bili zatekli v kraje, kamor ni mogoče priti, in če ne bi tu in tam dobili vsaj nekoliko zaščite.

Pingvin, ki ga najpogosteje vidimo v živalskem vrtu, je pingvin-očalar, znan že izza Buffonovih časov. Buffon piše o njem, da je visok povprečno poldrug čevelj, in nadaljuje precej točno:

»Ves gornji del telesa je škriljaste barve, to se pravi pepelnato črn. Trebušna stran je lepo bela, razen okoli vratu in sredi oprsja. Spodnja polovica kljuna je kakor topa. Drobne, zakrknjene peroti so čisto gladke, kakor bi bile pokrite z luskinami. Ščetinasta peresca jih pokrivajo kakor skodle streho.«

Prej je isti pisatelj popisal po Forsterju, Cookovem spremljevalcu, drugo vrsto pingvinov, največjo med vsemi, ki jo pogosto vidimo tudi po evropskih živalskih vrtovih in ki jo poznamo pod imenom »cesarski pingvin«. Učenjaki so dali tej vrsti ime »Aptenodytes Forsteri«.

Pustimo, naj govori angleški raziskovalec, ki je tega pingvina odkril in občudoval njegovo velikost. Ob obali nove Georgije je srečal živali, ki so bile visoke več ko pet in sedemdeset centimetrov, ki so tehtale do trideset funtov. (V resnici so celo živali, ki tehtajo štirideset funtov in še več.)

»Velike gruče teh pingvinov,« piše Forster, »največjih, ki sem jih kdaj videl, sem opazil ob obali. Imeli so velike, napihnjene trebuhe, z debelo plastjo masti. Na obeh straneh glave so imeli svetlikajoče se rumene ali oranžne lise, obrobljene s črnim. Ves hrbet je bil črnkasto siv, trebuh, spodnja stran plavalnih okončin in sprednja stran telesa so bili pa beli.«

Če prihaja ime pingvin, kakor trdijo, od latinske besede pinguis (mast), se res poda za vse vrste pingvinov, zlasti pa za Forsterjevega cesarskega pingvina, kajti ta je čudno podoben zavaljenemu debeluhu, ki ga pri hoji ovira trebuh, in ima pod svojo široko, oljnato obleko debelo plast masti.

Tretja družina so zlatočopi pingvini, ki so jih tudi že davno opisovali. Na prvi pogled jih spoznamo po zlatorumenem dvojnem čopu; začenja se nad očmi in se končuje na hrbtu s tankim šopom perja.

Te tri vrste vidimo največkrat žive, v filmu pa nam kažejo navadno druge vrste, ki so jih odkrile šele v zadnjem času razne odprave na Južnem tečaju. Vzrok je razumljiv. Ta ozemlja doslej še nimajo trgovskega pomena in so zunaj poti, kamor zahajajo lovci na kite. Zato je tam živalstvo zavarovano in tam tudi srečamo velike kolonije pingvinov. Ti kraji spadajo pod Novo Gvinejo, deloma pa pod skupino južnih tečajskih otokov. Vrsta pingvinov »Adelija« je večja kakor ostale; novogvinejski pingvini se ločijo od drugih po svojem rdečem kljunu. Sodijo, da živi na enem samem otoku Južne Orknejske skupine več kakor pet milijonov pingvinov.

Zasledujmo pingvinovo življenje od rojstva! Večino njegovih, v ostalem prav preprostih dejanj lahko razložimo prav po človeško.

V večini primerov se rode dvojčki, in sicer v teku nekaj ur ali dni. Če se rodi en sam potomec, lahko v večini primerov sklepamo, da se je drugemu jajcu pripetila obžalovanja vredna nesreča, in da ga je najbrže kakšen roparski ptič požrl. Družine s tremi ali štirimi mladiči so izjeme.

O prvih dolžnostih staršev ni vredno izgubljati besed; te dolžnosti so si pri vseh živalih do najnižjih vrst podobne. Kakor vsi otroci, ima tudi mlad

Nadaljevanje v 5. stolpcu

Nadaljevanje iz 1. stolpca

pingvin nevarno željo, »da bi se poigral z ognjem«, to se pravi, da bi pogledal, kaj se godi zunaj gnezda, kjer komaj čakajo ptice roparice, ki so požrle malega bratca v jajcu, na priložnost, da bi storile isto tudi z njim. Če ga kljun staršev spravi nazaj v gnezdo, pa mali pingvinček godrnja in se upira.

Starši morajo iti na lov, da poskrbe za živež zase, pa tudi za svoj naraščaj. Oče in mati se v tem menjata. Pozdrav obeh zakoncev je hudo podoben pozdravu dveh mladih zaljubljencev. Pingvin in pingvinka se namreč z okrnjenimi perutmi objameta kakor z rokami in drgneta drug drugega po glavi. Njuno veselje je tako očitno, da bi morali biti slepi, če tega ne bi takoj opazili.

Toda mladiča sta lačna, neizmerno lačna, zlasti v prvih dneh, ko ju je treba vsakih dvajset minut krmiti. Njuna hrana je nekakšna oljnata tekočina. Ta tekočina nastane iz rib, ki so jih odrasli pingvini prebavili, in mladiča jo srkata iz kljunov staršev. Mladi pingvin se kar vidno debeli. Počasi mu starši nadomeste olje z ribami. Ta posebna dieta traja nekako tri mesece.

Nekega dne skleneta oče in mati, da je tičanja v gnezdu zdaj že dovolj, in da se morata otroka naučiti osnovnih pojmov življenjske šole. Očetovo razburjanje, materin vidni nemir, nebrzdanost mladičev, vse to bi bilo nerazumljivo, če ne bi bilo hudo podobno enakim dejanjem pri ljudeh.

Plavanja uči mladega pingvina navadno mati. Mladič nima za ta šport nič več nadarjenosti kakor majhen otrok ali mlad mož. Najprej ga uči pingvinska mati z dobrim vzgledom. Ko ostane njen mladič še na bregu in pazi, da si ne bi zmočil nog, se požene ona v vodo in se potopi, in sicer zelo hitro. Navadno se zbere več mater na bregu, le ena ali dve ostaneta vselej na kopnem, da nadzorujeta neprevidne otroke.

Toda samo gledanje pri učenju nič ne pomaga. Mladi pingvin se mora zdaj sam vaditi. Navadno ga čez nekaj časa samica potisne v vodo, da brodi po njej, pomaga mu, dokler se otrok ne navadi te igre. To se naposled prej ali slej zgodi. Po treh mesecih je mali pingvin končal svoje šolanje in zdaj si lahko začne sam iskati hrane.

Pingvin je po svojih navadah bolj riba ko ptič, in morje je prav za prav njegov element. Zelo daleč se upa, sredi morja si išče hrano in spi tam kar na valovih. Le redko kdaj pride na obalo, razen tedaj, ko vali ali ko se goli.

Tako srečamo našega pingvina drugo leto spet na istem kraju, kjer smo ga videli takrat, ko je še hodil v šolo. Ker je še mlad in so njegovi starši zavzeli njegovo rojstno hišo, je zdaj brez bivališča. To ga pa le malo vznemirja, dokler ne začne misliti na to, da bi si sam ustvaril svoj dom.

Nekega dne ga prevzame ljubezen. Kakor se spodobi, se prvič sreča z »njo« na obali. Hudo ji mora dvoriti, včasih celo več dni. Pri tem se pogosto zgodi, da dobi košarico. Če si je pa le pridobil njeno srce, praznuje to zmago s poljubom.

»To mislim dobesedno,« pravi Cherry Kearton, eden najpotrpežljivejših in najboljših opazovalcev pingvinskega življenja. »S kljunom se dotakneta, vrat iztegneta, visoko dvigneta glavo, potem pa se drgneta po kljunu. To traja do petnajst sekund. Njune peruti se razširijo in včasih ženin objame nevesto, ki si jo je naposled pridobil, njen kljun pa drži ves ta čas v svojem.« (Cherry Kearton: »Otok petih milijonov pingvinov«.)

Ko je zakon sklenjen, je treba poiskati stanovanje. Pingvini v tropskih krajih, ki jih je Kearton opazoval, si izberejo za gnezdenje v večini primerov globoko jamo. V bližini Južnega tečaja imajo največkrat kamenita gnezdišča. Vsak ptič ima svoje posebne muhe, svoje metode, lahko bi rekli svoj osebni smisel za lepoto, in med zidanjem doma ni težavno videti, kako se pingvini vedejo podobno kakor ljudje.

Tu si gradi dvojica pingvinov-očalarjev gnezdo. Z ljubeznijo pokrijeta svoje stanovanje s travnato preprogo. Toda možu se zmerom preveč mudi. Prehitro prinese travo v gnezdo. Žena jo mora odnašati nazaj pred gnezdo, da lahko dalje koplje, in to se malokdaj zgodi brez majhnega zakonskega prepira. Ko je naposled vse pripravljeno, se gresta kopat.

To je pogosto usodna lahkomiselnost. Pingvini so na svoj način tako človeški, da so nam podobni celo v grehih in napakah, in razen večine poštenjakov je med njimi tudi obilo lenuhov, hudobnežev in takšnih, ki žive na tuje stroške. Takšen nepridiprav gre mimo stanovanja, vidi lepo preprogo, ve, da bi mu dobro služila, in jo vzame s seboj. Ali se pa kakšnemu ljubezenskemu parčku preveč mudi, da bi imel svoje stanovanje, pa se kar na hitro vseli v tuje.

V obeh primerih nastanejo hudi prepiri, če se vrnejo pravi lastniki. Največkrat pomeni takšna ugotovljena tatvina za neizkušen pingvinski zakonski parček pouk, da mora v bodoče vsaj eden izmed njiju varovati stanovanje, ko drugi znaša vse potrebno.

Nadaljevanje na zadnji strani.

Snežna kraljica

47

»Naj že bo, kakor hoče,« je rekla, »tu imaš svoje kožuhovinaste čevlje, ker bo hladno, toda rokavnik bo ostal pri meni, ker je tako lep. Ni pa treba, da bi zaradi tega zmrzovala. Tu imaš palčne rokavice moje matere, ki ti bodo segale prav do komolca. Natakni si jih! Zdaj imaš prav takšne roke kakor moja mati.«

Marjetica je jokala od veselja.

»Ne maram gledati, da bi se cmerila,« je rekla mala razbojniška deklica. »Saj bi morala biti zdaj vesela! In tu imaš dva kosa kruha in gnjat, da ne boš stradala.« privezala je oboje zadaj na severnega jelena. Mala razbojniška deklica je odprla vrata, poklicala v dvorano vse velike pse, prerezala potem vrv s svojim ostrim nožem in rekla severnemu jelenu: »Beži, kar moreš, toda pazi na dekletce!«

Marjetica je iztegnila roke v velikih rokavicah proti razbojniški deklici in jo pozdravila.

Potem je severni jelen zdrvel čez drn in strn, čez močvirja in gozd, kolikor so mu dale moči.

Krokarji so krakali. »Fot-fot-fot« se je slišalo pod nebom. Tako se je slišalo, kakor bi pihal ogenj z njega.

»To je moja severna luč,« je rekel severni jelen. »Glej, kako se sveti!«

In potem je bežal še hitreje dalje. Noč in dan.

Kruh je bil že pojeden in gnjat tudi, ko sta prišla na Laponsko.

48

Pred majhno hišo sta obstala; zelo borna je bila; streha je segala do tal in vrata so bila tako nizka, da se je morala družina plaziti po trebuhu, če je hotela priti iz nje.

Razen stare Laponke, ki je pri svetilki na ribje olje kuhala ribe, ni bilo nikogar doma. Severni jelen je povedal Marjetičino zgodbo, toda najprej svojo lastno, ker se mu je zdela dosti važnejša, in Marjetico je tako zeblo, da ni mogla govoriti.

»O, siromaka!« je rekla Laponka, »še dosti bosta morala preteči! Morala bosta iti še sto milj daleč na Finsko, kajti tam

stanuje Snežna kraljica, ki zažiga vsak dan pisane ognje. Napisala bom nekaj besed na suho ribo. Papirja nimam in to ribo vama bom dala za finsko ženo tam gori, ta vama bo vedela bolje svetovati kakor jaz.«

Ko se je Marjetica pogrela in dobila jedi in pijače, je Laponka napisala nekaj besed na suho ribo, naročila Marjetici, naj pazi nanjo, jo spet privezala na severnega jelena in dirka se je pričela iznova.

Dalje prihodnjič.

NA PRAGU SMRTI

KRIMINALNI ROMAN

ANGLEŠKI NAPISAL PH. MACDONALD

4. nadaljevanje

Zdaj pojdimo k sedanjosti: Blackatter gre k Xu in mu namigne, da ve o njem nekaj, kar bi ga utegnilo pokopati. Ko se ta otrese prvega strahu, mu reče: ‚Kdo vam bo pa verjel? Saj nimate prič.' Potem Blackatter: ‚O, ne, dragi moj, tako pa ne pojde. Imamo še nekega gospoda D. Bronsona.' — X: ‚Torej je Bronson na vaši strani?' — ‚To ne, toda če bo potrebno, bo moje izpovedbe potrdil. To mora storiti, saj je spodoben človek.' — X premisli vso reč in naposled reče Blackatterju: ‚Pridite drevi v gozd — tja in tja.' V gozdu Blackatterja ubije in zvrne sum na Bronsona. Da vama bom to zadevo še bolj pojasnil, jo bom združil v majhno formulo. Trenutek!«

Vzel je iz žepa svinčnik in drobno zapisnico in napisal na listek, ki ga je iztrgal iz nje:

»X je vedel, da Bronson nekaj ve, vedel je pa tudi, da Bronson ali

a) temu ne pripisuje pomena ali

b) da ni Xa ne pri tem ne pri čem drugem spravljal v zvezo z Blackatterjem ali

c) a in b.«

Pomolil je listek najprej Piku, in ko je ta prikimal, še Luciji. Ona je dalje strmela v formulo, toda naposled je tudi ona prikimala. Njene temne oči so izdajale hkrati napor, razburjenje in občudovanje. Zasopla je šepnila:

»No, torej! Začetek bi imeli! Mislim namreč... izprva je bilo tako, kakor da sploh ne bi bilo nobenega oporišča. Anthony, občudujem te!«

Njene iskreče se oči so se najprej uprle v Anthonyja in potem v Pika. Za trenutek si je Anthony želel, da Pika ne bi bilo zraven. In Pike si je želel skoraj isto in je malce zardel...

»Da,« je zdaj Anthony spet povzel besedo, »nekako smo prišli na pot do našega cilja. Prva postaja: izsiljevanje.«

Pike je prikimal. »Da, tako je moralo biti, sir. Če ste namreč res prepričani, da je bil strah nagib umora.«

»Na vsak način! Strah je edini možni nagib, če je žrtvama ime Blackatter in Bronson. O ljubosumnosti je škoda izgubljati besede. Prav tako o pohlepu. Ostala bi samo še žeja po ubijanju... Patološka želja po krvi. Če je to, si pa tako ne bomo mogli pomagati. Izključeno je, morilca, ki ubija iz žeje po krvi — norca — prijeti v nekaj dneh! Ne, strah je bil in nič drugega!«

»Prav imate, sir. In ker je nagib strah, je prva kvarta izsiljevanje.« Pike je bil zdaj čisto prepričan.

»Da — in za enkrat edina kvarta. Z njo moramo začeti igrati in gledati, kako bomo počasi dobili dober list v roke! Toda kako naj izigramo? To je vprašanje!« Vstal je in začel nemirno hoditi po sobi. Potem je stopil k oknu in molče pogledal po pokrajini. Naposled se je spet obrnil k Luciji in Piku:

»Kako, hudiča, naj izigramo? vaju vprašam. Ali naj preromamo vso deželo in iščemo človeka, ki je na zunaj podoben morilcu ali izsiljevalcu? To bi pomenilo šest mesecev dela za pet ljudi, čeprav bi se omejili samo na tiste, ki bi bili primerni za izsiljevanje. Ne glede na to, da bi nas takšno iskanje utegnilo speljati v čisto nepravo smer. In mi imamo vsega skup časa tri in pol dni. Ali naj morda izprašujemo vse debeloglavce, ki so pričali pri sodni razpravi? Saj so najbrž že davno pozabili, kaj so takrat rekli. Kje naj začnemo? vaju vprašam. Res, laže bi bilo po sto skednjih iskati šivanko!...«

Spet se je zastrmel skozi okno. Pike je ves nesrečen zlezel v naslanjač. Z rokami se je oklenil kolen in pogled njegovih drobnih, črnih oči se je brez moči ujel na stropu. Lucija je strmela v kamin. Vsa samozavest je izginila iz njenih oči in solze so se ji začele nabirati. Njene misli so se mudile pri ženi, ki bo morda že čez nekaj dni edina lastnica te hiše...

Naposled je Anthony pretrgal molk. Njegov glas je zvenel mrtvo. Pogled se mu je še zmerom izgubljal v prostrani pokrajini pred oknom. »Nič drugega nam ne ostane, kakor da iščemo vse nenavadno, nenaravno, pozornost zbujajoče v značaju ljudi, ki so imeli na kakršen koli način opravka s to zadevo. Zdi se mi, da sem davi že nekaj dobil; malenkost, najbrže nič pomembnega. In potem moram kreniti še za drugo sledjo — ki me bo pa najbrž zapeljala v zagato... Vi drugi pa morate...«

»Mi drugi?« ga je ustavil Pike. »Prej ste govorili o petih ljudeh. Ali je to kaj pomenilo?«

Anthonyjev pogled se še zmerom ni mogel odtrgati od pokrajine. »Da: vi, moja žena in jaz — to smo trije. Potem še dva moža, ki mi ju je dal Spencer Hastings na razpolago. Skupaj nas je torej pet.«

Pike je planil kvišku. »Ali sta to morda dva posebna poročevalca ‚Sove'*, sir?«

Anthony je prikimal. Telo se mu je napelo. Kazalo je, da se mu vrača odločnost. »Saj že prihajata.«

Vzdih olajšanja se mu je iztrgal. Šel je od okna in omahnil v najbližnji naslanjač.

Pike se je nervozno presedal. Potegnil je iz žepa tobačnico, jo odprl — spet zaprl — odprl usta — jih spet zaprl, ne da bi bil izpregovoril.

Globoko v naslanjaču je Lucija očitaje rekla svojemu možu: »O tem mi pa nisi še nič povedal, dragec.«

Anthony se je nasmehnil. »Res ne? Sem moral pač pozabiti. Snoči sem telefoniral Hastingsu. Ker posebni poročevalci zdaj nimajo posebnega dela, nam pošilja dva od najboljših. Morda se bosta obnesla — ne, m o r a t a se obnesti... za enkrat morem reči samo to, da nista tratila časa!«

Čeprav so bila okna zaprta, so se njegove besede skoraj izgubile v peklenskem trušču, ki se je zaslišal od zunaj. Potem se je zaslišalo škripanje zavor motornega kolesa in pokanje motorja. Nato je zdajci vse utihnilo.

Anthony si je prižgal cigareto. »Zdaj je na vrsti ‚Prihod gladiatorjev'. Naša gospoda tovariša sta že tu!«

Trkanje na vratih. Annie je vstopila v sobo, pogledala Anthonyja in rekla: »Dva gospoda sta prišla.«

Potem se je iznenada kar izgubila, kajti dva mlada moža, ki se jima je očitno zelo mudilo, sta pridrvela mimo nje v sobo.

Eden izmed njiju je bil dolg, suh možak. Imel je tiste vrste športno obleko, kakršne nosijo lastniki motorjev, ki jih hitri avtomobili zmerom zasledujejo, pa jih skoraj nikoli ne dohite. V roki, skriti v orjaških rokavicah z zavihi, je imel čelado in avtomobilske naočnike. Iz gub od starosti osivelega šala mu je gledala glava, ki je bila prav podobna glavi velike, divje in hkrati čudno dobrodušne ujede. Tanki, črni lasje so mu vsi razkuštrani viseli na čelo. Na predrzno ukrivljenem nosu je imel temne rožene naočnike čudne oblike in za njimi velike oči, ki so vzlic težkim trepalnicam gledale presenetljivo, skoraj nespodobno prodirljivo v svet. To je bil Mr. Francis Dyson.

Za gospodom Dysonom je vstopil še drugi možak, možak, ki ni bil Dysonu prav nič podoben; mlad človek, ki bi mu na prvi pogled prisodili komaj kakšnih dvajset let. Šele če ga je človek od blizu pogledal, je kmalu spoznal, da je bil kakšnih deset let starejši. Imel je okrogel, mladosten obraz zdrave barve, gladke, svetle lase, elegantno športno obleko, z okusom izbrano perilo, okrogle, nekoliko izbuljene, svetlosinje oči; bil je nekam čokat, da se je moral zdeti manjši, kakor je bil v resnici. Živa slika prijetnega, zdravega, malce neumnega mladega Angleža tiste vrste, ki imajo zelo malo dela in za to neznatno delo nekoliko preveč časa. Če ga je pa človek natančneje pogledal okoli ust in brade, je morda spoznal, da mora imeti ta mladi mož nedolžnega videza precejšnjo porcijo trde vztrajnosti in prirojene pameti. To je bil Mr. Walter Flood.

Oba sta hitro stopila k Anthonyju. Ta je vstal in jima prijateljsko stisnil roko.

»Žal mi je, da sva se zamudila,« je vzkliknil gospod Dyson.

»Vsekako sva pohitela, kolikor sva mogla,« mu je segel Flood v besedo. »Žal sva pa davi oba prišla nekoliko pozno v uredništvo.«

»Žal,« je prikimal Dyson.

»Stopita sem, da vaju predstavim,« je rekel Anthony. »Gospod Dyson — gospod Flood — moja žena.« Lucija je oba pozdravila in se jima nasmehnila. Dyson se je leseno priklonil. Flood se je pa zazibal kakor kavalir pri plesu.

»In to je višji nadzornik Pike,« je rekel Anthony.

Pike, ki je prej zlezel kolikor mogoče globoko v naslanjač, je zdaj vstal in rekel nekam kisło:

»Gospoda že poznam.«

Obraza gospodov Dysona in Flooda, ki dotlej nista opazila Pikove prisotnosti, sta izdajala — kolikor je to pri časnikarjih sploh mogoče — začudenje.

»Če to ni presenečenje!« je ušlo Dysonu. Nagnil je glavo postrani in pogledal Pika z dobrodušnostjo jastreba, ki si je izbral za kosilo posebno nežno jagnje. Pike si je bil zakopal roke globoko v žepe; z modrijansko ravnodušnostjo mu je vrnil pogled.

Flood je opazoval oba z vidno zadovoljnostjo. S sladkobnim glasom sodnika boksaške tekme je vzkliknil: »Dajta si roko! Prvi krog. Začnita!«

Potem se je obrnil k Anthonyju in menil s komično-resnim glasom: »Scotland Yard je prisegel Dysonu večno maščevanje. Zaradi naše zadnje posebne izdaje o veliki slepariji z demanti. Saj poznate Blatnerjevo zadevo? Na Scotland Yardu so hoteli stvar potlačiti. Naš skupni prijatelj Dyson je pa sklenil drugače. Kako je odprl usta ljudem pri zavarovalnici, najbrže ne bo nihče nikoli izvedel. Vsekako se mu je pa stvar posrečila. Mislim, da mu Scotland Yard tega ne bo nikoli odpustil. Le poglejte si oba. Živa slika: oko postave in zločinec.«

Dyson je skoraj užaljen namršil obrvi. »Časnikarja sva!!«

Flood je prikimal. »Prepričanje po naročilu!«

»Izdelano ali pa po meri!« je potrdil Dyson. »Odprto in v steklenicah... Nerodno je le, da se zadeve komaj še spominjam. Takrat se nisem zanjo zanimal. Ti jo bolje poznaš, Flood.«

Flood je zmajal z glavo. »Komaj se mi sanja o njej. Res sem bil nekajkrat na razpravi, toda hkratu sem obdeloval tudi Minkwellovo zadevo, ki se mi je takrat zdela dosti zanimivejša. Mogoče je, da...«

Anthony mu je segel v besedo. »Prav hitro vaju bom seznanil z dejstvi. Ta pregled tudi meni ne more škodovati. Ali bi kaj pila?« Pozvonil je.

»Bi, prosim,« je odvrnil Dyson.

»Tudi,« je prikimal Flood.

»Oprostita za trenutek.« Dyson je zlezel iz svojega usnjenega oklepa. Pod njim je imel ogoljen suknjič in bombaževinaste hlače. O njih je Flood rad trdil, da so najstarejše bombaževinaste hlače na svetu.

Anthony je še enkrat pozvonil. To pot z uspehom. Neka kmetiška lepotica je planila v sobo in vzkliknila:

»Oprostite, sir! Dvakrat ste morali zvoniti. Moj Bog, ta Annie!«

Anthony je vprašujoče pogledal svoja gosta.

»Pivo seveda!« je vzkliknil Dyson.

»Kaj pa drugega!« je dodal Flood.

Lepotica je odhitela. Anthonyjeve oči so obvisele na vratih, ki so se zaprla za njo. Dyson si je natlačil ogromno pipo z zelo črnim tobakom. Flood si je prižgal novo cigareto.

Dekle se je vrnila z dvema vrčema piva in s kozarcem sherryja. Potem je spet šla.

Sherry je bil za Anthonyja prijetno presenečenje. Njegov kozarec je bil do polovice prazen, preden je začel govoriti. »Torej: osemnajstega maja ob treh zjutraj je neki mlad mož, Harrigan po imenu, zbudil tukajšnjega vaškega orožnika. Harrigan je rekel, da je v gozdu našel dva mrtva človeka. Orožnik je res dobil tam nekega mrtveca — Blackatterja — in še nekoga drugega, ki je bil menda izkupil udarec po glavi in se mu je prav tedaj začela vračati zavest. Ta možak je bil Bronson. V rokah je imel lastno puško. Puška je bila pravkar izstreljena. Obe cevi. Blackatterjeva glava je bila kar preluknjana s šibrami. Očitno je bil že več ur mrtev. Po mnenju državnega pravdnika se je zadeva odigrala takole: Bronson je šel za Blackatterjem, ko se je ta okoli pol enajstih zvečer odpravljal iz Farrowa domov. Začela sta se prepirati, najbrž zato, ker je Blackatter lazil za Bronsonovo ženo. Blackatter se je obrnil, da bi šel, in morda je pri tem rekel še kaj žaljivega. Bronson je pomeril in ustrelil svojega nasprotnika iz razdalje petih metrov. Bronson je storil ta zločin premišljeno, čeprav je moral biti zelo razburjen. Hotel je, tako trdi obtožnica, pustiti Blackatterjevo truplo v gozdu in iti domov, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo. Če bi se mu bilo to posrečilo, bi bili dejanje najbrž naprtili kateremu izmed mnogih divjih lovcev, ki se klatijo po okolici. Toda ni mu bilo usojeno, da bi bil svoj namen uresničil. (Očitno si gospod državni pravdnik ni mogel kaj, da ne bi tu vpletel nekaj maziljenih besed o modrosti božje previdnosti.)

Dalje prihodnjič

* ‚Sova' je naslov tednika, ki ga izdajata polkovnik Genthryn in njegov prijatelj Spencer Hastings.

Pozor! 1. avgusta se selimo

IZ NAŠIH POSLOVNIH PROSTOROV:

Gregorčičeva 27/III. (Trg. dom)

V NOVE POSLOVNE PROSTORE:

Miklošičeva cesta 14/III.

Vljudno opozarjamo vse naše cenjene bralce in poslovne prijatelje, da nas bodo od 1. avgusta dalje dobili v novih poslovnih prostorih na Miklošičevi cesti 14/III. in nič več v Gregorčičevi ul. 27/III. Prepričani smo, da bomo tako ustregli marsikateremu našemu bralcu in prijatelju, ker so naši novi prostori v središču mesta in še bolj dostopni vsakomur.

Uredništvo in uprava

„Družinskega tednika"

Obiščite 8. Mariborski teden

od 5. do 13. avgusta 1939

Polovična voznina na železnicah od 1. do 17. avgusta 1939

Velika gospodarska in kulturna revija

Industrija — Trgovina — Obrt — Kmetijstvo — Velika tekstilna razstava — Tujskoprometna razstava — Gostinstvo — Vinska pokušnja — Razstava narodnih vezenin — Narodopisne razstave — Jubilejna gledališka razstava — Skavtska razstava — Razstava malih živali — Številne specialne razstave — Koncertne in gledališke prireditve — Sportne prireditve — Veseličnі park na razstavišču itd.

5.—6. avgusta festival slovenskih narodnih običajev

Obiščite Mariborski otok, najlepše kopališče v Jugoslaviji!
Obiščite zelene Pohorje in sončni Kozjak!
Obiščite vinorodne Slovenske gorice!
Obiščite veseli Maribor in njegovo okolico!
Mariborski teden je najlepša priložnost za obisk naše severne meje!

OBNOVITEV KOŽE

se bo kljub soncu, vetru in vodi normalno izvršila, če jo bo podpirala S o l e a-krema, ki jo bo ščitila in hranila.

SOLEA

krema za boljšo prehrano kože

VSAK TEDEN DRUGA

PINGVINI

Nadaljevanje z 10. strani

Nepravična prilastitev tujega stanovanja pa ima še čisto druge posledice. Včasih celo zagrizen boj do smrti.

Tudi obup preživelega, če zakonski drug po nesreči izgubi življenje, kaže, da pingvini niso brez razuma ali vsaj brez spomina.

Na enem najbolj obiskovanih otokov, kjer je imel Cherry Kearton svoja opazovališča, so bila stanovanja pingvinov tako tesno drugo ob drugem, da so se nekega dne podrla in je eno izmed samic ubilo. Kearton je samico zakopal. Ko jo je polagal v zemljo, je zagledal na visokem kamnu pingvina, ki je gledal zdaj razvaline gnezda, zdaj sveži grob.

»Ptič, ki je izgubil samico, je ostal šest dni na tistem kamnu, opazoval uničeni dom in — o tem niti malo ne dvomim — čakal, da se mu družica vrne. Kaj je moral pretrpeti med tem neprestanim čakanjem! Ves ta čas je ostal brez hrane in vode! Mislil sem, da se misli do smrti postiti. Potem je šestega dne zvečer počasi odšel proti morju. Toda celo tu ni izgubil upanja, kajti po dveh dneh je vnovič prišel h grobu in čakal tam spet pet dni.«

Če je žalost znamenje spomina, se izraža razum tudi v ljubezni do igre, ker igra zahteva domišljije, in takrat, ko pingvini ne delajo in ne počivajo, se silno radi igrajo. Kopel, kamor hodijo v gručah in kjer spominjajo s svojim čudnim vedenjem na človeške kopalce, jim daje dovolj priložnosti za zabavo in razvedrilo.

Nadaljevanje kronike

z 2. in 3. strani

Dobra vinska letina bo letos v dalmatinskih vinogradih. Vinogradniki upajo, da bodo pridelali okrog 10.000 vagonov vina, dočim imajo še stare zaloge okrog 700 vagonov. V zadnjem času so Dalmatinci prodali največ vina v Holandijo in na Češkoslovaško.

Mostarsko blato bodo izsušili in tako rešili izpod vode okrog 5000 ha rodovitne zemlje. Stroški bodo znašali okrog 3 milijone dinarjev. Za odvajanje vode bodo od močvirja pa do reke Neretve izkopali 2 km dolg predor. Stroške za izsuševanje bodo kmalu krili z dohodki iz pridobljenega rodovitnega zemljišča.

Mednarodno cesto Beograd—Pančevo so že dogradili, zdaj pa grade cesto od Pančeva proti Temešvaru. Ta del ceste bodo betonirali, ker bi asfaltirana cesta zaradi hude poletne vročine postala premehka.

Krematorij za sežiganje mrličev bodo zgradili v Beogradu. Občina dolgo ni hotela dati dovoljenja za to ustanovo, naposled je pa zgraditev krematorija le odobrila. Krematorij bo stal blizu pokopališča.

Aparate za oživljanje mrtvecev, ki jih je ubil električen tok, bo kupila zagrebška bolnišnica usmiljenih sester. S pomočjo tega aparata je namreč primarij te bolnice pred enim letom po sedemurnem umetnem dihanju oživil nekega mrtveca, ki ga je ubil električen tok.

Ljubljanska policija je pojasnila vlom, ki ga je neki vlomilec izvršil meseca junija v hiši kmečkega posestnika in železniškega čuvaja Antona Kračmana v Sapu pri Šmarju. Tat je Kračmanovim odnesel 20.500 dinarjev gotovine. Te dni je pa zagrebška policija na opozorilo ljubljanske policije v Zagrebu prijela 26 letnega mesarskega pomočnika Franca Podbevška iz Glinka v šmarski okolici, ker je na debelo zapravljal denar. Podbevšek je svoj vlom v Sapu kmalu priznal.

Okrog 400 novih stanovanj bodo do jeseni zgradili v Splitu in se bodo zaradi tega morebiti znižale stanovanjske najemnine. V zadnjih dveh letih so znašali stroški za gradnjo novih poslopij v Splitu okrog 18 milijonov dinarjev.

Skadersko jezero namerava izsušiti italijanska vlada. Da bi pa njeno delo imelo ugoden učinek, je predlagala naši vladi, naj tudi naša država izsuši naš del Skaderskega jezera, ker bi s tem pridobila veliko rodovitne zemlje. Delo za izsušitev jezera bi stalo našo državo okrog 200 milijonov dinarjev.

Legar se širi v Kustošiji pri Zagrebu. Za njim je obolelo že osem ljudi in je eden že umrl. Strokovnjaki menijo, da se legar razširja zato, ker zagrebško predmestje nima nobene kanalizacije. Ljudstvo bodo zavarovali zoper to nevarno bolezen s cepljenjem.

Nenavadno poroko so praznovali kmetje iz Rajevega sela pri Sremski Mitrovici. Pred oltar sta namreč stopila 88 letni kmet Jozo Jelinić in 20 letna vaška lepotica Stana Juričeva. Dekle je privolilo v zakon s starcem na prigovarjanje staršev, ker je Jelinić zelo premožen.

Žrtev eksplozije sta postala brata Stanko in Josip Žugaj iz Petrove gore pri Hrvatskem selu. V kamnolomu sta hotela z dinamitom razstreliti veliko skalo, pa se je dinamit prekmalu vžgal in eksplozija je zajela oba, ko sta bila še na delu. Stanko je bil pri priči mrtev, Josipa so pa odpeljali v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo.

Vodovod Preddvor—Nova vas—Breg so blagoslovili pred kratkim v Preddvoru pri Kranju. Vas Preddvor zdaj v vsakem oziru odgovarja letoviščarjem, zato se bo kmalu razvila v lepo letovišče.

Žički samostan pri Peči v Srbiji bodo obnovili. V razširjenem svetišču bodo postavili 12 novih oltarjev, novi zvonik bo pa največji v vsej okolici. Na samostanskem dvorišču bodo izklesali kamniten spomenik padlim srbskim vojakom, v samostanu bodo pa uredili galerijo slik vseh srbskih vladarjev in raznih zgodovinskih dogodkov iz življenja srbskega naroda.

Tednikov tedenski leksikon

Pred 25. leti...

Nadaljevanje z 9. strani.

Rusija odredi delno mobilizacijo. Francoski veleposlanik Paléologue izjavi Sazonovu, da bo Francija izpolnila zavezniške obveznosti. V noči z 28. na 29. julij izmenjata car in Viljem II brzojavke.

29. julija

Avstrijski monitorji obstreljujejo Beograd. Sazonov obvesti nemškega in avstrijskega veleposlanika o delni mobilizaciji ruske armade. Nemški veleposlanik sporoči ob 18. uri, da bo morala Nemčija mobilizirati, če se bo ruska mobilizacija nadaljevala. Opoldne podpiše car ukaz o splošni mobilizaciji, a ga ob 22. uri spet prekliče. Carjeva brzojavka Viljemu, naj se avstrijsko srbski spor predloži mednarodnemu razsodišču v Haagu.

Nemška vlada pošlje svojemu poslaniku v Bruslju besedilo ultimata z zahtevo po svobodnem prehodu nemških čet čez belgijsko ozemlje. Bethmann Hollweg izjavi angleškemu poslaniku, da nima Nemčija nobenih teritorialnih zahtev nasproti Franciji in da bo spoštovala holandsko nevtralnost. Obenem skuša dobiti zagotovilo, da bo Velika Britanija ostala nevtralna.

Berchtold dokončno odkloni Greyev predlog. Nemški poslanik ne dobi formalnega odgovora na berlinski nasvet.

Sofijska vlada dobi predlog o sklenitvi zvezne pogodbe med Bolgarijo in centralnima državama.

Vrnitev Poincaréja in Vivianija v Париz.

30. julija

Nemčija odkloni ruski predlog o predložitvi spora haškemu razsodišču. Berlinska vlada dobi Greyev predlog, naj Avstrija po zasedbi Beograda sporoči svoje namene. Če bi se Francija zapletla v vojno, pravi Grey dalje v tej noti, »Velika Britanija ne bi dolgo mogla stati ob strani.« — Bethmann Hollweg sporoči Greyev predlog na Dunaj in predlaga avstrijski vladi, naj ga sprejme. Dunajska vlada odkloni.

Car se vda pritisku Sazonova in generalnega štaba in podpiše ob 16. uri ukaz o splošni mobilizaciji. Francoski veleposlanik prosi Sazonova, naj ne izda nobenih ukrepov, ki bi mogli povzročiti nemško intervencijo.

Umor socialističnega voditelja Jaurèsa v Parizu.

Francoski poslanik v Londonu Cambon spomni Greya na zavezniško pogodbo iz leta 1912.

31. julija

Splošna mobilizacija avstro-ogrske armade. Nemčija proglasi v odgovor na rusko splošno mobilizacijo »stanje vojne nevarnosti«. Berlinska vlada pošlje Rusiji ultimat, da se imajo ruske vojne priprave v 12 urah ustaviti. Nemški ultimat Franciji, da mora v 24 urah odgovoriti, kakšno stališče bo zavzela, »če nastane vojna med Rusijo in Nemčijo«. Če bo Francija odgovorila, da »ostane nevtralna, bo nemški poslanik zahteval v »poroštvo« izročitev trdnjav Toul in Verdun.

Grey odgovori izogibovalno na Cambonovo intervencijo 30. julija. Poincaré pošlje pismo angleškemu kralju Juriju V. in ga prosi za zavezniško pomoč. Proglasitev vojne pripravljenosti v Franciji (ob 17.40).

1. avgusta

Splošna mobilizacija v Nemčiji in Franciji (popoldne). Nemčija napove Rusiji vojno (ob 19.).

2. avgusta

Proti večeru dobi bruseljska vlada nemški ultimat z zahtevo po »dobrohotni nevtralnosti« belgijske vlade.

Prve nemške čete prekoračijo luksemburško mejo.

Britanska vlada zagotovi Franciji »pomoč britanskega brodovja«, če bi jo Nemčija napadla na morju.

Nemčija in Turčija podpišeta pogodbo naperjeno proti Rusiji.

Radio Ljubljana

od 27. VII do 2. VIII. 1939.

ČETRTEK 27. JULIJA

12.00: Plošče **12.45:** Poročila **13.00:** Napovedi **13.20:** Radijski orkester **14.00:** Napovedi **19.00:** Napovedi, poročila **19.30:** Deset minut zabave **19.40:** Nac. ura **20.00:** Plošče **20.10:** Slovenščina za Slovence **20.30:** Rezervirano za prenos **21.30:** Plošče **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Radijski orkester. Konec ob **23.00 uri.**

PETEK 28. JULIJA

12.00: Plošče **12.45:** Poročila **13.00:** Napovedi **13.20:** Radijski orkester **14.00:** Napovedi **19.00:** Napovedi, poročila **19.30:** Zanimivosti **19.40:** Nac. ura **20.00:** Godalni oktet **20.10:** Ženska ura **20.30:** Javni cerkveni koncert Radiofonske oddajne postaje **22.00:** Napovedi, poročila **22.30:** Angleške plošče. Konec ob **23.00 uri.**

SOBOTA 29. JULIJA

12.00: Plošče **12.45:** Poročila **13.00:** Napovedi **13.20:** Plošče **14.00:** Napovedi **17.00:** Otroška ura **17.50:** Pregled sporeda **18.00:** Harmonika **18.40:** Rezervirano **19.00:** Napovedi, poročila **19.30:** Rezervirano **19.40:** Nac. ura **20.00:** O zunanji politiki **20.30:** Koncert vojaške godbe **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Plošče. Konec ob **23.00 uri.**

NEDELJA 30. JULIJA

8.00: Plošče **8.45:** Napovedi, poročila **9.00:** Prenos službe božje iz Stadiona **10.30:** Pilihov kvartet in citraški dueti **12.00:** Klavirski koncert **13.00:** Napovedi **13.20:** Samospevi ob spremljevanju klavirja **14.00:** Prenos reportaže sprevoda katoliških organizacij na Stadion **17.00:** Kmet. ura **17.30:** Cimermanov kvartet in Ljubljanski pevski jazz kvartet **19.00:** Napovedi, poročila **19.40:** Nac. ura **20.00:** Plošče **20.30:** Prenos simfoničnega koncerta **21.30:** Plošče **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Kmečki trio. Konec ob **23.00 uri.**

PONEDELJEK 31. JULIJA

12.00: Plošče **12.45:** Poročila **13.00:** Napovedi **13.20:** Harmonika **14.00:** Napovedi **19.00:** Napovedi, poročila **19.30:** Zanimivosti **19.40:** Nac. ura **20.00:** Perzijski ples iz opere »Hovanščina« **20.10:** Volja in strast **20.30:** Pevski zbor »Cankar« **21.10:** Slovanska rapsodija **21.20:** Klavirski koncert **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Pevski koncert. Konec ob **23.00** uri.

TOREK 1. AVGUSTA

12.00: Vesel orkestralni koncert **12.45:** Poročila **13.00:** Napovedi **13.20:** Narodne pesmi poje kvartet Stritar **14.00:** Napovedi **19.00:** Napovedi, poročila **19.30:** Deset minut zabave **19.40:** Nac. ura **20.00:** Poljske narodne **20.10:** Zgodovinska usoda Poljske in narodna zavest pri Poljakih **20.30:** Koncert **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Pevski koncert. Konec ob **23.00** uri.

SREDA 2. AVGUSTA

12.00: Operni odlomki **12.45:** Poročila **13.00:** Napovedi **13.20:** Duet harmonik **14.00:** Napovedi **18.30:** Mladinska ura **18.45:** Veseli zvoki **19.00:** Napovedi, poročila **19.40:** Nac. ura **20.00:** Udovičeva in Lovšetova pojeta **20.10:** Delavske in nameščenske knjižice **20.30:** Koncert **22.00:** Napovedi, poročila **22.15:** Tercet sester Fink. Konec ob **23.00** uri.

Obleke, perilo, vetrni suknjiči, dežni plašči, trenčkoti in vsa praktična oblačila, nudi v največji izberi, najceneje

Presker

Ljubljana, Sv. Petra c. 14

FR. P. ZAJEC

IZPRAŠAN OPTIK IN URAR

LJUBLJANA, sedaj **Stritarjeva ul. 6**

pri frančiškanskem mostu

Vsakovrstna očala, daljnogledi, toplomeri, barometri, hygrometri, itd. Velika izbira ur, zlatnine in srebrnine. Samo kvalitetna optika Ceniki brezplačno!

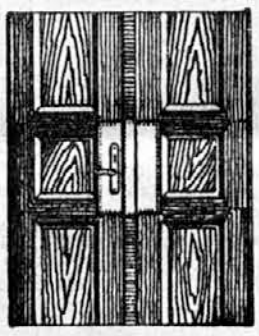

Celuloidne ščite za vrata

dobavlja po vsaki meri in barvi tvrdka

FRANJO ZRNEC, *steklarstvo*

LJUBLJANA, Kopitarjeva 1

Din 100·—

mesečno odplačevanje in 100 din are, ki jo je treba poslati pri naročanju, prodajamo v gotovini in na odolačevanje.

ŠIVALNE STROJE z glavo zgoraj in kabinet, šivajo naprej, nazaj, vezejo, krpajo in pletejo, din 1750·—.

RADIO APARATE na baterijo in na tok za vse tri valovne dolžine, din 800·—.

PISALNE STROJE z 88 znaki v latinici ali cirilici, v elegantnem zaboju, din 1650·—.

DVOKOLESA, moška, ženska, otroška in dirkalna iz najboljšega nemškega jekla, din 750·—.

URE, zadnja novost, stenske, namizne, stenske za hiše in podjetja, pogon na tok ali žepno baterijo, dolgoletna točnost, pismeno jamstvo, din 250·—.

Za blago, ki Vas zanima, zahtevajte brezplačni ilustrirani cenik s pogoji.

Iščemo zastopnike, posrednike, potnike, zaslužek dober. Kapital in protokolacija nista potrebni.

„MERKUR-ZAVOD“

Beograd, Pašićeva 2

Pošt. štev. 57582 fah 800

Novela „Družinskega tednika“

Preganjalec

Napisal Ludvik Anton

Profesor Sommerhoff, slavni zdravnik za živčne bolezni in dušeslovec, je skozi ostre naočnike vprašujoče zrl v svojega pacienta. »In kakšne težave imate vi, gospod...?«, zdravnik je pogledal na razgrnjen list pred seboj, »gospod Meixner?« Pacient, mož kakšnih pet in tridesetih let se je zdel, čeprav je bil dokaj dobro oblečen, slaboten in preplašen. Preden je odgovoril, je boječe pogledal po sobi, potlej je pa nalahno dejal:

»Gospod profesor, ču... čutim ves čas, da me nekdo preganja.«

»A tako,« je menil zdravnik.

»Res, gospod profesor,« je dejal Meixner skoraj roteče.

»No,« je odvrnil profesor Sommerhoff, »zveni sicer neverjetno, nemogoče pa ni. Vsekako bi vas rad temeljito preiskal. Slecite se, prosim.«

Ko je zdravnik preiskal bolnika, je zapisal svojo ugotovitev na list papirja: Manija in kroničen alkoholizem. »Vaš primer,« je dejal Meixnerju, ko mu je ta sedel spet oblečen nasproti, »ni ne vznemirljiv ne skrivnosten. Rad bi vas pred vsem prepričal, da vas nihče, kakor se vam zdi, ne zasleduje. Tukaj gre za tipično blodno predstavo, ki je nastala...« sledila je daljša znanstvena razlaga, ki jo je pacient poslušal z zanimanjem pa tudi z nejevernostjo. »Če se boste strogo držali mojih predpisov, vam bom lahko kmalu odpravil vaše blodne predstave.« In profesor Sommerhoff je Meixnerju podal roko v slovo.

Tri dni pozneje je prišel gospod Meixner, kakor je bilo videti, spet zelo razburjen v govorilnico profesorja Sommerhoffa. Bil je še veliko šibkejši in vse bolj prestrašen kakor zadnjikrat. »Gospod profesor,« je šepetal ves vznemirjen, »nobenega dvoma ni več. Nekdo me zasleduje. Da, prav zanesljivo me nekdo zasleduje. Pomagajte mi vendar! Tega ne morem več prenašati!« Sesedel se je v stol in skril glavo med roke.

Zdravnik je vstal, potrepljal bolnika po ramah in ga peljal k oknu. Pred njima je ležala široka, lepa in tiha cesta. »Sami poglejte, kako nesmiseln je vaš strah,« je dejal profesor Sommerhoff. Kdo naj bi vas pa zasledoval? Kakšen namen naj bi neki imel? In kaj bi vam moglo pretiti tukaj v tem mestu?«

Medtem ko je tako pomirjevalno bodril svojega pacienta, je njegov pogled obstal na cesti. Zagledal je nekega moža, v suknenem plašču z zelenorumenim klobukom; pohajkoval je po nasprotni strani ceste. Ko se je bil gospod Meixner nekoliko pomiril, je profesor Sommerhoff dobil svoj honorar in odslovil pacienta.

A že dan nato je bil gospod Meixner spet pri njem, še bolj obupan, še bolj vznemirjen; bila ga je komaj še senca. Zdravnik ga je spet skušal pomiriti. »Tako vendar ne sme iti dalje. To škoduje vašemu zdravju. Zmerom morate imeti pred očmi, da trpite zaradi domišljije, da vas nekdo preganja.« Gospod Meixner se pa ni dal pomiriti.

»Pomagajte mi vendar! Tega ne morem več prenašati. Saj bom še zblaznel.«

Profesor Sommerhoff je zmignil z rameni. Po svoji ordinacijski sobi je hodil gori in doli, medtem ko je Meixner ždel v naslanjaču.

»Biti morate potrpežljivi!« je pojasnjeval zdravnik. Medicina lahko zdravi, ne more pa delati čudežev.« Med svojim korakanjem po sobi je prišel k oknu in med govorjenjem gledal skozenj. »Če ste vi v dolgih letih...«, profesor Sommerhoff je iskal olepševalnega izraza, »... zanemarili vaše telo in tako nespametno živeli...« nehote je nehal govoriti, kajti prav tedaj je zagledal na nasprotni strani ceste istega moža v suknenem plašču z zelenorumenim klobukom, kakor oni, ki je prejšnji dan počasi pohajal po cesti, »... vas ne morem ozdraviti v nekaj dneh. To morate vendar uvideti? Sicer pa pridite jutri spet k meni.«

Takoj ko je gospod Meixner odšel iz sobe, je hitel profesor Sommerhoff k oknu. Mož v suknenem plašču je spet prikorakal po cesti, in ko je gospod Meixner nekaj minut nato prestopil hišna vrata, mu je previdno sledil v razdalji tridesetih korakov.

»Bojim se,« je dejal profesor Sommerhoff drugi dan svojemu pacientu, »da je moja ugotovitev glede vašega zdravja napačna. Medtem se mi je namreč posrečilo ugotoviti, da vas v resnici nekdo zasleduje.« Gospod Meixner je olajšano zavzdihnil.

»Vidite, gospod profesor, moj občutek me torej vendarle ni varal.«

»Da,« je potrdil zdravnik. Peljal je gospoda Meixnerja k oknu. »Nekdo vas zasleduje. Ali vidite doli moža na nasprotni strani ceste? Tistega v suknenem plašču z zelenorumenim klobukom. Ta vas zasleduje. Jaz sem to...«

Gospod Meixner se je ogorčen in prevaran obrnil.

»Neumnost!« je osorno dejal. »To je zasebni detektiv, ki sem ga najel, da me bi branil pred resničnim preganjalcem.«

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.